

הקדשה במקום הקדמה

יהיה לנו מלך – אני יודע.

רוב הבנתי היהודית והמדינית באה לי ממשנתו של פרופ' ישראל אלדד, ענק הרוח שחלש באופן מעורר פליאה על מקורות היהדות שעיצבו את דמותו של עם ישראל במשך הדורות. בקיא מאין כמותו במקרא, באגדה ובמדרש, היטיב לצלול גם בים החוכמה האוניברסלית על שלל מקצועותיה: פילוסופיה, היסטוריה, מדינאות. ועיקר כל עיקרים, ידע לשלב את בקיאותו המדהימה באלו וגם באלו כדי להגיש לתלמידיו הרבים, בכתב ובאומר, משנה סדורה על מהות עם ישראל וייעודו. הגיש משנה – ופעל על פיה, בבחינת "ללמוד וללמד, לשמור ולעשות".

אף על פי שאלדד היה איש רוח מובהק, אינטלקטואל אמיתי ומחנך דגול, לא מצאו בני משפחתו הגדרה טובה יותר לתאר את דמותו מאותן שלוש המילים החרותות על מצבת קברו: לוחם חרות ישראל.

בספר זה אני בא לשלם חוב של כבוד לשני ציוויים שאינם מרפים ממני.

האחד הוא הציווי שמצווים לי כיסופי לעולם של שלמות, על פי דבר אלוהי, אלוהי ישראל, עולם שכולו טוב **עלי אדמות**, בימינו שלנו. עולם של מציאות.

השני הוא הציווי שקיבלתי על עצמי לקדם ולו חלקית את צוואתו הרוחנית של אלדד, כפי שניסח אותה במאמרו האחרון: "דרוש מלך". ביקרתי בביתו של אלדד בשבת, יום וחצי לפני פטירתו, ודעתו צלולה עליו מאד, הגם שכוחותיו הפיזיים עזבוהו לחלוטין. טיילנו ברחובותיה של ירושלים, בשכונת רחביה, אני רגלית והוא בכסא גלגלים. כדרכו בקודש דיבר אלדד בהתלהבות סוחפת. הוא סיפר לי בגאווה לא מוסתרת על מאמרו זה. ניכר היה בו כי הוא מרגיש שבמאמר זה מסכם את שנות יצירתו העצומה.

דרוש מלך!

בספרו "המהפכה היהודית", מסביר אלדד כי לציונות, התנועה המדינית לגאולת עם ישראל, היו שני מקורות שהזינו אותה: אחד חיובי ואילו השני שלילי. החיובי הוא שאיפתם המתמדת של היהודים לקדם את גאולתם. המקור השלילי היה האנטישמיות המודרנית.

כשם שלציונות היו שני מקורות חיות, כך גם לרעיון כינון המלכות.

המקור החיובי הוא שאיפת הדורות לראות שוב נצר לבית דוד עוטה תכלת וארגמן ויושב על כסאו, כפי שהיטיבו לנסחה אנשי כנסת הגדולה, שתיקנו לנו את תפילת שמונה עשרה. שלוש פעמים ביום מבטא יהודי מאמין בשפתיו את מה שהחכמים ניסחו עבורו: "את צמח דוד עבדך מהרה תצמיח וקרנו תרום בישועתך", ו"תשכון בתוך ירושלים עירך כאשר דיברת, וכסא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין".

המקור השלילי שמזין את הרעיון הוא הקריסה המואצת של המערכות הקיימות הנהוגות בישראל, מערכות שהן חיקוי עלוב של שיטות ממשל לקוחות מעמים זרים, שאינן מתאימות כלל ועיקר למהותו ולסגולותיו של עם ישראל.

צריך הייתי לסדר את סדר הפרקים בספר זה על פי הכלל של "סור מרע" (קודם) "ועשה טוב" (רק אחר כך). לנתח בתחילה מדוע חייבים אנו לנטוש את הרע הקיים ורק אז להתפנות לבניית החלופה האמיתית, חלופת המלכות. אלא שעניין המלך לא נדון עד כה ברצינות הראויה. רבנים שהתפלפלו בתלי תלים של הלכות ובדלי

הלכות על כל נושא שבעולם, זנחו ברשלנות או במזיד את הדיון בהלכות מלך. לא שאין ההלכה בדברי היום יום חשובה. נהפוך הוא! אך הדיון ההלכתי בדיני המלכות חשוב עשרות מונים. לא בכדי סיכם הנשר הגדול, הרמב"ם, את ספר ההלכה המונומנטלי שלו, משנה תורה, ב"הלכות מלכים ומלחמות" וחתם בהן את חיבורו המדהים.

ומאיך (ולהבדיל, צריך לומר) קיבלו "אנשי רוח" חילוניים כמובנת מאליה צורת ממשל צולעת ולא הקשו עליה קושיות. הם, שדרכם משכבר הימים לנתוץ ולשבור, להרוס ולהשמיד כל דבר שבנמצא, מילאו פיהם מים ולא העלו את סוגיית הדמוקרטיה לדיון ציבורי, כי לא מצאו בה פגמים. בעיניהם היא מקודשת בעשר קדושות. עליה אין הם מערערים. לדידם, דמוקרטיה היא כליל השלמות. צחה כשלג! האומנם?

בחרתי, משום כך, לדון בחיוב תחילה ולסיים בשלילה. ועד שנבוא לדון למה היש המצוי אינו טוב וצריך לבטלו, מן הדין הוא שנברר קודם למה אנו שואפים. ומכל מקום, אם מי מן הקוראים יחפוץ לעיין בפרקים בסדר הפוך – הרשות בידו!

אך יהיה סדר הדיון אשר יהיה, המסקנה זהה: יהיה לנו מלך – אני יודע.

וכל כך למה?

יהיה לנו מלך כי זה ציווי אלהי: שום תשים עֲלֶיךָ מֶלֶךְ.

יהיה לנו מלך כי זה גם צו ההיסטוריה: לא יסור שֶׁבֶט מִיְהוּדָה.

יהיה לנו מלך כי עם ישראל מלא ערגה וכיסופים לכס וכתר, לתכלת וארגמן. ל"בית דוד" כמושג מכונן וכמציאות חיים.

יהיה לנו מלך כי הציונות היתה צעד ראשון בלבד בדרך לכינון מלכות ישראל.

יהיה לנו מלך כי זו שיטת הממשל התואמת את אופיו ומאווייו של עם ישראל.

יהיה לנו מלך כי אנו עדים לקריסה מוחלטת של השיטה המכונה "דמוקרטיה".

יהיה לנו מלך כי על פי השיטה הדמוקרטית אנו צפויים חלילה להיעלם, היה לא תהיה.

יהיה לנו מלך כי זה הכרחי.

יהיה לנו מלך כי זה כדאי.

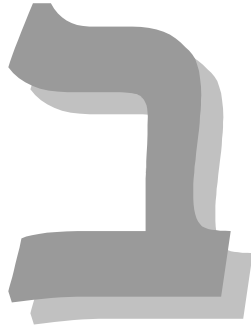
יהיה לנו מלך כי זה צודק.

יהיה לנו מלך כי זה אפשרי.

יהיה לנו מלך – אני יודע. זה בלתי נמנע.

יהיה לנו מלך, פרופ' אלדד – **אני מבטיח לך!**

דוד מלך ישראל חי וקיים!

שלושה כתרים

תני ר' שמעון בן יוחאי: שלשה כתרים הם: כתר
תורה וכתר כהונה וכתר מלכות. כתר כהונה -
זכה בו אהרן ונטלו. כתר מלכות - זכה בו דוד
ונטלו. כתר תורה - הרי מונח לדורות. כל מי
שזוכה לתורה, כאילו זכה לשלשתן.

(קהלת רבה ז)

קשה עלי מאד, אבל אני כל כך צמא לאמת, עד
שמוכרח לשאול בלא מורא, מוכרח ממש: מה ראיתם, רבני
ישראל, להטיל את כתר המלכות לקרן זוית? הרי כל מי
שנטל לעצמו כתר תורה יודע גם יודע שכתר מלכות קיים
ועומד לעולמי עולמים! שבגללו **ולמענו נברא העולם**, כפי
שאפשר ללמוד מדברי הנביא ירמיהו, בפרק ל"ג:

כָּֽפֶה אָמַר יְהוָה אֱ־ס־תִּפְּרוּ אֶת־בְּרִיתִי הַיּוֹם
וְאֶת־בְּרִיתִי הַקְּלִיָּה וּלְבַלְתֵּי הַיּוֹת יוֹמֵם־וְלַיְלָה

בַּעֲתָם: כֹּא נִסְכְּרִיתִי תִפְרֹל אֶת־דִּנְךָ עִבְדִּי
 מִהֵי־וֹת־לֹו בֶן מֶלֶךְ עַל־כִּסְאוֹ וְאֶת־הַלְוִיִּם הַכֹּהֲנִים
 מִשְׁרָתִי: כִּב אֲשֶׁר לֹא־יִסְפֹּר צְבָא הַשָּׁמַיִם וְלֹא יִמְד
 תּוֹל הַיָּם בֶּן אַרְבָּה אֶת־זֶרַע דִּנְךָ עִבְדִּי
 וְאֶת־הַלְוִיִּם מִשְׁרָתִי אֲתִי:

ואחרי שהגדיר היטב מהי הברית ומהי מהותה,
 מסכם הנביא כעבור חמישה פסוקים מהי **תכלית** הבריאה:

כֹּה אָמַר יְהוָה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל בְּרִיתִי יוֹמָם וְלַיְלָה
 חֻקֹּת שָׁמַיִם וָאָרֶץ לֹא־שָׁמַתִּי: כֹּו נִסְזַרַע יַעֲקֹוב
 וְדוֹד עִבְדִּי אִמָּאס מִקַּחַת מִזֶרַעוֹ מִזְשָׁלִים אֶל־זֶרַע
 אֲבֹרָהֶם יִשְׁתַּק וְיַעֲקֹב כִּי־אָשִׁיב אֶת־שְׁבוּתָם
 וְרַחֲמָתִים:

וכך מפרש הרד"ק (ר' דוד קמחי), הוא המפרש הדגול
 של התנ"ך:

כלומר: אם לא יהיה בריתי יומם ולילה ולא שמתי חקות
 שמים וארץ להיות חוק עולם – אם לא יהיה זה – לא
 יהיה זרע יעקב ודוד, שאמאסם. אבל כל זמן שתהיה
 קיימת בריתי עם שמים וארץ ועם יומם ולילה – תהיה

בריתי עם זרע יעקב ודוד. עם זרע יעקב – להיות גוי.
ועם זרע דוד – להיות מושל.

או במלים אחרות: לא נהיה **עם** אם לא יהיה לנו
מלך. וגם העולם יחדל להתקיים, שכן לא יהיה יום ולא
יהיה לילה!

מי שלמד תורה מודע היטב לזה וגם למצוה תצ"ז
שבספר החינוך: **למנות מלך לישראל**.

מדהימים בבהירותם דברי ה"חינוך":

נצטוונו למנות עלינו מלך מישראל, כדי שיקבענו
כולנו וינהגנו כחפצו, ועל זה נאמר "שום תשים
עליך מלך וגו'". ואמרו בספרי: "שום תשים עליך
מלך" – **מצוות עשה!**

משרשי המצוה: כתבתי בסדר "משפטים", בלאו
דנשיא, (מצווה עא) ושם הארכתי בתועלת הנמצאת
לעם בהיות עליהם איש אחד לראש ולקצין, **כי
לא יתקיים ישוב העם בשלום בלתי זה. והנה,
תראה בספרי הנבואה – בא בקללה שיהיו אנשים
רבים לראש במקום אחד.**

ונוהגת (המצוה למנות מלך) בזמן שישראל על אדמתם, וכמו שאמרו זכרונם לברכה: שלוש מצות נצטוו ישראל בכניסתם לארץ: למנות עליהם מלך, ולבנות בית הבחירה, ולהכרית זרעו של עמלק (סנהדרין כ:ב).

[...]

ואל תהרהר בני אחרי דברי לומר: ואיך יחשוב אבי: זאת המצוה - מן הנוהגות לדורות?! והלא משנמשח דוד המלך נסתלקה זאת המצוה מישראל, שלא יהיה להם למנות להם עוד מלך, כי דוד זרעו - נשיאים עליהם עד כי יבוא שילה, שיהיה מזרעו מלך לעולם במהרה בימינו.

שעניין המצוה אינו למנות מלך חדש לבד, אבל מעניינה הוא כל מה שזכרנו: למנות מלך חדש - אם תהיה סיבה שנצטרך לו, וגם כן להעמיד המלוכה ביד היורש, ולתת מוראו עלינו, ונתנהג עמו בכל דבר כמצוה וכתורה הידועה, וזה באמת נוהג הוא לעולם.

יבואו נא תופסי התורה ויסבירו לנו, כיצד בטלה מצווה יפה וחשובה זו? מצוה שכל כך הרבה מצוות אחרות תלויות בה? מצוה ש"לא יתקיים ישוב העם בשלום בלתי זה"?

ושמא יאמרו: לא! המצוה לא בטלה, אך למרות היותה נוהגת **לדורות**, אין היא מעשית בימינו. אדרבא וADRבא! אמרו זאת בריש גלי! דונו במצוה, דושו בה, ופסקו את פסוקכם – יהא אשר יהא. אך אל נא תתעלמו ממנה. על המעשיות שבקיומה – אם אכן מצוה היא שנצטוונו עליה – נוכל לדון בכלים אחרים, לא בהכרח כלים של פלפול הלכתי.

הספר הזה אינו מבקש להיות קובץ הלכתי. בנפרד מחיבורי זה אפרסם – בסיוע מן השמיים – את הקונטרס **"יד על כס"**, שאני שוקד על כתיבתו זה כשלוש שנים. הקובץ דן במקורותיה, השלכותיה ודרך יישומה של מצוות "מינוי מלך" בימינו. יהי רצון שהוא יפתח פתח לדיון הלכתי מעמיק, שמקומו נעדר משום מה מן הלימוד הרבני. כאן אני בא רק להביע את תמיהותי. אני, שכל כך משתוקק להיות דבק באמונת חכמים, מוכרח להקשות קושיות ומבקש עליהן תשובות. תשובות הלכתיות, צריך לומר. ושתיקה והתעלמות אינן תשובה. כלל וכלל לא!

אבל מינוי מלך אינו "רק" מצווה, אם אפשר שכך יתבטא ירא שמיים. מינוי מלך הוא גם חלום הדורות. חלום שזכה לביטוי בשיר ובאומר. שירתו של אורי צבי גרינברג ספוגה בגעגועים למלך. והוא, שהקדים בראייתו שלושה דורות של ציונים קטני אמונה, ראוי שנתייחס אל כיסופיו למלך כאל נבואה שעומדת להתגשם, שמוכרחה להתגשם!

אלא שלא אורי צבי גרינברג בלבד נכסף למלך. המשורר העממי, האלמוני, ידע לפייט בלי לאות על כס וכתר, על תכלת וארגמן. הוא וחבריו הפיחו בכיסופיהם תקוה בעם שרידי חרב שבגלויות, במזרח ובמערב:

מלכות יהודית - רבותי!
 התוכלו להבין זאת?
 מלכות של טוהר מזהיר,
 מלכות של מלכים בלבד!

כך ערגו יהודים אף בגטו לממשל יהודי! כך שוררו ושרו באידיש ובערבית, בוארשה ובבגדד. בתוך גיא ההריגה ביקשו מלך. גם בהיותם מוקפים קלגסים המבקשים את נפשם, לא חדלו יהודים להשתוקק לימי מלכם. **מלכות של**

מלכים בלבד! לא, הם לא ביקשו קואליציות ולא מפלגות. לא פוליטיקאים ולא תשדירי בחירות. לא סקרים ולא יועצי תקשורת או יח"צנים. מלכות של מלכים בלבד הם דרשו. חלומם, מסתבר, היה יותר ריאליסטי מן המציאות האיומה שהיו נתונים בה. בעוני ובהשפלה, בפחד וברדיפות, ידעו כי המזור למצוקתם טמון בהכתרת מלכם. הם ידעו מי הוא זה שיפדה אותם משעבוד הגויים.

אפשר שערגה עממית זו היא ששימשה השראה לאצ"ג. נראה כי הוא רק נטל את הערגה שקיננה בלבבות מאז ומתמיד והלבישה לבוש של עוצמה שירית, לבוש של מלכות – כיאה למלכות ישראל.

כי הנני עומד – עוד אל קיר מערבי ולילי,

מתפלל למלכות עוד: **כהבטחת אלי!**

ואני עודי ילד, אחרי כן נער, בתפלה ובשיר ורן

שבתותי וחגי

ולמדני אבי ורבי מתוך ספר תורה על הר המור והגי,

הים הגדול והנהר, דביר ומלכים בך, וזמר לאום חי;

והתאהבתי: לא בנוף ארץ דומם כי בנוף ארץ גוף חי!

ידע המשורר לבטא את הגעגועים למלכות, כפי

שנמסרו מדור לדור. כך הוא למד מאביו, ואביו מאביו למן

הדור בו גלתה מלכות בית דוד.

הערגה העממית היתה גם המקור ממנו הרווה אברהם שטרן, הוא "יאיר" האגדי, את צמאונו. ספק אם היה כמוהו, מאז בישרה התורה על בריאת העולם בשבע מילים בלבד, בכוח הניסוח התמציתי. הוא הצליח לרכז בי"ח עיקרי התחיה את מאווי של עם ישראל לדורותיו ולתרגמם לתוכנית פעולה. וכך כתב בעיקר הרביעי:

ד. היעוד

1. גאולת הארץ 2. תקומת המלכות 3. תחית האומה.

אין תקומת המלכות בלא גאולת הארץ, ואין תחיית האומה בלא תקומת המלכות.

פשוט, קצר, אמיתי! כל מילה במקומה. אף תיבה לא מיותרת.

בהרצאותיו התכופות הרבה פרופ' ישראל אלדד להציג לראוה גליון ישן של ה"טיימס" הלונדוני. באותו גליון בישר העיתון הנודע (בשתי ידיעות נפרדות, שיד המקרה הביאתן אל העמוד הראשון) על שתי מהפכות אדירות

שיצאו לדרך. בצד הידיעה על נפילת סט. פטרסבורג והפיכתה ללנינגרד (ראשית מימושה של המהפכה הקומוניסטית) התבשרו הקוראים על הצהרת בלפור (ראשית מימושה של המהפכה הציונית). אלדד התפאר, ובצדק, בנצחון הציונות על הקומוניזם. איפה הם ואיפה אנחנו! היום, עם התמוטטות מסך הברזל והעליה ההמונית של יהודים מן האימפריה הסובייטית שקרסה, נראה נצחון זה כפול ומכופל. אלא ש...

משום הכבוד הגדול שאני רוחש לאלדד, להגיגיו ולניתוחיו, ודוקא בגללו, מותר לי להעלות סייג לדבריו. סמל הסמלים של הקומוניזם היה ה"אינטרנציונאל". בו טמון היסוד הרעיוני של השיטה: "לא אל, לא מלך, לא גיבור". לעומתו, היסוד הרעיוני של הציונות הוא: "ותחזינה עינינו בשובך לציון", שבתפלת שמונה עשרה. בתפלה זו כתוב גם "**וכסא דוד עבדך מהרה בתוכה תכין**". ובכן, כל עוד לא ייכון כסא דוד – נצחון הציונות על הקומוניזם אינו שלם. כל עוד אין לנו **מלך** מבית דוד היושב על כסאו, ועושה **כגיבור** את רצון **האל**, היסוד האידיאי של הקומוניזם מנצח – למרבה הצער – את היסוד האידיאי של הציונות.

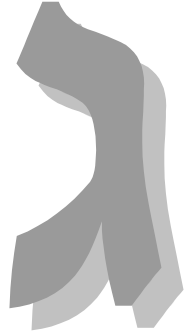
במלחמה על רעיונות אין נצחון למחצה, לשליש ולרביע. או שמנצחים באופן מוחלט – או שנוחלים

תבוסה! וזה הלימוד הגדול שמנסה הגמרא להנחיל לנו:

קסרי וירושלים. אם יאמר לך אדם: חרבו שתיהן
- אל תאמן. ישבו שתיהן - אל תאמן. חרבה
קסרי וישבה ירושלים, חרבה ירושלים וישבה
קסרי - תאמן.

(מגילה ו:א)

חורבנו המוחלט של הקומוניזם יבוא רק כאשר
נבטל את ה"לא מלך" שביסודו. וכאשר נראה נצר לבית דוד
יושב על כס מלכותו בארץ ישראל, או אז נוכל לומר בלי
היסוס: חרבה קסרי וישבה ירושלים. הציונות ניצחה!

כשלוֹן הציונות

כשבאים לבחון איפה ועד כמה נכשלה התנועה הציונית אם בכלל, גם אל מול הצלחותיה הכבירות, חייבים קודם לסקור את מטרותיה. רק ביחס למטרות אפשר להעמיד הישגים מול כשלונות ולערוך את המאזן. רק אם נדע מה רצינו, אפשר יהיה לבחון אם הצלחנו או שמא נכשלנו.

יצוין כבר כאן, בראשית הדברים, כי אין החיבור הזה ספר היסטוריה. מטבע הדברים לא יסקרו כאן כל האירועים שהתרחשו במהלך חמישה עשורים של קיום מדינת ישראל. מה שיובא לדיון הם אירועים יחידים בלבד, שגם אם אינם מייצגים את המכלול כולו, מעידים על מגמות. מדובר באירועים המצביעים לאן הרוח נושבת. אם תרצו, אפשר לראות באירועים הללו כעין נצרה שבהשתחררותה מאפשרת לכוחות-נפץ עצורים לפרוץ החוצה. יבוא כל אירוע בפני עצמו ויגרור אחריו דיון מקיף על הנושא.

בשונה מן הציונות של כיסופים פשוטים ותמימים לציון, ובשונה גם מזו של שלמה מולכו ודוד הראובני, (שבזדון רב כונו "משיחי שקר") היו לציונות המודרנית, זו של הרצל וממשיכיו, זרמים שונים. חלק הפכו לתנועות ולמפלגות וחלק נותרו בגדר מהלכים רעיוניים. בין הבולטים שבהם, אפשר לראות את הציונים שביקשו "מקלט בטוח", הציונים שביקשו "גאולה לישראל" והציונים שביקשו בסך הכל "מרכז רוחני". רובם ככולם רצו גם כור היתוך. שני הראשונים ביקשו לקבץ גלויות.

המרכז הרוחני

אם לשפוט רק על פי ההגדרות הבסיסיות הללו, ניתן לומר כמעט בצער שהזרם השלישי, זה של אחד העם, שבשעתו נחשב לזניח בין הזרמים, הוא שצבר את ההישגים הנאים ביותר. מדינת ישראל של ימינו היא אכן מרכז רוחני ובית היוצר העיקרי של עם ישראל. נדפסים כאן ספרים בכמות שעולה על כל מה שידענו בעבר, בכמות שעולה גם על כל דמיון. לכל יוצר יהודי בגולה חשובה מאד ההכרה שישראל יכולה להעניק לו. הוא אמנם חי בגולה, אך ישראל קרובה ללבו, קרובה מאד.

אך דא עקא, כוהני המרכז הרוחני נטלו לעצמם את הבלעדיות על התואר "אנשי רוח" ועשו ממנו קניין פרטי,

כיאה לרודנים אמיתיים. את המונופול הזה נכסו לעצמם בלי בושה! עמוס עוז, א.ב. יהושע, דליה רביקוביץ, משה צימרמן, מאיר שלו, יהודה עמיחי, נתן זך, חנוך לוין, יגאל תומרקין, אסא כשר, יוסי בנאי, יהורם גאון. בעיני עצמם, רק הם וחבריהם לדעה ראויים לתואר הנכסף. הם ורק הם המרכז הרוחני.

אין בישראל של היום ולו יוצר אחד לרפואה, שעניינו טיפוח הערכים הלאומיים והיהודיים, שיימצא ראוי להקרא "איש רוח". כי לעומת ענקי הרוח שהזכרנו, מי הם בסך הכל יוצרים זוטרים כחיים הזז, ש"י עגנון או משה שמיר, שלא לדבר על אורי צבי גרינברג וישראל אלדד! הללו זוכים, במקרה הטוב מבחינתם, לפירור של הכרה מצד עמיתיהם עריצי הדעה, בדמות הכינוי "סופרים". וגם זה משהו! ועוד לא דיברנו על הרבנים שמחדשים חידושי הלכה. יצירתם **אינה** נחשבת עשייה רוחנית. פלא!

תקצר היריעה אם נרצה לצטט את כל פניני המחשבה של "אנשי הרוח". אבל פטור בלא כלום אי אפשר, ולכן נצטט רק אחת עשרה מילים מפיו של פרופ' משה צימרמן. ראויות הן לציטוט כי צימרמן עמד בראש ועדה שגיבשה את התכנים של ספרי לימוד ההיסטוריה לילדי ישראל. וראויות הן שבעתיים, כי התוכנית שגיבשה ועדת צימרמן **אושרה על ידי משרד החינוך**, כדי שילמדו

על פיה תלמידים בכיתות ו'-ט. היא היתה לתכנית הרשמית של מדינת ישראל.

וכה אמר צימרמן (שבהזדמנות אחרת השווה את ילדי חברון היהודיים לנוער ההיטלראי) בראיון לעיתון "הארץ" על תוכנית הלימודים הזו, ביום 15 בפברואר 1994:

"ידיעת העם [היהודי] והמדינה [ישראל] מופיעות בתכנית, אבל בוודאי לא כנושא ראשון בחשיבותו".

עצם קבלת התכנית על ידי משרד החינוך מראה לא רק לאן הרוח נושבת **היום**. היא מעידה יותר מאלף עדים על הצפוי לנו בעתיד.

אבל בכל אופן, הישגם של הציונים של המרכז הרוחני - הישג! וכדי להאיר באספקלריא בהירה את הצלחתם הגדולה, המרשימה, נציין שישראל אפילו זכתה להתברג במקום הראשון, כן הראשון, ב"אירוויזיון". ומה לי אם היה זה בזכות שיר של כיסופי גאולה או בסתם שיר של אחד או אחת (איני יודע) ירון כהן, שמאס בשם היהודי שניתן לו והיה לדנה אינטרנשיונל. הישג בינלאומי לכל הדעות.

לפיכך, אם כל הרווח שהפיק עם ישראל מן העובדה שהפכנו למרכז רוחני הוא יצירותיהם של סופרי השמאל,

לא מתמיה שישנם לא מעטים המטילים ספק אם כל ההרפתקה הציונית היתה כדאית.

המקלט הבטוח

לעומת אנשי "המרכז הרוחני" והישגיהם, עומדים הציונים של "המקלט הבטוח" לפני שוקת שבורה. בממוצע שנתי **נרצחים** היום יותר יהודים במדינת ישראל בשבוע אחד מאלו הנרצחים בכל הגלויות גם יחד במשך שנה תמימה. וזאת, שעה שעדיין מספר היהודים החיים בגולה עולה על אלו שהעתיקו את מקומם הנה. לא בכדי נקטתי במונח "נרצחים". אני משתמש במונח טעון זה כדי למתוח קו מבדיל בינם לבין "נהרגים", וזאת על מנת להוציא מכלל החשבון המקברי הזה את חללי המלחמות. מלחמות זה עניין שונה בתכלית ומצריך דיון נפרד. והוא בוא יבוא!

מעט מזער מכלל הנרצחים בגולה ביובל השנים שחלף נרצחו שם **בגלל** יהדותם, מה שאין כן בארץ. וזה ממש מצמרר. מה מקלט ומה בטוח?

אמנם נכון שבגולה נרצחים היום פחות יהודים מאלו שבישראל, אך גם פחות לאין שיעור מאלו שנרצחו בגולה לפני הקמת המדינה. זה בלי ספק פועל יוצא של עצם קיומה של מדינת ישראל. אבל, יעידו נא ביושר

הציונים של המקלט הבטוח: האם זו היתה כוונתם? שמי שהגיעו ל"מקלט" יבטיחו בהירצחם את אחיהם שנשארו מחוצה לו?

אני גר בפסגות, אחי נשארו בגולה, במכסיקו. על ביתי – כמו על בתים רבים בישובים אחרים – יורים ערבים זה ארבע שנים וחצי (נכון ליום כתיבת שורות אלו, בשנת תשס"ה). במרוצת אותה תקופה נרצחו בארץ למעלה מאלף ומאתיים יהודים, אחד בכל 30 שעות.

בשנה הרביעית של המלחמה המתמשכת הזו, המכונה "אינתיפאדה" (בפי הערבים בגאווה לאומית ובפי התקשורת בהתרפסות משפילה), מבשר לנו שירות הביטחון הכללי בשביעות רצון בלתי מוסתרת, ש"חלה ירידה במספר ההרוגים בשנת 2004. השנה **נהרגו רק** 117 ישראלים לעומת 214 בשנת 2003" (הדגשת המילים "נהרגו" ו"רק" היא מעשה ידי).

אף לגבי הפצועים היתה לשב"כ בשורה "משמחת": 589 יהודים נפצעו ב-2004 לעומת 1004 בשנה שקדמה לה.

אז מי חשוף יותר? אני, שהגשמת את הציונות והגעתי ל"מקלט הבטוח" או אחי שנותרו בגולה?

בעלותי ארצה, לפני למעלה משלושים וחמש שנה, ביקשתי מאחי שיבואו איתי, שיעלו בעקבותי. בישראל תהיו אדונים לגורלכם, אמרתי. בה חייכם לא יהיו תלויים בגוי, שברצותו הורג וברצותו חומל. הם לא באו. היום אין אני יכול לטעון שוב אותן טענות. אם אעשה כן, אני מסתכן בכך שאחי ישיבו לי: אם אבו עלא או אבו מאזן, גויים לכל דבר ועניין, הם שצריכים "להבטיח" (!?) את חייך מפני רוצחי החמאס, עדיף כבר שנשיא מכסיקו, ויסנטה פוקס, הוא זה שיבטיח את חיינו. אמנם פוקס גם הוא גוי, אך נחמד בהרבה מממשיכיו של ערפאת וחובקי משנתו. הוא שונא אותנו פחות, אם בכלל, מהשנאה רוויית הדם של הטרוריסטים מן ה"רשות". ואם כך ישיבו לי אחי – הם יהיו צודקים.

זה במישור בטחוני הפרטי, האישי. בנוגע לזכות הקניין, אני מאויים לא פחות. כל הערבים, מאות מיליונים, כמו רוב רובו של העולם (המגיעים לכדי מיליארדים) ומספר לא מבוטל של יהודים, רוצים לסלק אותי מביתי. לרבות ראש הממשלה ומרבית שריו. אכן הישג ציוני למופת!

עומדים לי נימוקים כבדי משקל נגד כוונות זדון שכאלה, אך נימוקים אלה, למרות עוצמתם, אינם משמשים

לי תנא דמסייע בבואי להדוף את סכנת הנישול המרחפת עלי ועל משפחתי.

אִמְנָה אותם אחד לאחד למען ידע הקורא עד כמה הנימוקים הללו משכנעים **אותי**. יתכן שיש בהבאת הנימוקים הללו משום הרחבת היריעה. אבל גם אם אינני חפץ לסטות מן הדיון על הציונות של "המקלט הבטוח", כישלונה להבטיח את רכושי ואת זכות הקניין שלי, הוא בהחלט ממין העניין הנדון.

אין על פני כדור הארץ ולו אדם אחד שזכותו על ביתו גדולה מזכותי על ביתי שלי.

שמונה פעמים, לפחות, קניתי לי אותו בדרכי קניין שונות. לא היתה דרך קניין שלא נדרשתי לה, ועדיין זכותי אינה נראית חזקה דיה למבקשי הסתלקותי. ראשית המסע הארוך הזה היה הקניין החשוב מכולם. היה זה כשבעל הרכוש, הקדוש-ברוך-הוא, הבטיח לאבי אבות אבותי, לאברהם **העברי**, את הבעלות על הארץ. העולם כולו מכיר את התנ"ך, הוא שטר הקניין הזה. אלא מה? העולם מטיל ספק שאני הוא היורש החוקי. העובדה ששורות אלה נכתבות בכתב **עברי** שרק אני עושה בו שימוש – גם היא איננה משכנעת אותם. מבחינתם אינני היורש.

אף שהייתי מצויד בהבטחה האלוהית, באתי בדמות אבי הקדמון וקניתי את הארץ בכסף מלא: ארבע מאות שקל כסף. קניין ארצי כדת וכדין! ואם לא די בכך, באו אחר כך שלושת אלפי שנה ויותר בהן חייתי כאן ויצרתי את יצירתי הלאומית. במרוצת 3800 שנים אלה הקמתי לי מלכים – וראש וראשון לכולם דוד, נעים זמירות ישראל, שכתב את ספר תהלים. פרקיו הם עמוד השדרה לתפילותי עד עצם היום הזה.

אותם גויים שאינם מקבלים אותי כיוורש מלוויים את מתייהם אלי קבר בציטוטים מן התהלים. על פי דין, היו צריכים לא רק להכיר בבעלותי על ביתי – לשלם לי תגמולים היו צריכים! דוד מלפי היה לא רק משורר. גם גיבור חיל היה ואיש מלחמה, שקבע בחותם של כיבוש את גבולות ארצי. בנו החכם בנה לי גם את פאר היצירה הארכיטקטונית, את בית הבחירה שלי. כל אלה, ביחד עם דברים שלא מניתי, היו לי קניין חזק מכל חוזק. אך לא! חומדי ביתי המשיכו לערער על בעלותי ולא נואשו עד אשר נזדמנה להם מלחמה אחת בה נוצחתי. הוגליתי אז מכאן בכוח הזרוע.

הוספתי גם בגלות הארורה קניין על קניין בדמות ערגתי, תפילותי וכיסופי, בכי ותענית ושבועת נאמנות, זיכרון וגם תקוה. על יסוד כל אלה חינכתי את עצמי ואת

בְּנֵי, את בְּנֵי וּבְנֵי בניהם של בְּנֵי. בכל מאדי ייחלתי לרגע בו אשוב. אלפיים שנה של קניין מתמשך. מילניום ועוד מילניום. כל אלה היו לא רק פעולות שבלב או בתת מודע. נתתי להם גם ביטוי חיצוני, למען יהיה מוחשי גם לי וגם לאחרים, אפילו הם גויים.

שמונה ימים אחרי שנולדתי, הפכתי לשותף בכיר בברית הקניין שבין הקב"ה ואבי הקדמון: נכנסתי לבריתו של אברהם אבינו. מאז חתומה ברית זו לא רק בתודעתי כי **אם בבשרי**. משניתן לי כושר הדיבור הודיתי לו לבוראי: "על שהנחלת לאבותינו ארץ חמדה טובה ורחבה". היא לא היתה אז ברשותי, אבל בבעלותי היתה גם היתה. יחד עם ההודיה העליתי את שוועתי והתחננתי: "רחם ה' אלהינו עלינו ועל ישראל עמך ועל הר ציון משכן כבודך ועל היכלך ועל מעונך ועל דבירך ועל הבית הגדול והקדוש שנקרא שמך עליו". וחתמתי ברטט ובהכרה מלאה: **"ומלכות בית דוד משיחך תחזירנה למקומה במהרה בימינו"**.

לא היה לי רגע של שמחה או של צער שבו הפסקתי לייחל לשובי לציון. בכל הזדמנות אמרתי בתקוה שהיא גם שבועה: "לשנה הבאה בירושלים הבנויה". ביום חתונתי שברתי את רצף השמחה שלי ושל אלו שבאו לשמוח איתי בחופתי, על ידי מעשה שבירה מסוג אחר: שברתי כוס. רציתי להזכיר לי ולאורחי את שברון לבי על שעירי עדיין

שדודה ומושפלת. "אם אשכחך ירושלים, תשכח ימיני", נשבעתי. שוב קניתי אותה. וכשאמות, יודע אני שיטמינו ליד גופתי עפר מאדמת ירושלים, כדרך שנהגו אבות אבותי. גם במותי לא אפרד מרגביה. למען יעבור הקניין ממני לבני אחרי.

פעלתי כל ימי בגולה מכוח תחושות לבי ומכוח תבונת שכלי. ידעתי שעלי לחזק עוד יותר את מעשה הקניין על ביתי אם ארצה שהאומות יכירו בו. על כן באתי הנה, לארצי, שהיתה שוממה. קניתי אותה, שוב בכסף מלא, בדיני קניין מסחריים לכל דבר. הפעם בכספי הלאומי, כספי הקרן הקיימת לישראל. קראתי לזה "גאולת אדמה" כי כזו היתה מהות הקנייה. אך לגבי האחרים היו פעולותי טרנסקציה מסחרית לכל דבר ועניין. לא הסתפקתי בקניית ארצי. רציתי לעגן קנייה בקניין ולפיכך התחלתי להפריח אותה, לנער אותה מתרדמת אלפיים שנה שבהן לא הניבה פרי, אלפיים שנה שבהן חכתה לי. רגבי אדמתי, שלא נתנו יבול מאות בשנים, החלו להתעורר ולהצמיח פרי. שמחתי אך ידעתי גם שזדים יחמדו אותה שוב. הכנתי על כן כלים להגן עליה. אני, שלא ידעתי ברזל מהו, יצקתי את המתכת הזו לחרב, ולמדתי להשתמש בה. כל הרציחות שנתרגשו עלי, לא גרמו לי לייאוש.

ידעתי מהו הקניין היחיד שבו מכירים אומות העולם: **כיבוש בכוח הנשק!** ככה הן רכשו את אדמותיהן

שלהן לאורך ולרוחב הגלובוס. בדברי הימים שלהן כיבוש קידש תמיד בעלות. לתומי סברתי (או שמא השליתי את עצמי) כי האומות ינהגו בי באותם דיני קניין המקובלים בינן לבין עצמן. אני הרי ניצחתי את שודדי ארצי במפוארות שבמלחמות. הצלחתי להכות בו זמנית את צבאותיהן של שלוש מדינות ערביות גם יחד "חזק, מהר ובאופן אלגנטי". בששה ימים בלבד! חזרתי למחוזות ילדותי.

ליתר בטחון קנייתי גם את ביתי הקטן, האישי, הפרטי – זה שבפסגות – גם בכסף מלא, הפעם משלי, אגב נטילת משכנתא משעבדת לכל ימי חיי.

הייתי, ועודני, אחוז בולמוס קנייה. מה לעשות? יש אנשים כאלה. עבורי זו ממש אובססיה. לקנות שוב ושוב את ביתי. אני מייחל לרגע בו אוכל לומר שקניתי אותו אחת ולתמיד. אני משתוקק להגיע לקניין האולטימטיבי. זה שאין אחריו ערעור.

תיאור הקניין שלא תם ולא נשלם ארוך, אך הגלות ועמה הכמיהה לשוב – ארוכה יותר.

ולמרות הכל, אחרי כל מה שעשיתי, מתרוצצים עדיין אנשים רבים כל כך שרוצים לסלק אותי מביתי, בו

אני מחזיק כחוק. כל חוק שבעולם. אנשים שמכנים אותי "פושע מלחמה" על עניין ביתי, וטרם נואשו מכוונות הנישול. וגרועים מכולם הם הפוליטיקאים היהודים שרוצים לנתק אותי ממנו.

וכל זה חל כמובן – ובמשנה תוקף – על מור חמי ר' ברוך סרוסי ואשתו דבורה יאריכו ימים. הם חיים מזה עשרות שנים ב"נוה דקלים", שבגוש קטיף. וחל גם על בניהם ישראל ונסים סרוסי, שגרים גם באותו חבל ארץ, ב"גני טל" ו"גן אור". הציונות של מקלט בטוח לא עמדה להם במשימה להבטיח את זכויותיהם ואת רכושם. נהפוך הוא! מנהיגי "הציונות" מן הזן הזה עומדים להפוך אותם בכוח לפליטים, אחרי שייאלצו אותם לנטוש את הבתים ואת השדות שטיפחו במשך שלושים שנה.

אז אני שואל: איפה נכשלתי? לא נכשלתי. לא אני נכשלתי. הציונות נכשלה. הציונות, שהשתעשעה ביומרה להפוך את היהודי לנורמלי – לא הפכה אותי לכזה. הציונות שהכריזה בקולי קולות שכל חפצה היא להפוך אותנו ל"עם ככל העמים" מצאה עצמה מנודה ומושפלת. הציונות שהתימרה לבטל את האנטישמיות – לא עמדה במשימה החשובה שהציבה לעצמה, והיום שונאים אותי יותר מששנאו אותי לפני בואי.

אישור "מדעי" למחצה לתחושה זו אפשר היה לקבל עם פרסומו של סקר מקיף שנערך באנגליה בחודש ינואר שנת 2005 עבור העיתון "טלגרף". בסקר מודים 37% מן הבריטים שהם שונאים ישראלים. ישראל היא המדינה השנואה ביותר בעיניהם.

ביום בו אץ-רץ אבא אבן להניף את דגל ישראל בבניין האו"ם, ולחגוג בתופים ובמחולות את ה"הישג" שבקבלת ישראל למשפחת העמים, הוא גם הניח את היסוד הרעיוני לאותה החלטה אומללה שקבעה שהציונות היא צורה של גזענות, כמוה כנאציזם. עד היום לא חדל העולם ה"נאור" לגנות אותנו, לנדות אותנו. וזה לא התחיל במלחמת ששת הימים, כפי שמנסים חוגי השמאל ההזוי לטעון. אם רק נסיים את הכיבוש, חוזרים על המנטרה שלהם, יפול העולם כולו לרגלינו בגילויי אהבה נרגשים. תחי האשליה המתוקה! הציונות ביקשה להתנער מן הקביעה הנבואית שאנחנו בבחינת "עם לבדד ישכון ובגוים לא יתחשב", אבל כל שהשיגה הוא שנשארנו עם מבודד שהגויים לא מתחשבים בו. אנו המדינה היחידה בעולם שלא נהנית מזכותה הסוברנית לקבוע את בירתה. מה שמותר לכל המדינות – לנו אסור. מה נאמר? זה בלי ספק אחד מן הגדולים שב"הישגי" הציונות.

ציונות של גאולה

על מנת לחוש את גודל האסון של שוחרי הגאולה, די לנו בנכונותו של אהוד ברק, ראש ממשלת ישראל לשעבר, למסור את הר קודשנו, אליו כוון כל כח הערגה של הדורות, לריבונות של אחרים. ואם לא די בכך, אם המחשבה הזו לא מחרידה דיה, הנה באו קרוב **לארבעים אחוזים** מכלל המצביעים בבחירות שנערכו בט' בשבט תשס"א (7.2.01) ובחרו בו להמשיך ולהנהיג את ישראל... כדי לממש את כוונת העוועים הזו.

די לנו בהתייחסות המזלזלת אל שוחרי המקדש כאל חבורת מטורפים, נעדרי כל שפיות שעלולים להמיט עלינו מלחמת עולם נוראה אם לא יקברו את חלומותיהם עמוק עמוק באדמה. הם, היחידים שנשארו נאמנים לחלום הדורות, מוצגים כשוליים סהרוריים שמחוץ לכל קונסנוזוס, מוכי שגעון גדלות שעלולים לגרום לשואה חדשה. משל שכחנו את דברי הנצח של המשורר: **יִשְׂרָאֵל בְּלִי הַחֵר, הוּא – לֹא יִשְׂרָאֵל!**

די לנו בהתייחסות הנדל"נית אל מחוזות יהודה ושומרון, הנחשבים בעיני מחצית העם פיקדון, קלף-מיקוח

ותו לא, במשא ומתן עם מבקשי השמדתנו (שלא לדבר על הגלעד והבשן, שנמחקו זה מכבר מן התודעה הלאומית).

די לנו בשמיעת נאומיו של אריאל שרון, שבתפקידו כראש ממשלה שוזר בהם ביטויים נוראים כמו: "איפוק הוא כוח", "ויתורים כואבים", "דברים שרואים מכאן לא רואים משם" או "סיום הכיבוש". די לנו בעובדה שהוא מכריז רשמית ש"במחוזות הללו לא יהיו יהודים עד שנת כך וכך".

די לנו בתוכניתו לעקור ולגרש מאדמתם ארבעה דורות של מתנחלים, כדי למסור את בתיהם ומפעל חייהם לאויב הערבי או לחילופין (כפי שנהוג לומר) להרוס אותם בדחפורים.

די לנו בכך שהוא מצליח לשכנע את רוב חברי הכנסת לתמוך בתוכניתו ההזויה כשמעל הבימה הוא מכנה את המתיישבים בלעג ארסי "מוכי תסביך משיחיסטי".

(בתנאים אלו, מתחייבת השאלה: איה מקומם של הציונים האידאיים, אלה שהתחנכו על ברכי שירתו של אצ"ג, שהזהיר: "דִּרְךָ אַחַת אֶל פְּרֵת, וְדִרְךָ אַחַת לְתֵהוֹם"?)

די לנו בהחלפת שם הכיכר המרכזית שבתל אביב מ"כיכר **מלכי ישראל**" ל"כיכר רבין".

די לנו בביטוי האנטי **ציוני "מדינת כל אזרחיה"**, המושרש כל כך בשפה הפוליטית של ימינו. (האמירה הזו היא תולדת העובדה שהציונות הסכימה ברוב סכלותה להשאיר בתוך המדינה שהולידה מיעוט ערבי אירינדני ועוין, ועוד העניקה להם מעמד פוליטי ומדיני, לא רק זכות הצבעה אישית).

די לנו בניסיונות הנמרצים לשנות את "התקוה", כדי שההמנון "יתן ביטוי גם לערבים".

די לנו בכניעתה הטוטלית של המערכת השלטונית **כולה** לגחמותיהם של הערבים, מבית ומחוץ, וראה מסקנות "ועדת אור".

די לנו בכך שהערבים קובעים היום לא רק את סדר היום הלאומי של היהודים, אלא מכתירים ראשי ממשלות או מפילים אותם.

די לנו לראות את ההישענות על אמריקה, שלא לומר ההתרפסות בפניה, אחרי ש"אמא רוסיה" קרסה.

די לנו לראות איך הפך "השלום" ליעד המרכזי של העשייה המדינית אגב דחיקתם הצידה של יעדי הציונות האמיתיים.

די לנו בנטישת העלייה, הצידוק **היחיד** לקיומה של מדינת ישראל, כמשימה מרכזית.

די לנו ב"מהפכה החילונית".

די לנו ב"שינוי", סיעה לא קטנה בכנסת, שבתקופה לא קצרה אף שימשה בתפקידים מרכזיים בממשלה, סיעה שמקדשת מלחמה על תורת ישראל וערכיה בנמוכה שבשפות, אנטישמית ממש.

די לנו בחבורה של שופטים, חפים מכל רגש יהודי, המכפיפה את כל ההוויה היהודית והלאומית לערכים "אוניברסליים", אגב רמיסה מוחלטת של כמיהת העם לרוח ישראל סבא.

די לנו בקיומה של תנועה רעיונית **פוסט** ציונית, משל השלימה הציונות את תפקידיה.

די לנו בעיון בעיתונים העבריים, המדווחים בשנאה עצמית מחרידה, על ריבוי מעשי פשע ואונס, אלימות, רצח ושימוש בסמים. עיתונים המדווחים תמיד באהדה על עמדת אויבינו, ומבקרים בלעג ובארסיות כל דבר שיש לו גוון של כבוד לאומי. עיתונים שמרבים לכתוב על מצב

הרוח הדכאוני של עם ישראל, לא כדי לדווח עליו אלא כדי ליצור אותו.

די לנו בבית משפט עליון שאינו דוחה על הסף – ומייד – עתירה נגד... ברית מילה!

די לנו בהפגנת "האמנים" הצעירים שביקשו... לחדש את המנדט הבריטי, כי קצה נפשם מן המדינה היהודית, כדבריהם.

די לנו בכל אחד מאלה, ועל אחת כמה וכמה בכלם יחד, כדי לראות עד כמה עמוק השבר של הציונים שביקשו גאולה.

חלום הדורות שלהם פשוט לא זכה להגשמה.

אז איפה נכשלו הציונים האידיאיים? לא נכשלו! לא הם נכשלו. הציונות נכשלה. חלומותיהם שרירים וקיימים. אבל הציונות, שהשתעשעה ביומרה להפוך את החלום היהודי עתיק היומין למציאות – הפכה אותו לסיוט של ממש. הציונות, שהכריזה בקולי קולות שכל חפצה הוא להחזיר ליהודים היושבים על אדמתם את תחושת האדנות – לא עמדה במשימה החשובה שהציבה לעצמה,

והיום מושפלים יותר משהיו לפני בואם. הציונות, שהתימרה לבטל את האנטישמיות, רק הגבירה אותה, מה שהביא את המשורר לשאול את אימנו רחל: "הֲטָרַם תִּדְעִי כִּי לֹא עֲרַבִּים, כִּי גַם יְהוּדִים הָיוּ לְמִשְׁנָאִים?".

לא הציונות נכשלה

מכל האמור, מסתבר לכאורה שהמאמץ הציוני היה מיותר. שהציונות נכשלה. מטרותיה לא הושגו עד כה, ולא נראה גם כי בעתיד הקרוב אפשר יהיה להגשימן. 'לכאורה', אמרתי, ולא בכדי. הציונות היתה גם צודקת וגם כדאית. למעשה היתה מחויבת המציאות. הכישלון הוא לא שלה. הכישלון הוא של שיטת הממשל שהעמסנו על כתפיה, שיטה שהציונות לא יכלה לשאת. הדמוקרטיה – כשיטה – נוגדת באופן יסודי את מהותה של הציונות. השתיים אינן יכולות לדור בכפיפה אחת. אשר על כן, יש לומר כי לא הציונות נכשלה – **הדמוקרטיה היא שנכשלה כישלון חרוץ.**

אפשר כמובן לטעון שלא הדמוקרטיה נכשלה, אלא המנהיגים. הם אלו שלא היטיבו לכלכל את ענייני העם. אלא מה? המנהיגים הם תולדה של השיטה, ולא ההפך!

עם מלוכד החפץ למלא את ייעודו זקוק למנהיג נערץ ואהוב. אם המנהיג אינו אהוב, לא ילך העם

בהתלהבות אחריו. אם המנהיג אינו אהוב, לא יאמינו לו. ובדמוקרטיה **לא ייתכן**, זה פשוט בלתי אפשרי, שנאהב את המנהיג. מכל מקום – לא בחייו. יריביו הפוליטיים בתוך מפלגתו, ועל אחת כמה וכמה באופוזיציה, כבר ידאגו למרר לו את החיים ולהשחיר את דמותו כדי שלא נאהב אותו. כך במקרה הטוב. במקרה הגרוע הם יביאו אותנו לתעב אותו. אם לא יעשו כן, עמיתיו למקצוע הפוליטיקה יהיו נעדרים כל סיכוי לבוא במקומו, וזה הרי כל מה שמניע אותם. כל מה שמצדיק את קיומם הפוליטי היא שאפתנותם לרשת את העומד בראש הפירמידה. הקביעות הללו נכונות גם אם לא נביא בחשבון את טיב הדמויות הפוליטיות, וגם אם ניחס להן תכונות תרומיות. במשטר מפלגתי אי אפשר אחרת.

ונניח לרגע שאפשר היה אחרת. שיש אולי סיכוי למנהיג להיות אהוב. לכמה זמן? ככלות הכל, יודעים האזרחים שזמנו בשלטון קצוב. שאחריו יבוא אחר. ומה אז? יעתיקו את הררי האהבה אל מחליפו? ובעצם, למה בכלל החליפו אותו? הרי היה אהוב מאוד, או שמא לא כל כך? ב-56 שנים של קיום מדינת ישראל כיהנו כבר 30 (שלושים) ממשלות. ורק בעשר השנים האחרונות היו לנו ששה ראשי ממשלה: שמיר, רבין, פרס, נתניהו, ברק ושרון. ששה מנהיגים בעשר שנים. מרשים עד למאוד! ואולי כשהדפים האלה יגיעו לידי הקורא יהיה לנו כבר ראש

ממשלה חדש, שביעי במספר. היוכל עם לאהוב שבעה מנהיגים בחלקיק של דור? ועוד כאלה?

חוסר היציבות לא פקד אותנו בגלל אישיותם של הפוליטיקאים. גם לא בשל הפיצול החברתי. אלו הן הנמקות קלות למצב בלתי נסבל. בלתי נסבל ו**קבוע**. מצב שהוא אינהרנטי לשיטה, מובנה.

רבים מודים ש"השיטה" נכשלה ועל כן ביקשו להמירה בשיטה אחרת. הם מתכוונים לשיטת בחירות. לטכניקה בה אנו קובעים מי יהיה זה שינהיג אותנו. כך נולד המעשה האווילי של פיצול ההצבעה לכנסת ולראשות הממשלה. וכך נולדה השיטה 'החדשה' והקלוקלת, שהחזירה את השיטה הישנה לקדמותה. אבל התיקון, בלא כל קשר עם מהותו, לא יביא מזור לתחלואים. לא יהיה בו כדי לתקן את הבעיה מן השורש. התיקון לא יהיה יותר מאשר עיגול פינות, והעיוות יישאר על כנו. הוא יישאר כך כל עוד יוסיפו להתייחס אל ההנמקות קלות הדעת שהזכרתי כאל סיבת הסיבות. ראשית, מפני שהפיצול החברתי – אם קיים – לא ייעלם גם אם תשונה אלף פעמים שיטת הבחירה. והפוליטיקאים? הם יישארו כאלה תהא השיטה אשר תהא. אישיותם הייחודית (יש אומרים הלקויה) היא היא שמביאה אותם אל המקצוע בו בחרו. אז

מה הועילו חכמים בתקנתם? אנו, כך או כך, לא נזכה לראות לא חכמים ולא תקנה.

יכולתי לעשות לעצמי חיים קלים, לו רק רציתי. מפני שאני יודע עד כמה עמדתי נגד הדמוקרטיה מפתיעה את הקוראים ואת השומעים, ובמקרים רבים אפילו מקוממת אותם, יכולתי להימנע מלצאת נגדה ולכוון את כל הביקורת אל המפלגות, אל הפוליטיקאים. הרי אין מילת גנאי בעברית או בלועזית שלא הודבקה להם בעבר ושלא תרדוף אותם בעתיד. סנבלטים, כינה אותם אצ"ג, המשורר הלאומי. בעיני הציבור מדורגים הפוליטיקאים והמפלגות בתחתית הסולם. אין לציבור ולו קורטוב של הערכה או של כבוד כלפיהם או כלפי מעשיהם. זה חל על תחושות כל הציבור כלפי כל הפוליטיקאים. אם בכל אופן הולכים האזרחים להצביע, זה רק מפני שהורגלו לחשוב שכך צריך להיות. למעשה אין הם מצביעים **בעד** המועמד שעונה לציפיותיהם אלא **נגד** המועמד שנראה להם מאיים יותר. טלו לדוגמה את הקריאה של הרבנים החרדיים להצביע בעד אריאל שרון בבחירות תשס"א לראשות הממשלה. הצבעת מחאה, כך מכנים את התופעה.

וכשיש כבר פוליטיקאי אהוד למחצה, שנאמניו (לא כל העם) הולכים אחריו בלי פקפוקים, הרי זה מעשה הסותר מיניה וביה את כל מה שמונח ביסוד הרעיוני של

הדמוקרטיה: שהציבור יחשוב וישקול ויחליט. פוליטיקאי כזה, שבוחריו נוהרים אחריו באש ובמים, בעיניהם הוא לא שחקן במשחק הדמוקרטי, אלא מעין תחליף-מלך, ויעידו על כך השאגות שנשמעו בקרבתו של שרון בכינוסי הבחירות שלו: "אריק, מלך ישראל!".

ועוד ראוי לבחון כיצד קרה שאוהדיו המושבעים הלכו אחריו כמהופנטים – גם כאשר סטה מדרכו, שינה בתכלית את השקפת עולמו והורה לעקור את היצירה המפוארת בחבל עזה ובשומרון.

לביטוי היהודי היפה "שליח ציבור" אין שום משמעות בחיים הפוליטיים (או הדמוקרטיים, אם תרצו). אפשר להמחיש את זה בקלות מדהימה. נבחן לדוגמה את אופן בחירת חברי הכנסת במפלגת העבודה, שביקשו להצטרף כשרים לממשלת העקירה של אריאל שרון, בשנת תשס"ה (14 מתוך 19 – לא פחות!). במפלגה ההיא החליטו על שיטה ייחודית לפיה חברי המרכז ידרגו בהצבעה את המבקשים לזכות במינוי שר. "מצעד הפזמונים" קראו אז לשיטה. על פי השיטה המוזרה הזו, ראשון ה"מדורגים" בחר לעצמו את התיק החשוב ביותר מבין אלה שהוקצו למפלגתם. כך נבחר אופיר פינס לשר הפנים, למרות שמעולם לא חשב שהוא נועד לשרת את העם בתפקיד

הזה. השני בדירוג – את התיק השני בחשיבותו (יצחק הרצוג ביקש להיות שר השיכון). וכן הלאה, עד גמר המלאי!

כאמור, אף אחד מהם לא בחר בתיק שבעזרתו הוא ביקש לשרת את הציבור. השיקול שהניע את כולם היה לבחור בתיק שמשקלו הפוליטי גדול יותר, כדי לשפר את מעמדו המפלגתי.

הפגם הזה – שלא לומר העיוות – אינו ייחודי למפלגת העבודה לבדה. הוא נחלתם של כל הגופים הפוליטיים. **שררה!** זה כל מה שפוליטיקאים מבקשים!

אך שררה זו מה עניין שליחות שייך בה? לשמש את בניו של הקב"ה זו זכות עצומה. אלא שהיא תיחשב "זכות" רק כאשר התכלית האמיתית תהיה לשמש, לשרת. "משרתי הציבור" שלנו (ובעצם כל הפוליטיקאים) רחוקים ת"ק פרסה מתפיסה זו של שררה כשליחות.

וכעין הדבר שאמרו במסכת הוריות (א:): "כמדומין שררה אני נותן לכם? עבדות אני נותן!"

אם הפוליטיקאים כולם הם כאלה, מדוע איני מסתער עליהם ועל המפלגות בלבד ומצניע את התקפותי על הדמוקרטיה **כשיטה**? מדוע מתעקש אני לשחוט את

"הפרה הקדושה" היחידה שנשארה לנו? מפני שאין דמוקרטיה בלי פוליטיקאים ובלי מפלגות. הם הדמוקרטיה והדמוקרטיה זה הם. לא תיתכן דמוקרטיה נקייה אם היא מעשה ידיהם של פוליטיקאים מסואבים. וכשיצורים כאלה יוצרים יצירה שכזו – אוי לי מיצרי ואוי לי מיוצרי.

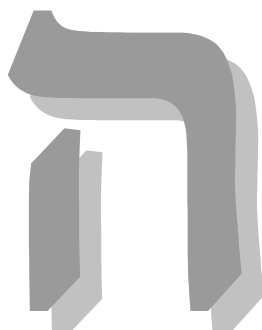
אני ציוני אמיתי. באתי ארצה להגשים את חלום הדורות היהודי. אם הדמוקרטיה משרתת את היעוד הלאומי – הרי שאני דמוקרט. ואם לאו, אומר בנימוס לגברת דמוקרטיה – אחותה הבכירה של פרנצ'סקה – שתחכה שמונים שנה, או שתעתיק את מקומה שמונים קילומטר מזרחה.

מיוחסת לוינסטון צ'רצ'יל אמירה חכמה הקובעת ש"הדמוקרטיה היא צורת הממשל הכי גרועה, פרט לכל אותן צורות שכבר נוסו". אני אומר שאמירתו חכמה כל עוד מצמצמים אותה לנעשה בקרב אומות העולם. **כיהודי**, אני דוחה את הסיפא מכל וכל, אך הרישא מקובלת עלי מאד – הדמוקרטיה היא אכן שיטת ממשל **גרועה מאד**. במיוחד ליהודים ולציונות.

לרשות עם ישראל עומדת שיטה אחרת לבחירת מנהיגים, אותה קבע מי שהפך אותנו לעם, מי שאמר והיה העולם: **שום תשים עליך מלך**. קודשא בריך הוא יודע מה

טוב לנו. קרוב לוודאי שהוא מבין במהותו של עם ישראל מעט יותר מחברי וועדת חוקה, חוק ומשפט של הכנסת או משופטי בית המשפט העליון, אפילו אם בראשות הוועדה יכול היה לעמוד פרופ' אמנון רובינשטיין ונשיא בית המשפט הוא פרופ' אהרן ברק. אומנם הקב"ה לא קיבל תואר פרופסור למשפטים מן האוניברסיטה העברית, אך במהות עמו הנבחר הוא מבין דבר או שנים.

או יהדות או דמוקרטיה

הקביעה שלא הציונות היא שנכשלה אלא הדמוקרטיה – היא נכונה על פי כל קנה-מידה שאדם הגון יידרש לו. ובכל זאת נקדיש כמה שורות לליבון הסוגיה.

מטרת הציונות היתה להקים מדינה יהודית בארץ ישראל. אמנם היתה תקופה שציונים מסוימים השתעשעו ברעיון להקים את המדינה במקום לא נושב, ובחירתם היתה אוגנדה. סופו של רעיון העוועים הזה ידוע, ועל כן לא נשחית עליו מלים. זרם אחר בציונות רצה, מטעמים פרגמטיים, **להסתיר** שהמטרה של הציונות תהיה בסופו של דבר הקמת מדינה. בינם לבין עצמם, ידעו גם ידעו לאן הם חותרים.

עם הקמתה, הוגדרה המהות של המדינה הצעירה במסמך שנודע בשם "מגילת העצמאות". וכך היא הוגדרה:

"לפיכך נתכנסנו, אנו חברי מועצת העם, נציגי הישוב העברי והתנועה הציונית [...] ובתוקף זכותנו הטבעית

וההיסטורית [...] מכריזים בזאת על הקמת מדינה יהודית בארץ ישראל, היא מדינת ישראל."

יחד עם הגדרה זו קבע בן גוריון שישראל "תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה, בלי הבדל דת, גזע ומין". ואולי לא בדיוק "קבע", אלא הצהיר. אפשר לחשווד בו שעשה זאת לצורך הפרוטוקול. אפשר לבסס חשד זה על סמך הפיסקה שקדמה לעניין השוויון: "תהא מושתתת על יסודות החרות, הצדק והשלום **לאור חזונם של נביאי ישראל**". ברם, ברבות הימים ראה בן גוריון כי הוא ייטיב לבסס את שלטונו במידה ויעניק זכות בחירה גם לערבים, שנלחמו בכל כוחם נגד הקמת המדינה היהודית. על כן לא היסס לבטל את הממשל הצבאי שהוטל על האזורים בם התגוררו הערבים ולאפשר להם להצביע. כך הפכה הצהרה בעלמא לעובדה קיימת.

מכל מקום, אם להתייחס ברצינות למסמך המבולבל הזה, הרי שבמגילת העצמאות יש יותר מלכות ("לאור חזונם של נביאי ישראל") מאשר "דמוקרטיה", שלא הוזכרה בה ולו פעם אחת.

הסתירה בין "המדינה היהודית" לבין "שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור **לכל אזרחיה**" – שלבש עם הזמן את צורת "המדינה הדמוקרטית" – סתירה זו החלה להטריד לא

מעט אנשים, שלא טחו עיניהם מראות. מוסדות המדינה, ובראשם בתי המשפט, נסו על נפשם וחמקו באלגנטיות פן יצטרכו לדון בנושא. הם עשו כל שביכולתם כדי להמנע מלנקוט עמדה ולהכריע. השופטים, כל השופטים, ידעו היטב ששתי ההגדרות הללו אינן יכולות לדור בכפיפה אחת. בהתעלמותם מן הנושא ביקשו שלא לעורר את הדוב מרבעו.

אך לא לעולם חוסן.

הרב מאיר כהנא היה הראשון שהעלה בפומבי את הסתירה המשוועת הזו וכינה את מגילת העצמאות סכיזופרנית. טענתו היתה הגיונית להפליא: ההגדרה "יהודית" שהוענקה למדינה אינה נוגעת רק לאופייה, אלא גם לשלטונה. אם השלטון אינו בידי היהודים – המדינה אינה יהודית. נקודה.

המינימום הדרוש כדי להבטיח שלטון יהודי בשיטה הדמוקרטית, בה לכל אזרח קול אחד, הוא רוב יהודי. איך אפשר להבטיח בחוק שהרוב יהיה **תמיד** יהודי? ועוד שהחוק הזה יהיה דמוקרטי? אי אפשר!

כהנא היה מחויב להיותה של ישראל יהודית, לכן ויתר על הדמוקרטיה. משראה כי שום עלייה לא יהיה בכוחה להבטיח לאורך ימים שהערבים יישארו מיעוט –

במיוחד אחרי מלחמת ששת הימים, בה נוספו לשטח בשליטת ישראל כמיליון ערבים – החל לצדד בהעברת הערבים אל מדינות ערב. בתחילת דרכו הוא קרא לפעולה הזו חילופי אוכלוסין, אך בסוף לא היסס לכנותה גם גירוש. למעשה כל המפלגות הציוניות דגלו אז ודוגלות גם היום בהבטחת הרוב היהודי. אבל הטרמינולוגיה של כהנא, ואף שיטות הפעולה שלו, הביאו את המערכת הפוליטית להגדיר אותו ואת תנועתו "גזעניים". נאסר עליו להתמודד בבחירות לכנסת בהסתמך על חוק שחוקק במיוחד לצורך פסילתו.

"חוק כהנא" קובע שרשימת מועמדים לא תשתתף בבחירות לכנסת אם יש במטרותיה או במעשיה, במפורש או במשתמע, אחד מאלה: (1) שלילת קיומה של מדינת ישראל כמדינתו של העם היהודי; (2) שלילת האופי הדמוקרטי של המדינה; (3) הסתה לגזענות.

החוק עצמו, כפי שהוא מנוסח, הוא ההוכחה החותכת ביותר שהרב כהנא צדק בניתוחיו. חוק זה קובע בהינף קולמוס שני דברים הסותרים זה את זה מיניה וביה: מדינתו של העם היהודי ואופייה הדמוקרטי של המדינה.

איך שני הפכים אלו יכולים להתקיים זה בצד זה? אינם יכולים! אך בית המשפט העליון, בשבתו כבג"ץ, מסוגל לטהר את שרץ הסתירה במאה וחמישים טעמים.

צריך רק לקרוא את החלטת בג"ץ בעתירתו של הרב כהנא נגד פסילת רשימתו כדי להבין את מלוא האבסורד.

מאוחר יותר, בשנת תשנ"ב, חדר הנוסח הקונטרדיקטורי הזה לשני חוקים המוחזקים כחשובים שבכולם, והוגדרו **כחוקי יסוד**: "כבוד האדם וחירותו" ו"חופש העיסוק". במבוא לשני חוקים אלו נכתב שהם באים למסד את ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית ודמוקרטית.

האמת היא שהזכויות שהחוקים הללו באו לעגן בחקיקה, הן כולן זכויות הנוגעות להגנה על ערכים אוניברסליים, כמו חופש הדיבור וחירות הפרט.

עיון מדוקדק בחוקים מגלה מיד מה שאין בהם: זכותה או אף חובתה של מדינת ישראל לעגן בחקיקה ערכים לאו דווקא אוניברסליים, אך יהודיים במהותם.

הואיל והחוקים הללו מדברים **במפורש** ובפירוט רב אך ורק על זכויות אוניברסליות, נעשתה מלאכת הפסיקה של בית המשפט העליון קשה עוד יותר בבואו לאזן בין הזכויות הללו לבין זכויות יהודיות במובהק.

על הבסיס החוקתי החדש הזה ישראל אינה יכולה עוד לאסור למשל מכירת חמץ בפסח, כפי שהיה בעבר, כי

פעולה כזו נוגדת את חופש העיסוק של מוכרי החמץ, או החזיר – לצורך העניין.

אבל הבעיה האמיתית בחוקים הללו היא – כפי שמציין בצדק יורם חזוני בספרו "המאבק על נפשה של ישראל" – שלראשונה נקבע שישראל אינה יכולה להיחשב עוד יהודית מבחינה חוקתית.

השינוי הדרמטי הזה נובע מן העובדה שהמדינה הוגדרה בחוקים שאנו דנים בהם כמדינה "יהודית ודמוקרטית". עד כה ידעו הכל כי ישראל היא מדינה יהודית, ושהביטוי "דמוקרטית" היה מעין מס שפתיים, לתפארת המליצה. כולם הבינו שהדמוקרטיה **לעולם** לא תאפיל על יהדותה של המדינה. כך, יש לשער, ראו מנסחי החוקים את המבוא שכלל את המשפט הסכיזופרני הזה. אבל ברגע שהדבר נקבע **בחוק יסוד** – לא עוד ב"חוק כהנא" שלא נגע לכלל האזרחים ועל כן נעלם מתודעתם – באותו רגע הביא החוק להיכלות המשפט והאקדמיה חומר נפץ של ממש. לא ניתן היה עוד להתעלם מן הסתירה. אך הפרופסורים, המחוקקים והשופטים – בשלהם!

קשה היום לדבר על "מדינה יהודית" מבלי לעורר את הרושם שהשמיטו את ה"דמוקרטיה" מן הביטוי מתוך כוונה חתרנית כלשהי. כי הדמוקרטיה הועלתה בישראל

לדרגה של פולחן קדוש וחובק-כל.

כך החלו לצוף הגדרות חדשות על מהות המדינה היהודית. אסא כשר, מן המחלקה לפילוסופיה של אוניברסיטת תל-אביב, מחבר את ה"קוד האתי" של צה"ל, שיכול להתאים גם לצבא פיג' בלי לשנות בו אפילו פסיק אחד קטן, כתב:

"מדינה יהודית' במובן המלא שלה היא הפסיפס החברתי בו מצויות הזהויות היהודיות של אזרחיה". הוא, כמובן, אינו מתייחס לשאלה: מה תהיה מהותה של המדינה היהודית אם וכאשר ישתנה המבנה הדמוגרפי שלה ואזרחיה הערביים יהיו בה רוב. לו ענה לשאלה הזו היה יוצא מתחת ידו ניסוח מבריק לא פחות: "מדינה יהודית' במובן המלא שלה, היא הפסיפס החברתי בו מצויות הזהויות היהודיות של אזרחיה **הערביים**". מחשבה פילוסופית לעילא ולעילא.

חיים כהן, שופט בית המשפט העליון לשעבר, חיבר מסמך המכיל 26 עמודים של שטויות תחת הכותרת "יהדותה של מדינת ישראל". במסמך הוא טען כי אופייה היהודי של מדינת ישראל מצוי בעיקר בחוקי היסוד הללו, משנת תשנ"ב, כי "ערכיה **האמיתיים** של היהדות הם

הערכים האוניברסליים שעוגנו בחוקי היסוד הללו".

שופט בית המשפט העליון, צבי ברנזון, סובר כי המינוח "מדינה יהודית" הוא כשלעצמו לא יותר מאשר תאונה היסטורית, שכן הוא בא רק להבדיל בין ישראל לשכנותיה הערביות, אך לא נועד לשוות לה אופי יהודי של ממש.

שופט אחר של בית המשפט העליון, מישאל חשין, הודה שהמונחים "מדינה יהודית" ו"מדינה יהודית ודמוקרטית" הולכים ונעשים מעורפלים יותר ויותר, וקשה לייחס להם מובן ברור. מהי מדינה יהודית? מבט מקרוב, קובע חשין, מלמד אותנו שצרוף זה של מונחים עולה על גדותיו מרוב פירושים, פרשנויות ואסכולות, "והדבר רק ילך ויחריף עם הזמן".

חשין אמנם נמנע מלגלות מה בעיניו מציין הביטוי "יהודית" בהקשר לאופי המדינה, אך על הדמוקרטיה הוא מחווה דעתו גם מחווה. הוא קושר אותה אל מטבע הלשון ההרסני כל כך של ימינו: היותה של ישראל מדינת כל אזרחיה. "וכי יש מי ששולל הגדרה זו?", שואל השופט המלומד.

אך חשובה מכל היא כמובן השקפת עולמו של נשיא

בית המשפט העליון, אהרן ברק: הוא סובר שמובנו של המונח "מדינה יהודית", צריך שיהיה מיוסד על דרגה גדולה מאד של הפשטה שנשווה לו, עד שיהיה זהה בתכלית הדיוק למונח "דמוקרטיה".

ואזדא ברק לטעמיה. הולך לו "הנשיא" לשיטתו. הוא צועד צעד אחר צעד בעקביות ראויה לציון: הוא מפשיט ומפשיט ומפשיט את היהדות. וחזקה עליו שישאיר אותה, בסופו של תהליך ההפשטה, מעורטלת לחלוטין. אז תהיה היהדות באמת זהה בתכלית הדיוק לדמוקרטיה.

"ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית הם הערכים האוניברסליים הללו, המשותפים למרכיביה של החברה הדמוקרטית", אומר ברק.

מדהים! שבת וכשרות, טהרת המשפחה ואהבת ציון, אמונה בבורא עולם ושאיפה למלכות – כל אלו ייחשבו ל"ערכים יהודיים" רק כאשר יהיו משותפים לקנדה ולקוסטה-ריקה, שלא לדבר על הודו ופקיסטאן, שגם הן מדינות דמוקרטיות.

אבל מבחן ההפשטה של ברק מתנפץ אל סלע המציאות. נשיא בית המשפט העליון אינו מוצא את ידיו ורגליו כאשר השאיפות והאינטרסים היהודיים מתנגשים

בערכים "דמוקרטיים" או "אוניברסליים". כדי להיחלץ מן הסבך המציא ברק קריטריון מיוחד במינו, שבכוחו לדלג מעל כל משוכה. הקריטריון של ברק זכה לשם המרשים "השקפת האדם הנאור". השקפה זו גוברת על כל ערך אחר, לאומי, יהודי או מסורתי.

לנוכח העוצמה הרבה שצבר (לא מעט בגלל אפסותם של יתר מוסדות הממסד) מגוחך יהיה לשאול אותו מי מגדיר מיהו "האדם הנאור"? מי יודע מהן השקפותיו?

הוא, ברק, האדם הנאור בהתגלמותו. והוא זה שיגדיר מהן השקפותיו, כאומר: לִי נְאֻרִי וְאֲנִי עֲשִׂיתִנִי". עריצות מחשבתית שכזו מסוכנת מאד, בייחוד כאשר היא מחוברת אל עוצמה פוליטית בלתי רגילה.

נגדיר שוב את האבסורד הזה, הזועק לשמיים, אך הפעם בלשונו של ברק עצמו:

המטפורה של "החברה הנאורה" ממקדת את תשומת הלב **בחלק** מן הציבור. תשומת הלב מופנית [...] אל החלק המשכיל והמתקדם שבו (של הציבור). ומה מבדיל את החברה הנאורה משאר הציבור? [...] החברה הנאורה מייצגת את אותה קהילה שערכיה הם אוניברסליים, והיא חלק ממשפחת האומות הנאורות".

יבחן נא הקורא אם הוא בעצמו אכן שייך לאותו חלק מן הציבור, לאותה קהילה שערכיה וכו'. לא ימצא יהודי מאמין אחד לרפואה שיענה בחיוב למבחן האדם הנאור של ברק.

אבל לא רק השופטים היושבים על מדין הם שכולי יהדות. גם המושכים בעט, "אנשי הרוח" אליהם כבר התייחסנו, לוקים באותו חסר. אבל משוחררים מן האחריות שאמורה להדריך את השופטים, הרחיקו הסופרים לכת בניתוק ישראל מיהדותה. ככה עמוס עוז:

"מדינה אינה יכולה להיות יהודית, כשם שכסא ואוטובוס אינם יכולים להיות יהודיים [...] המדינה היא לא יותר ממכשיר. מכשיר – יש והוא מועיל ויש והוא פגום. מכשיר יכול להיות מתאים או בלתי נחוץ. והמכשיר הזה צריך שיהיה שייך לכל האזרחים: יהודים, מוסלמים ונוצרים [...] התפיסה של מדינה יהודית יכולה להיות **מלכודת**".

צריך לדעת רק כי העדפת הדמוקרטיה על פני היהדות **לא היתה**, מבחינתם, העדפה ערכית. לא היתה יכולה להיות!

כל כך למה?

כי אי אפשר לערוך מבחן העדפה בין שני אלמנטים הלקוחים מתחומים שונים בתכלית. זה דבר שהדעת אינה סובלתו. העמדת הדמוקרטיה (שהיא **שיטה**) מול היהדות (שהיא **מהות**) נוגדת באופן מוחלט את כל כללי המדע והרציונאליות.

אז מדוע השופטים, שכל כך אוהבים להתהדר בנוצות ה"נאורות", נועצים חרב כה חדה בלבו של השכל הישר? ועוד, מדוע מדברים אלינו, אל החלק "הלא נאור" בפטרונות מתנשאת שכזו? למה פועלים לכפות עלינו את "עליונות המשפט" העקומה שלהם ומצפים שנענה אמן?

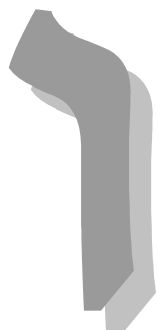
איך, אם כן, אפשר להסביר את התנהלותם?

האמת היא שהם **לא העדיפו** את הדמוקרטיה על פני היהדות, ועל כן לא היה כאן כשל חשיבתי. כל מה שהם רצו – לכתחילה – הוא להשתחרר מן הנטל שהיהדות הטילה עליהם. הם לא ראו בדמוקרטיה מתחרה רצינית ליהדות. הם ראו בה **תירוץ!** נקרתה בדרכם שיטת ממשל לקוחה מן הגויים וקפצו עליה כמוצאים שלל רב. אבל, אם לא דמוקרטיה, היו מוצאים דבר אחר לסיכול יהדותם. אפילו חרצני בננה היו ממלאים את הפונקציות שהועידו לדמוקרטיה במלחמתם נגד היהדות. אז היו מתרצים את החרצנים באותה חריצות עילאית בה הסבירו את מעלותיה

של הדמוקרטיה. יבושם להם!

ועם כל זאת, יש לי, הקטן שבקטנים, בשורה עבורם:

גם אחרי שישליכו מאחורי גוום את יהדותם, הם לא
יתקבלו במועדון "האומות הנאורות". לא הם כפרטים, ולא
אנחנו כמדינה. זה בדוק!

עוילעם גוילעם

הביקורת על דמוקרטיה מתייחסת לדמוקרטיה **כשיטה**, זו הנראית במיטבה בספרי התיאוריה. זו המיושמת כלשונה וכהלכתה, כפי שהוגיה חלמו עליה. אין אנו דנים בתקלות הרבות שנקרו בדרכו של הרעיון הדמוקרטי אל הביצוע, כאן ובמקומות אחרים בעולם. הפגמים המועלים בדפים אלו אינם נוגעים לעיוותים שנגרמו לדמוקרטיה בגלל הכוחניות של אינטרסנטים בעלי עניין העושים בה שימוש ציני; אינם נוגעים למי שנושא את שמה לשווא; אינם נוגעים לחוסר יכולתם של ההמונים להבין על מה חלמו מחולליה; אינם נוגעים לאופיים הדורסני של פוליטיקאים; אינם נוגעים לשחיתות ולסיאוב. כל אלו מצויים בשפע, כידוע. אך לא בזה העניין.

הפגמים המועלים כאן נוגעים לאותם דברים **שאי אפשר לשנות**, מפני שהם חלק **מובנה** של השיטה, בבחינת "מעוות לא יוכל לתקון".

הרעיון הבסיסי המונח ביסוד השיטה הדמוקרטית הוא, כי האזרחים הם הריבון. השיטה בנויה על ההנחה –

מופרכת מעיקרה, כפי שעוד נוכיח – שכל האזרחים **שווים** **ובני חורין** וגם יודעים מה טוב להם; שיש להם יכולת שכלית לבחון את טיעוני המתקוטטים הפוליטיים ולברור מתוכם את הטוב שביניהם. הדמוקרטיה בנויה על התפיסה כי בהתמודדות של דעות – הנכונות והצודקות הן תמיד אלה שנוחלות את הניצחון. הדמוקרטיה סוברת כי הרוב חכם – והוא תמיד צודק! עוד הנחת יסוד בדמוקרטיה היא ששאיפת הקולקטיב בתור שכזה משותפת לכולם, והמשתתפים במשחק הדמוקרטי רואים את המסגרת המדינית ואת יעדיה עין בעין.

אף לא אחת מן הקביעות הללו נכונה, או קרובה לזה.

נניח לסוף את ההנחה הראשונה, כאילו האזרחים הם הריבון. קביעה כזו אינה מתיישבת עם יהדות, בהגדרה. ביהדות, ריבון כל העולמים – הוא ורק הוא – הריבון. אבל כפי שאמרתי, נניח את העניין הזה לסוף הדיון. אחרי ניתוח כל המרכיבים האחרים המונחים ביסוד הדמוקרטיה, ייתכן שעניין הריבונות יתלבן מאליו. וייתכן שלא יהיה צורך ללבנו כלל ועיקר.

ראשית, האם כל האזרחים שווים? **בוודאי שלא!** בני אדם אינם שווים, לא בכוח הבנתם, לא ברמת הידע

שלהם ולא ביכולתם האינטלקטואלית. לפיכך, התפיסה שצריך להעניק לכל אחד מן האזרחים אותו כוח הכרעה בבחירת המנהיג היא נטולת כל הגיון. אנשים נבראו שונים, וכשם שפרצופיהם שונים – כך דעותיהם שונות, ולא רק דעותיהם. ההתפתחות השכלית של כל אדם נבדלת מזו של חברו.

זה הטבע. זו הבריאה! שום תיאוריה של שוויון לא תשנה עובדת יסוד מוצקה כל כך!

על כן, הענקת כוח הכרעה שווה למי שמוכן למסור את נפשו למען המדינה ולמי שחותר בכל כוחו להחריבה – היא לא מוסרית.

הענקת כוח הכרעה שווה לכסיל שהטבע לא חננו בהבנת תהליכים ולחכם שמיטיב להבין מהי התכלית הראויה – היא לא הגיונית.

הענקת כוח הכרעה שווה למי שמתעניין ומעמיק במתרחש סביבו ולאדיש שראשו נתון רובו ככולו רק בעצמו – היא לא צודקת.

הענקת כוח הכרעה שווה לתורם ולנצלן – ממריצה בלי ספק את הניצול.

על עיוותים כאלה אומרת הגמרא במסכת שבת של התלמוד הבבלי (דף קי"ט:ב) "לא חרבה ירושלים אלא בשביל שהשוו גדול וקטן".

עניין שני, האם האזרחים הם בני חורין? **וודאי שלא!** ברגע שהושת עליהם שלטון, מכל סוג שהוא, הם חדלים להיות בני חורין. ואין זה משנה אם קיבלו על עצמם את השלטון מרצונם אחרי שבחרו בו, או שבגלל היותם מיעוט בחר הרוב בשבילם שלטון שלא רצו בו.

הראשונים שמכירים את האמת הזו הם הפוליטיקאים עצמם. כשהם מעלים על נס את עניין השוויון כביכול – הם **משקרים ביודעין**. שקר זה הוא האלמנט הקבוע ביותר בדמוקרטיה. אבל נוח לכל הנוטלים חלק במשחק הדמוקרטי להפיח בו רוח חיים כשנדמה להם כי הוא גוסס. השקר הזה הוא בעצם סם החיים של הדמוקרטיה. אם ייחשף, הרי שכל השיטה תקרוס. והיא אכן קורסת, כי האמת הולכת ומתבררת. בינתיים, קיום השקר הוא חיוני לקיום השיטה. שקר השוויון הוא הנמשל הקרוב ביותר שאפשר לעלות על הדעת לסיסמה "אופיום להמונים".

ההוכחה החותכת ביותר שהפוליטיקאים **יודעים** שהאזרחים אינם שווים ואינם בני חורין, נגזרת מעצם

היותם פוליטיקאים: אילמלא היו סבורים שקיים הבדל בין האנשים ולא רצוי שייהנו מחרות וחופש, כי אז פשוט לא היו חותרים לשלוט באחרים. ואם הפוליטיקאים לא היו חותרים **לשלוט** באחרים – הם פשוט לא היו פוליטיקאים.

זו מהות הדמוקרטיה במשפט אחד!

המבנה הטיפוסי של כל חברה הוא כזה שבו מצוי, בקצה אחד של המבנה, קומץ אנשים שחושב על רעיון מסוים כטוב שבכולם. ובקצה השני מצוי קומץ אחר הסובר כי ההפך הוא הנכון. באמצע – כל השאר. האזרחים, או המצביעים, או ההמונים, איך שלא נגדיר אותם – הם "כל השאר".

במשחק הדמוקרטי יימסר השלטון לתקופה נתונה לידי קומץ אחד על פי ההכרעה של "כל השאר", שהעדיפו אותו על פני הקומץ האחר. הכרעת "כל השאר" אמורה להיעשות על פי שיקול דעת מעמיק, שנובע מבחינה רצינית של עמדות המועמדים, נציגי קומץ זה או קומץ אחר. במציאות, השיקול המעמיק אינו אפשרי. בגלל טבעם של "כל השאר", של ההמונים המצביעים.

ההמונים הם מטבע בריאתם חסרי כוח הבחנה. בכל מקום, בכל זמן ובכל שיטה. ולכן הכרעתם **אינה יכולה להיות שקולה**, וממילא גם לא צודקת או טובה!

דוגמה אחת להמחשת העניין, זניחה בים הדוגמאות שאפשר להביא אבל משמעותית ביותר בגלל הסמליות שבה, היא ההצבעה לנשיאות ארה"ב בשנת 2000, בפלורידה.

מתנגדי הנשיא הנבחר טענו כי כרטיס ההצבעה לא היה ברור די צרכו ואנשים שרצו להצביע בעד אל גור, הצביעו בעצם בעד פט ביוקנאן, וזה מה שהביא את הניצחון לג'ורג' בוש. הנה לכם דמוקרטיה בתפארתה: אנשים שאינם מסוגלים לבצע פעולה פשוטה ביותר, כמו ניקוב חור בכרטיס ההצבעה במקום הנכון, אמורים לדעת מי מבין המועמדים ידע טוב יותר לנהל את ענייניה המסובכים והמורכבים של אמריקה הגדולה. באומה בת למעלה ממאתיים מיליון אנשים, מאה וששים אידיוטים כאלה הכריעו את המערכה.

אבל לא רק הקשישים מפאלם ביץ', שטעו בהצבעתם, נעדרים כלי שיפוט רציניים לבחירת הנשיא. למעשה כל האומה האמריקאית, כל הבוחרים בכל המדינות בהן מתקיימות בחירות דמוקרטיות לוקים באותו חסר.

יש להמונים נכונות ואפילו **רצון** להאמין לכל שקר, רמאות או מניפולציה צינית, כל עוד הדבר מסייע להם לשמר את אשליותיהם ולטפחן. בהכירם נכונות זאת, רכשו

הפוליטיקאים מיומנות מיוחדת לומר ולעשות כל דבר שמקדם אותם. בלבו פנימה יודע כל פוליטיקאי כי תומכיו יראו במוצא פיו רק אמת גדולה אחת, שנאמרה מפי הגבורה. הפוליטיקאי מודע לצורך הנפשי של ההמונים לסגוד למישהו, ומנצל זאת בלי בושה.

ההמונים, מכל בחינה שהיא, הם בינוניים. ובינוניות אינה מצביעה על חכמה יתרה. הם אינם יצורים תבוניים. לכל היותר הם צללים אפורים החוזרים על אמירותיהם של אחרים מתוך שכנוע פנימי עמוק שהם אלו שהגו אותן. אלכסנדר המילטון, מן האבות המייסדים של אמריקה ומן המבריקים שבהם, קנה את עולמו באמירה כי *The masses are asses*, שאפשר לתרגמה לעברית חופשית על ידי הביטוי "ההמונים הם חמורים". הרב כהנא הציע תרגום אחר לעברית, תקנית לחלוטין: **עוילעם גוילעם**. אכן, רוב העולם מתנהג כמו ה"גולם", אותו יצור מטופש, חסר תבונה וחשיבה עצמאית, המכוון את מעשיו רק אל רצון אדונו. המילטון ידע מה שיודע כל פוליטיקאי מצוי. ההבדל הוא שהמילטון ההין לומר את אשר על ליבו.

בדמוקרטיה בטהרתה, הרוב המזדמן הוא זה שמחליט מהו הטוב. שם, כשמשתנה הרוב, משתנה גם הטוב. הניתן להעלות על הדעת עיוות שכל גדול מזה? לא

זו בלבד שהחלטת הרוב לא בהכרח צודקת תמיד. אפשר לומר כי החלטת הרוב – **לרוב** אינה צודקת.

”אדם יחיד הצודק יותר מן האחרים – הוא כבר רוב של אחד מול אפס”, אומר בצדק Henry David Thoreau. במקורותינו זה נשמע אפילו יותר משכנע:

”ויוגד לאברם העברי” (בראשית יד:ג). רבי יהודה אומר: כל העולם כולו מעבר אחד וחוא – מעבר אחד. (מדרש רבה, בראשית מב).

כל העולם כולו האמין בריבוי אלילים. אברם העברי, אבי האומה, האמין באל אחד. ומי צדק?

ביציאת מצרים, רוב מוחץ של שמונים אחוז לא רצה להיגאל. רק מיעוט של עשרים אחוזים יצא לחרות, או בלשונו של רש”י על הפסוק ”וחמושים עלו בני ישראל מארץ מצרים” (בראשית יג:ח): **חמושים** – מחומשים. אחד מחמשה יצאו, וד’ חלקים מתו בשלשת ימי אפילה.”

מתוך שנים עשר המרגלים, רוב של עשרה טעה ואילו מיעוט של שנים – כלב ויהושע – צדק.

עצרת האו"ם קבעה ברוב עצום שהציונות היא צורה של גזענות, כמוה כנאציזם. וכי נסבור שהרוב צדק?

אלה רק דוגמאות מעטות. אפשר למלא כרכים שלמים במובאות המוכיחות כי לא רק שהרוב אינו צודק תמיד, אלא שלמעשה **הרוב כמעט תמיד טועה**, בהגדרה.

עובדה מוכחת שלא ניתן להפריכה היא שהרוב אינו צודק. אז מדוע לאמץ שיטה בה הוא זה הקובע? לו בכל נושא הרוב היה הקבוע והמכריע – כדור הארץ עדיין היה שטוח!

ובכלל, מי שמתעקש להאמין כי הצדק עם הרוב – מוטב לו שיסתפח לדת הבודהיזם, כי הם הרוב. או לפחות לאסלאם או לנצרות. היהדות, מכל מקום, היא מיעוט שבמיעוט. וכדאי לו לזכור, כי

לֹא מִרְבָּכֶם מִכָּל־הָעַמִּים חֲשֵׁק יְהוָה בְּכֶם
וַיִּבְחַר בְּכֶם כִּי־אַתֶּם הַמְעֵט מִכָּל־הָעַמִּים:

(דברים ז:ז).

הנה כי כן, מסתבר שהרוב אינו יוצר מצב מוסרי. מתברר שכוחו של הרוב אינו מוליד בהכרח צדק או חוכמה. אין דבר יותר נואל מן ההנחה שקיימת מין חכמה קולקטיבית שמקורה בהמונים. ואין דבר מסוכן יותר

מהיגררות אחרי גחמות ההמון. זו, נרצה או לא נרצה, כל תורת הדמוקרטיה על רגל אחת.

לעתים, גם הפוליטיקאי הזהיר ביותר מודה בפה מלא מה דעתו על הרוב, על ההמונים. כמה פעמים שמענו את דברי הרהב של עסקן פוליטי המכריז כי "מנהיג צריך להנהיג, ולא להיגרר". להיגרר? אחרי מי? אחרי העם, כמובן!

כשמתקבלת החלטה נגד עמדתו, שולף הפוליטיקאי מיד נימוק מוחץ: "זו החלטה פופוליסטית", אומר בנימה של זלזול. מה פירוש הדבר? אם ההחלטה היא 'פופוליסטית', מקורה בוודאי ברצון ה'פופולו' – העם. מה קרה שלפתע אותו עם חכם שבחר בו אינו מבין דבר? הסיבה היא שרק הוא מבין, שרק הוא מורם מעם, שרק הוא יחיד-סגולה!

הוא שאמרנו: הפוליטיקאי **יודע** שהאזרחים אינם שווים; הוא יודע שהם אינם בני חורין; הוא יודע שהם אינם חכמים. אז מדוע הוא מעמיד פנים בדברו בשבחי הדמוקרטיה?

ההתנשאות השחצנית הזו מובילה אותנו ישירות אל החלק האחרון של הדיון: מיהו הריבון?

אומרים לנו כי העם, ההמונים, הם הריבון. אמנם באמצעות נציגיו, אבל הוא הוא הריבון. האם באמת כך הוא בפועל?

נסטה כאן מן הקו הנקוט בידינו לדון רק בצד התיאורטי של הדמוקרטיה. נבחן מיהו בפועל, במציאות הישראלית, הריבון.

בלי להיכנס לעניין הפרדת הרשויות, עוד אחת מן המנטרות של הדמוקרטיה, נזכיר שבמקרים לא מעטים פסל בג"ץ חוקים שהכנסת חוקקה. על סמך מה? מי העניק לו סמכויות לפסול חוקים? מי הפך אותו לריבון-על שקובע לכנסת מה מותר לה ומה לא? האקטיביזם השיפוטי. הטענה כי הכל שפיט!

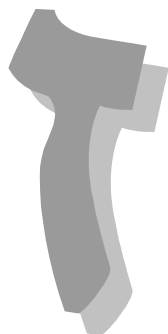
נשוב ונצטט את דברי ברק על מבחן האדם הנאור. הוא כל כך חשוב ורלוונטי, עד כי שווה אזכור חוזר:

המטפורה של "החברה הנאורה" ממקדת את תשומת הלב **בחלק** מן הציבור. תשומת הלב מופנית [...] אל החלק המשכיל והמתקדם שבו (של הציבור). ומה מבדיל את החברה הנאורה משאר הציבור? [...] החברה הנאורה מייצגת את אותה קהילה שערכיה הם אוניברסליים, והיא חלק ממשפחת האומות הנאורות".

שוב מתגלה שקר השוויון בכל מערומיו. לא כל
האזרחים שווים. יש **חלק** שווה יותר. החלק הנאור!
החלק המשכיל והמתקדם!

הסיפוק גודש אותי ממש ומעלה סומק על פני.
עמלתי קשות במשך ששה דפים כדי להוכיח שאין שוויון,
ועכשיו, סוף סוף, יש לי גושפנקא של כבוד השופט ברק,
נשיא בית המשפט **העליון**.

אשרי וטוב לי!

צה"ל – גוף פוליטי

כל מי שאוהב את צה"ל נתקף ייסורים קשים בראותו את צבאנו עטור התהילה ברגעי השפל שלו. אחד מאלה, מן הקשים ביותר היה זה בפרשת החייל הדרוזי, מדחת יוסוף, שהופקר למוות במתחם קבר יוסף הצדיק, בחודש אוקטובר 2001. ולא רק שפל היה שם, אלא שפלות של ממש.

התנהגותו של צה"ל בפרשה כאובה וטרגית זו היתה מחפירה. ומחפירים עוד יותר היו הסבריהם של אלופי צה"ל על שהתרחש. תזכורת קטנה על האירועים שקדמו למותו של יוסוף:

על פי ההסכמים האוויליים שנחתמו עם יאסר עראפת וכנופיותיו, אחרי שישראל הפקירה את העיר שכם לידיהם, התחייבו המחבלים לכבד את הנוכחות היהודית במתחם הקבר. קיום ישיבת "עוד יוסף חי" עוגן בחוזה חתום והשטח נשאר בריבונות מלאה של ישראל. יום בהיר

אחד, אחרי שעראפת דחה את הצעותיו המופקרות של אהוד ברק למסור לו את רוב שטחי יהודה ושומרון ולחלק את ירושלים אגב מתן ריבונות ל"חיה הדו-רגלית" בהר הבית, פתח הקצב הערבי במלחמת טרור יזומה נגדנו. אחד היעדים הראשונים שלו היה מצור על הישיבה. צה"ל, אחוז הפתעה, נתקף בהלה והורה על פינוי תלמידי הישיבה. זכר המראות הקשים שהיו באותו מקום בדיוק, בשנת תשנ"ט, היה לנגד עיניו. הכוונה למה שכונה בזדון "אירועי המנהרה", שבהם נרצחו 17 חיילי צה"ל.

בתחילת הפרעות של חודש תשרי תשס"א, ולאחר הוצאת התלמידים, החליט הצבא להשאיר רק כוח קטן שישמור על הישיבה. המשימה הוטלה על קומץ לוחמים של משמר הגבול. בבוקרו של יום ה-1 באוקטובר 2001 הדקו הפורעים ערביים את המצור על מתחם הקבר וידו לעברו מכל הבא ליד. וגם ירו. לא ירייה בודדת או שתיים. אש תופת נורתה על מגיני הקבר. מן האש הזו נפגע בשעות המוקדמות של הבוקר החייל הדרוזי מדחת יוסוף. דיווח על מצבו הועבר מיד לכוח צה"ל שחנה בסמוך, מרחק כמה עשרות מטרים מן המקום. החלו אז דיונים בצמרת הפיקוד על אופן התגובה. בינתיים, דמו של יוסוף ניגר טיפה אחר טיפה. הוא משווע לעזרה, והמפקדים... דנים ודנים ודנים. נטולי כושר החלטה, העבירו את ההכרעה אל הפוליטיקאים, אל "הדרג המדיני", כפי שמכבסת המלים

האורווליאנית מכנה אותם. הפוליטיקאים בלי מדים, מחויבים ל"תהליך השלום" עם ה'פרטנר' הפלשתינאי, שידרו לעמיתיהם במדים כי דעתם אינה נוחה מפריצה בכוח לחילוץ הפצוע. בינתיים המשיכו טיפות הדם היקרות של יוסוף להגיר. עוד טיפה ועוד אחת ועוד אחת. ועזרה – אין!

אלופי צה"ל המשיכו לחפש את הנוסחה הגואלת: כיצד אפשר לחלץ את הפצוע מבלי לפגוע בקדושת תהליך השלום. חיפשו ומצאו: לבקש את עזרתו של ג'יבריל רג'וב בחילוץ. שעות עברו עד שאיתרו אותו, בעוד דמו של יוסוף ניגר וניגר. פשוט לא ייאמן אבל משימת החילוץ הוטלה על המחבל הרוצח, שהיה האחראי הראשי לפציעתו של יוסוף. רג'וב יהיה גם האחראי לחילוצו. פרנץ קפקא לא היה מעלה בדמיונו מחזה קפקאי שכזה!

סופו המר של מדחת יוסוף נגזר למיתה ברגע שבו החליט צה"ל למעול בתפקידו ולהשליך את יהבו על ראש כנופיית רוצחים. למה זה קרה? בגלל משחקי הפוליטיקה בהם עוסקים מפקדי צה"ל.

רק משיקולים של פוליטיקה אפשר היה להגיע לשפל שבהפקרת דמו של מדחת יוסוף, הלוחם הדרוזי. העובדה שהוא לא היה מבני ברית חייבת להתפרש דווקא

לחומרה. הוא היה בשרות ישראל, וזה מה שקובע. דמו הופקר, לא כמטאפורה לשונית אלא כפשוטו של ביטוי: במודע ובמתכוון **הניחו לדמו להגיר טיפה אחר טיפה במשך חמש שעות ויותר** עד שנפח את נשמתו בייסורים. הפקרות של ממש!

עם היוודע גודל הטרגדיה, ומשנגלתה לעיני כל ההשפלה שספג צה"ל, כשהפצוע לא חולץ למרות ההתחנחוניות הפתטיות בפני רג'וב, נשלח יצחק איתן, אלוף פיקוד המרכז, להסביר מה קרה שם. ומה שאמר לא הוסיף לו כבוד. לא לו ולא לצה"ל.

"אילו רצינו לחלץ אותו בכוח, היינו צריכים לכבוש חצי שכם. זה היה גורם לנפגעים רבים, וזאת רצינו למנוע. הדבר לא פשוט. לכן ביקשנו את עזרתו של ג'יבריל רג'וב".

קשה לומר מה משפיל יותר: מעשה ההפקרה או ההסבר המופקר.

גם מי שאינו מומחה צבאי גדול מבין שהצבא המפואר שהפציץ את הכור האטומי בעיראק והשמידו; הצבא שהשתלט על מכ"ם רוסי סודי ומשוכלל באדמת מצרים והביאו לארץ בשלמות; הצבא שערך את הפשיטה הנועזת על האי גרין; הצבא שחילץ את חטופי מטוס "אייר

פרנס" באנטבה ואת חטופי מטוס "סבנה" בלוד – צבא כזה יכול לחלץ חייל פצוע מתוך מתחם הסמוך לריכוזי כוחות גדולים שלו ולחפ"ק שטיפל בעניין.

בגלל ההפתעה לא היתה לכל הגנרלים תוכנית צבאית או פורטיבית לחילוץ מדחת יוסוף. אולם אין קורטוב של ספק שהיה בכוחו של צה"ל לפעול ולחלץ בהצלחה את יוסוף לו רק ניסה, לו רק ביקש להשתחרר מן המגבלות ה"מדיניות" שהפוליטיקאים הטילו עליו.

אבל... אם בכל זאת ידע האלוף משהו שאנחנו לא יודעים עד היום, ונכונים דבריו שעל מנת לחלץ את הפצוע היה צורך בכיבוש חצי שכם – **שיכבוש!**

ובאשר למספר הנפגעים: כוונת אלוף פיקוד המרכז היתה לנפגעים **ערביים**, ומזה רצה להימנע. רק מזה. זו הבושה וזו החרפה!

כדי להדוף את טענות ההפקרה נשלחו עיתונאים מטעם להסביר שהגישה של אלוף פיקוד המרכז משקפת את הרוח ההומניסטית של כלל אלופי המטה הכללי. קשה להחליט אם בהנמקה זו יש יותר רשעות או יותר טמטום, אבל יש בה בלי ספק גם מזה וגם מזה. לנו לא נותר אלא לומר את הדברים בפשטות: מותר לכל אדם להיות

הומניסט. זו אמנם גישה מסוכנת, אבל לגיטימית בהחלט. אבל מה שמותר לכולם אסור לבעל מקצוע מסוים: **לאיש צבא!** הוא אינו יכול בשום פנים ואופן להיות הומניסט. ירצה להחזיק בתפיסת עולם הומניסטית? – יתכבד נא וילך להיות סופר, או מרצה לפילוסופיה באוניברסיטה, או במאי סרטים. את הצבא ישאיר לאנשים שפויים.

הכשל בקבר יוסף לא היה חד פעמי. באותו שבוע נראה הצבא בשיא החידלון, באירועי הר עיבל. קבוצה של מטיילים יהודיים נקלעה לאש תופת במדרונות ההר. מתוך הכפר העוין עסכר נורתה עליהם במשך שעות רבות אש בלתי פוסקת. הרב בנימין הרלינג הי"ד לא יצא חי מן התקרית. הוא נרצח במכת האש הראשונה. מחמת האש שנורתה לעברם כל העת ומחמת איברייהם הקפואים בגלל הקור, לא יכלו המטיילים לזוז. הם תפסו מחסה בקפלי הקרקע ומאחורי סלעים, אך לא עלה בידם להתקבץ יחד במקום מרוכז או להגיש סיוע אחד לשני. זמן רב נותרו פזורים בשטח רחב מאד, בלי קשר עין ביניהם. צה"ל השהה במשך שעות את תגובתו (שבסוף לא באה), העלה לשמיים מסוקים במפגן סרק של ראוה, ניסה דרכי תיווך שונות לחילוץ הנצורים, והכל – לשווא. ומשכשל יצא בהטחת אשמות: לא אל הערבים היורים, ולא אל הכוח שלא הצליח לחלץ את היהודים, אלא כלפי המטיילים עצמם, וקצת גם

אל הדרגים הצבאיים **שאישרו** את הטיול.

כמו בקבר יוסף, גם בהר עיבל התנהגותו של צה"ל היתה אומללה, אבל ההסברים שבאו אחרי כן אומללים יותר. במפגש עם תושבי פסגות נשאל מפקד חטיבת בנימין, אל"מ גל הירש (היום מפקד בית הספר לקצינים), על הכישלון המחפיר של צה"ל מול חבורת רוצחים חמושים בכמה רובי סער. הירש לא הסכים עם הגדרת האירוע ככישלון או כהשפלה. ההפך! הוא שיבח בסופרלטיבים אדירים ולא רגילים את התנהגות הצבא וקבע ש"אירועי הר עיבל עוד יילמדו במורשת הקרב של צה"ל כאחד מן המפוארים בקרבות ישראל. **צריך לזכור שאף חייל לא נפגע**", אמר.

יצוין כי אל"מ הירש זה הוא הקצין שהגה לראשונה את הביטוי האומלל "עיימות בעצימות נמוכה", והטמיע אותו במוחו הקולקטיבי של הצבא. והצבא קיבל את מטבע הלשון בשקיקה כדי להמנע מן השימוש במלה עתיקה אך קולעת יותר להגדרת המצב: מלחמה!

(ובינתיים, בעיימות ה"מוגבל" הזה, בעל העצימות ה"נמוכה", קפחו את חייהם למעלה מאלף ומאתיים יהודים).

אירוע שלישי, מבזה לא פחות אירע לצה"ל בעיר רמאללה. תגובתו הרפה על הלינץ' המזוויע שנעשה לשני חיילים גרמה לעם ישראל זעזוע שלא נפל מן הזעזוע שגרם הלינץ' עצמו. ירי מסוקים על שטחים ריקים בתחילה, ועל בניין משטרת רמאללה אחר כך. ירי מינורי, צריך להזכיר, וזאת רק אחרי שהודיע לרוצחים שעליהם לפנות את הבניין – **לבלי ייפגעו**. דאגתו של צה"ל לשלום החיות שעשו שפטים בחייליו נוגעת ללב. איזו אנושיות!

אלו רק שלוש דוגמאות שהתרחשו בשבוע אחד בלבד. אחריהן, במשך ארבע שנים רצופות של "עיימות בעצימות נמוכה", באו מאות תקריות מסוגן ובעקבותיהן אמירות מופקרות של קציני צבא ודוברים רשמיים למחצה. הכשל, בשלושת הדוגמאות שפורטו, נעוץ ברצונו של כל קצין ליישר קו עם שר הביטחון ועם ראש הממשלה. מגמה זו לא השתנתה עד היום. תמיכת הצבא בתוכנית העוועים הקרויה בלשון רמיה "התנתקות", היא ביטוי לאותה נטייה מדאיגה. מטעמים טהורים של ביטחון התנגד הצבא בתחילה לתוכנית. הוא אף נתן לזה ביטוי כאשר ראש המטה הכללי בכבודו ובעצמו אמר שהיא "מעניקה רוח גבית לטרור".

אבל אחר כך נתקף אותו מטה כללי פחד פתאומי ובלתי רציונאלי. ומאותו רגע התייצב צה"ל בנחרצות לימין "החלטות הממשלה הנבחרת".

מגמה זו של ריצוי הפוליטיקאים היא המנחה את לובשי המדים בדרגות הבכירות בלי יוצא מן הכלל. כל הקצינים נוהגים באופן דומה. אחרת ייעצר קידומם יהיו כישוריהם הצבאיים אשר יהיו!

מי שמסכים להכפיף את הצבא לפוליטיקאים, בהאמינו שהללו ניחנו בתבונה עילאית, הוא גם הורס את צה"ל. הוא מביא אנשים אמיצים מאד בשדה הקרב להתנהג בפחדנות בלתי רגילה בשדות הפוליטיקה. ואין קצין בכיר שאינו רועה בשדות הללו. ההערכה שיזכה לה וקידומו בסולם הדרגות יהיו תלויים ב"התנהגותו הראויה" כלפי ה"דרג המדיני". כך מגיעים למצב בו כל הנון-קונפורמיסטים מנופים מן המטה הכללי, למצב בו הבינוניות חוגגת, למצב בו אין בצה"ל מקום לאנשים מוכשרים אך בעלי דעות עצמאיות. באותו רגע, הופכים את צבא ישראל לגוף פוליטי פר-אכסלנס.

דוגמה אחת דיה כדי להוכיח שאין היום לצה"ל מה לומר כאשר הפוליטיקאים כופתים אותם באזיקים "מדיניים". נדגיש: דוגמה זאת היא זניחה מבחינה מספרית אך מהותית מאד מבחינת השלכותיה.

ב-12 בדצמבר 2004 נהרגו חמישה לוחמי צה"ל בדואיים כתוצאה מפיצוץ מטען חבלה רב-עוצמה שהטמינו

ערביים במנהרה שחפרו מתחת למוצב JVT, בפאתי העיר רפיח, בקצהו הדרומי של ציר פילדלפי. מלבד חמשת ההרוגים נפצעו עוד ששה חיילי צה"ל בפיצוץ העז. מצבם של שניים מן הפצועים הוגדר קשה. אחד החיילים היה קבור שעות רבות מתחת להריסות, עד שהצליחו כוחות ההצלה לחלצו. ללא רוח חיים! כל החיילים שירתו בגדוד הסיור הבדואי.

זה תיאורה של תקרית קשה מבחינת צה"ל, אין ספק. אבל מה שקשה עוד יותר היא העובדה שהצבא לא הגיב כלל על ההתקפה הרצחנית. ומה שקשה שבעתיים היא ההצטדקות האומללה שהשמיע הדובר הצבאי כדי לתרץ את היעדר התגובה: "דינו כבולות, כי כל כניסה לרפיח עכשיו תתפרש כהתערבות ישראלית בבחירות לרשות הפלשתינאית הנערכות עתה".

זו היתה גם הסיבה (וזו היתה גם ההנמקה) מדוע צה"ל לא הגיב על יותר מחמשת אלפים פצצות מרגמה שנורו על יישובי גוש קטיף. כן, כן! 5000 פצמ"רים נחתו עליהם וצה"ל מצא לנכון להתחשב בסיכויי היבחרו של אבו מאזן אחד.

הנמקה מופקרת כזאת או דומה לה חוזרת על עצמה פעם אחר פעם. בחודש יוני שנת 2001 למניינם בוצעה

אחת ההתקפות האכזריות ביותר באותן שנים של מלחמה שהצבא מתעקש עדיין להגדירה "עימות בעצימות **נמוכה**". בהתקפה פוצץ את עצמו מחבל ערבי סמוך למועדון ה"דולפי-דיסקו" ו-21 צעירים קיפחו את חייהם. מניין הפצועים עלה על מאה ועשרים. הפיגוע גרם לזעזוע עמוק מפני שהוא התרחש במרכז חיי הלילה של תל אביב.

בשעות ובימים שאחרי הרצח ההמוני המתינו אזרחי ישראל לדיווחים על פעולת ענישה ותגמול שסברו כי תבוא לבטח נגד הערבים, או לפחות נגד ה"ג'יהאד האסלמי". החבורה הנקלית הזו התרברבה בכלי התקשרות ונטלה אחריות על הרצח.

אולם למרות הציפיה, נשמעו מפי דוברי השלטון רק "הסברים משכנעים" מדוע ישראל אינה יכולה לנקום על רצח 21 אזרחיה: "לא יהיה נכון מצדנו לתקוף כאשר מתקיים כינוס של מנהיגי העולם הערבי. זה לא הזמן המתאים. אם נתקוף עכשיו, יתקבלו שם החלטות אנטי-ישראליות חריפות".

צה"ל, אם כן, לא הגיב בזמן הפסגה הערבית... **וגם לא אחריה.**

כמו בעבר הרחוק או הקרוב, כן גם בהווה "משחק"
הצבא פוליטיקה, כדי לרצות את ה"דרג המדיני" על חשבון
משימתו האחת והיחידה: **למגר את האויב.**

היום כולם כבר יודעים מה היה גודל האווילות
שבהסכמי אוסלו. כמה הזויים ובמיוחד כמה מסוכנים היו.
במשך כל עשר השנים האחרונות, צה"ל ידע זאת ולמרות
הכל שיתף פעולה עם הפוליטיקאים. לא בכפייה שיתף
פעולה – אפילו בשקיקה. רק כדי להיראות טוב בעיניהם.
מאות רבות של יהודים שילמו בחייהם בגלל הרשע
והטירוף של ביילין-פרס-רבין. "קורבנות השלום" קראו
לנרצחים. אבל האמת היא שהם היו קורבנות השיטה,
קורבנות הדמוקרטיה!

ח

ג'נין ג'נין

יש לשוחרי הדמוקרטיה אמונה גדולה בשיטתם: היא אינה יכולה להכשל. הדמוקרטיה לעולם תשרת את טובת האזרחים.

לא זו בלבד שאמונה זו לא עמדה, אינה עומדת וכנראה לא תעמוד לעולם במבחן המציאות. **תאורטית**, שיטה זו אינה יכולה להצליח!

כפי שעוד נראה, במקרים רבים כשלה הדמוקרטיה בנסיונה להבטיח רציפות ויציבות, שלא לדבר על רווחה ושגשוג, שלום ובטחון.

אבל כאמור אמונתם של תומכי השיטה היא אמונה גדולה, שלא לומר מיסטית. מאמינים בני מאמינים המה, ושום עובדה לא תערער את הבטחון שהם חשים.

אבל אנו, שלא כל כך להוטים אחרי הדמוקרטיה, רשאים לשאול שאלות. אפשר לומר אפילו שאנו **מצווים** להציב סימני שאלה, לעורר ספקות.

כדי להבטיח שאף שליט מנוול (או סתם כושל) לא יעשה שימוש מופרז ולא נכון בכוח השררה שניתנה לו, פיתחו מנגנון מיוחד: **הפרדת הרשויות**.

כל דמוקרטי מתחיל יודע ש"הכוח משחית. והכוח המוחלט – משחית באופן מוחלט". כך הוא שמע ערב, בוקר וצהרים למן היום בו עמד על דעתו. על ברכי חשיבה זו התפתחה בדמוקרטיה המודרנית השיטה הקרויה "ביזור הסמכויות". על פי המנגנון הזה, אין השלטון מוענק ליחיד או לקבוצה באופן גורף. רק חלק ממנו. היתר מתחלק בין קבוצות אחרות שתפקידן לשקוד על פיקוח מאַזן – לטובת הכלל. כך יוצרים יחסי תלות הדדיים שמעקרים את יכולתו של שליט שסרח לגרום נזקים.

על בסיס תפיסה זו עוצבה חלוקת הפונקציות השלטוניות בין שלוש רשויות עיקריות: מבצעת, מחוקקת ושופטת. כשהסמכויות השלטוניות מחולקות בין כמה גופים, אין כוח מוחלט וממילא אין השחתה מוחלטת. כך על הנייר!

על פי הדגם הזה מי שהוגה, מנסח ומחוקק את החוקים לא יהיה זה שצריך גם ליישם ולדאוג לאכיפתם.

ובפרוץ סכסוך בין אזרח לאזרח או בין אזרח לגוף שלטוני – השופטים הם הפוסקים האחרונים. בדרך זו הכל בא על מקומו בשלום, אם לא למעשה – לפחות להלכה.

האם זה אפשרי? האם זה טוב? האם זה עובד? האם זה עולה בקנה אחד עם תפיסת הממשל ביהדות? התשובה לכל השאלות היא: לא!

ניתוק השפיטה מן זרוע הביצועית יוצר עיוות קשה בגלל העובדה שהגוף השופט אינו נותן את הדין על החלטותיו.

אם לדוגמה מונע בית המשפט מסיבות חוקתיות את הריסתם של בתים המשמשים את האויב – גם כאשר הצבא משוכנע שלמען הבטחון **הכרחי** להורסם – בית המשפט יהיה משוחרר מאחריות ולא יצטרך לתת את הדין. אפילו לא אם כתוצאה מפסיקתו ייפגעו חלילה אזרחים רבים.

שפיטה נטולת אחריות בוודאי שאינה מתיישבת עם ההגיון ההלכתי, שעל פיו כל אדם נענש בעוון מעשיו (ולצורך העניין שפיטה היא בהחלט מעשה). הכלל ביהדות הוא שמי שמושל – הוא גם זה שעושה דין. וככה נשמע הגיון צרוף ומזוקק זה בלשון המזמור:

ה כִּי שָׁמָּה וַיֵּשְׁבוּ כַסָּאוֹת לְמִשְׁפַּט פְּסָאוֹת לְבֵית
 דָּוִד: וַיִּשְׁאַלּוּ שָׁלוֹם יְרוּשָׁלַם וְשָׁלוֹם אֶהְיֶיךָ:
 ז וְהִי־שָׁלוֹם בְּחִילְךָ שְׁלֹחַ בְּאַרְמוֹנֶיךָ: ח לְמַעַן
 אֲחֵי וְרַעֲי אֲדַבְּרָה־נָּא שָׁלוֹם בָּךְ:

תהלים קכב

לא רק כסא המלכות הוא לבית דוד, גם כסאות
 למשפט. וטוב הדבר עד בלי די – למען ישרור השלום בחיל
 והשלוה בארמונות. למען האחים והרעים! "למען" – הווי
 אומר: **בעד**. ככה טוב להם!

וכדברי הפירוש של בעל "המצודות" על הפסוק הזה
 במזמור:

כי שמה. רוצה לומר: ראויה היתה השראת שכניה, כי
 שמה ישבו כסאות רבות לעשות משפט, והם כסאות
 סנהדרין, ואף שם היו כסאות לבית דוד – הדנים דין
 אמת. (מצודת דוד, תהלים קכב:ה).

וכן אנו רואים בשלמה המלך, החכם מכל אדם,
 שהיה שופט את העם בעצמו, ואפילו את הפחותות
 שבנשים. שוב: "למען אחי ורעי".

זאת באשר להפרדת השפיטה מן השליטה.

ובנוגע לרשות המחוקקת, דברי פרופ' ישראל אלדד,
כתמיד, גדושי תבונה:

"המלכות – יש לה תורה, בבחינת קונסטיטוציה,
נבואה ומוסר. ולא המלך כותב את החוקים כפי שאצל
הגויים, אלא למלך היהודים חוקים הכתובים בתורה".

צא וראה: הפרדת הרשות המחוקקת מן הרשות
המבצעת היא פעולה נדרשת אולי בקרב אומות העולם, כי
אצלם בני אדם הם שכותבים את החוקים. בעבר היה
מלכם זה שחוקק אותם. עתה, בדמוקרטיית שהמציאו
הגויים לעצמם, עברה הפונקציה הזו לידי הלגיסלטורים.

בכל הנוגע ליחסים שבין המחוקק לבין המנהיג
המבצע – היהדות אינה נזקקת לנקוט פעולה. במלכות
ישראל, הפרדת הרשויות **כבר קיימת**. היא מובנית. בעם
ישראל "הרשות המחוקקת" איננה ישות בפני עצמה. אין
היא רשות אנושית כלל, וממילא אין כל צורך או יכולת
להפרידה מן השלטון.

בחיבורו המדהים "ספר החינוך", המחבר מחפש תמיד את הרציונאל שמאחורי המצוות, את ההגיון הגלום בתוכן. הוא מכנה הגיון זה בשם "שורשי המצוה".

מאלפת דעתו על עניין ריכוז הסמכויות לעומת פיזורן. ה"חינוך" מודע לעובדה שהשליט עלול לקבל החלטות לא נכונות, ועדיין הוא מעדיף מצב זה על פני התמודדות בלתי פוסקת על ההגמוניה בין הקבוצות השונות. וכך הוא מסביר את הצורך לרכז את הכוח בידי של אדם **אחד** ולא לחלקו.

משרשי המצוה:

לפי שאי אפשר לישוב בני אדם מבלי שיעשו **אחד** מביניהם ראש על האחרים לעשות מצותו ולקיים גזרותיו. מפני שדעות בני אדם חלוקין זה מזה, ולא יסכימו כולם לעולם לדעת אחת לעשות דבר מכל הדברים. ומתוך כך ייצא מביניהם הביטול והאסיפה בפעולות, ועל כן צריכין לקבל דעת אחד מהם **אם טוב ואם רע**, למען יצלחו ויעסקו בעסקו של עולם. פעם ימצא בעצתו וחפצו תועלת רב ופעם החיפך, **וכל זה טוב מן המחלוקת**, שגורם ביטול גמור.

ספר החינוך מצוה עא

לעומת זאת, בדמוקרטיה אפילו כשמעלים על נס את יחסי התלות ההדדיים כביכול בין זרועות השלטון, עדיין ניכרים "חורים" בלוגיקה של השיטה. אחד מן החורים הללו סובב סביב העובדה שמערכת השפיטה אינה תלויה בפועל ברשויות האחרות ונהנית – הלכה למעשה – מיתרון גדול על פני אחיותיה המבצעת והמחוקקת. השתים הללו כאילו עומדות לבחינה (מטעם הציבור) ולביקורת (מטעם השפיטה) מה שאין כן הרשות השופטת, שהיא חסינת ביקורת. אנומאליה זו נוצרה בגלל כשל לוגי אדיר בחשיבה הדמוקרטית: השליט, בהיותו פוליטיקאי, עלול להיות מושחת. משום כך צריך להטיל עליו פיקוח של אנשים הגונים, כמו שופטים, למשל. כלומר: **רק השליט עלול להיות מושחת**. אלא שההגיון קובע דבר אחר: אם בגלל טבעו של האדם שליט עלול להיות מושחת – אז גם שופט עלול להיות כזה.

מכל מקום, האמונה המיסטית לפיה השופטים הם כליל השלמות ולעולם לא יסטו מן ההגינות ומן היושר אינה מתיישבת עם הקביעה שפוליטיקאים – בהיותם ילודי אשה – מועדים לפורענות. וכי השופטים לא באו משלייתה של אשה?

להבדיל מן הביקורת שהשיטה הדמוקרטית מטילה מטעם בתי המשפט על הנבחרים, הביקורות על השופטים

נעשית, אם בכלל, רק במסגרות שיפוטיות. שופט זוטור מחויב לתת דין וחשבון רק בפני שופטים בכירים ממנו. לעולם לא בפני השלטון או בפני הציבור, שאותם הוא צריך לשפוט.

ואם אמרנו שאוהדי הדמוקרטיה מרבים להשתבח ביכולתם להחליף את השליטים הלא טובים שעה שהללו מאכזבים, הרי שבעניין שופטים מושחתים שסרחו או שזה טבעם – אין בנמצא שום מנגנון שמיועד להחזירם למוטב, להדיחם או להחליפם. כי זאת יש לדעת: שופטים – מינויים הוא לכל החיים!

יש עוד אלמנט במשחק הדמוקרטי שמתווסף לביזור מקורות הכוח והעוצמה: העיתונות. מרכיב זה אמור לחזק את השיטה בחישוק נוסף. במרוצת השנים נוצרה מעין רשות חדשה, רביעית במספר. במארג הדמוקרטי נודע לעיתונות תפקיד מרכזי ולא בכדי היא מכונה "המעצמה השביעית".

מאחורי הכרת העיתונות כרשות בפני עצמה עמדה התקוה שהעיתונות תחקור, תפרסם ותבקר את הרשויות האחרות. כך ירסן הפחד מפני חשיפת האמת את השליטים, את המחוקקים ואולי גם את השופטים. בזכות העיתונות – הללו יזהרו שלא לפשוע, לבל יוכתם שמים הטוב.

עקרון זה הוא מן הבסיסיים והמקודשים ביותר בשיטה, ועליו מושתתת למעשה האידיאולוגיה הדמוקרטית כולה, כי "אור השמש הוא המחטא הטוב ביותר", כפי שהתבטא השופט האמריקאי ברנדיס.

מורא זה מפני גילוי עוולות יהיה (על פי אמונה זו) מעין מעצור למניעת הידרדרות המערכת כולה.

בלם זה נוסד על אדני האמונה שבתקשורת יעסקו אך ורק אנשים ישרי דרך. הוא בנוי על ההנחה שלעיתונאים אין בכלל אינטרסים זולת חשיפת האמת – לטובת הציבור, כמובן. רק לטובתו! הוא מושתת על התובנה שכל העוסקים במקצוע זה הינם מוכשרים והגונים.

שוב: השליט עלול להיות מושחת. כן המחוקק ו"אפילו" השופט. איש התקשורת לא! לעולם לא!

לרשות הרביעית, לעיתונות, לא הוענקו בחוק סמכויות מיוחדות. כוחה נובע רק מחשיפת האמת. זה כלי העבודה העיקרי, ובעצם היחיד, שעומד לרשותה. אך למרות היותה דלה בסמכויות, היא נותרה עדיין "המעצמה השביעית".

אבל דווקא משום שהיא מעצמה, כלומר מרכזת כוח רב, היא עלולה להיות מושחתת, שהרי "כוח משחית", לא

כן? ואם היא מושחתת, היא לא תהיה עוד מחויבת לייעודה הראשוני, שהוא חשיפת האמת. כיצד, אם כן, יפקח גוף מושחת שכזה על השלטון?

גם לבעיה סבוכה זו המציאו הדמוקרטים פתרון, והוא יצירתי מאד: ריבוי כלי תקשורת. לא כל הכוח יהיה מרוכז באותן ידיים. פעם נוספת אנו נחשפים לרעיון "ביזור הסמכויות". אבל, וזה אבל גדול, ככל שיש יותר עתונים, יש גם יותר תחרות. וככל שיש יותר תחרות, יש יותר חיפוש אחר "רייטינג", יותר רדידות, יותר שקר, פחות אמת, פחות חשיפה, פחות בלימת שחיתות שלטונית. כדי שחשיפת האמת תהיה אפקטיבית, היא צריכה להיות חשיפה גדולה, רחבה, מקפת. אם בגלל ריבוי כלי התקשורת תידחה הידיעה על מעשה מושחת של פוליטיקאי או של שופט לעמוד 72 בעיתון, מי יידע? על מי תשפיע? מי יפחד מדיעה כזו? פנחס ספיר האגדי, מי שהיה ה"בוס" הבלתי מעורער של מפא"י בימי עוצמתה ותפארתה, השיב לעסקנים מוטרדים שהביאו לו גליון של עיתון בו נמתחה ביקורת חריפה עליו ועל המפלגה: "נו, קינדערלך, מה אתם דואגים? מחר יצא עיתון חדש!".

ואז חוזרת השאלה: מה הועילו חכמים בתקנתם?

הדברים המובאים בפרק זה הם פרי הסתכלות כפולת מבט: על התאוריה ועל המציאות. על הצד העיוני כבר כתבתי. עכשיו, אתן את רשות הדיבור לצד המעשי. האם באמת מסוגלת העיתונות לפקח על השלטון? במקום לענות בעצמי על השאלה, אביא כלשונם את דבריו של איתן הבר. ראויים הם לציטוט מפני שבעברו שימש האיש בשני התפקידים שהם נשוא הדיון שלנו: הוא גם היה עיתונאי וגם ראש לשכתו של ראש הממשלה. הבר דיבר בכנס "אחרי או אחרי התקשורת? – מנהיגות ותקשורת בקבלת החלטות גורליות". הכנס אורגן על ידי "מרכז בורדה לתקשורת חדשנית" והתקיים בשבוע השני של חודש שבט תשס"ה (ינואר 2005), באוניברסיטת באר שבע. וכה אמר איתן הבר:

"אילו ידעתי אז מה שאני יודע היום על העיתונות, ספק רב אם הייתי בוחר במקצוע הזה. התקשורת אינה שותפה לתהליך של קבלת החלטות גורליות [...] העיתונות עוסקת רק בשולי הדברים. אם תבדקו בתולדות מדינת ישראל, תיווכחו לדעת שכל ההחלטות הגדולות התקבלו בחשאי ובניגוד לחזון שהובילו המנהיגים באותו רגע, ודבר לא עצר אותם בדרכם. כך היה לגבי הסכמי אוסלו, כך לגבי הסכם השלום עם ירדן וכך גם לגבי הסכמי קמפ-דיוויד. מי שעוקב אחר העיתונות, תוהה לא אחת האם היא רצינית ומקצועית".

אלא שלא רק העיתונות כשלה בפיקוח על השלטון. התייצבותם של כל הגופים "המאזנים" (בתי משפט, כנסת, תקשורת, צבא, גופי מודיעין והערכה, אקדמיה וכו') לימין הממשלה בהסכמי אוסלו היא ההוכחה המוצקה ביותר שההפרדה היא פיקציה.

הגופים הללו נגררו אחרי הממשלה למרות שידעו שקיימת וודאות מוחלטת שהתוכנית תביא לקטסטרופה בטחונית, כפי שאכן קרא. ולא זו בלבד שעמדו מן הצד ולא התנגדו, אלא שהתגייסו בשקיקה לשמש שופרות תעמולה למהלכים ההזויים. והוא הדין באשר לתוכנית ההתנתקות המטורפת של שרון. תמיכה זו לא נובעת מהסכמה עם רעיונות השליט. היא תוצאה של אינטרס, של פיתויים ושל פיטורים. בסופו של דבר היא תוצאה של ממון. כך מועלים מוסדות אלו בתפקיד שעל פי השיטה הם אמורים למלא.

עכשיו אפשר להבין ביתר שאת את דברי איתן הבר, המאשרים שבדמוקרטיה המדומה שנהוגה בישראל אין בכלל פיקוח על השליטים: **"דבר לא עצר אותם בדרכם"**, כלשונו.

כל המכניזם הזה, הקרוי בלע"ז Checks and Balances ובשפתנו היפה "איזונים", שהמציאו כדי לפקוח עין על הנוכלים, עומד על כרעי תרנגולת. למרות נפלאות השיטה, הוא פשוט אינו עובד.

קחו לדוגמה את העובדה שכל גוף שלטוני מעסיק גם דובר וגם יועץ תקשורת, שבדרך כלל הם עיתונאים במקצועם. וזכרו את כפל התפקידים של מיודענו איתן הבר. ותנתחו גם את הסימביוזה בין פרקליטות ותקשורת; בין פרקליטות ושפיטה; ובין תקשורת ופרסומת; בין פרסומת ועוצמה כלכלית; בין כסף לשליטה על המדיה. ובמיוחד, אל תשכחו לבחון את הקשר בין הון לשלטון.

בדיקה כזו תביא בלי ספק לאשרור מחודש של הקביעה כי **ההפרדה היא פיקציה**.

בפסק דין אחד שהנפיק בית משפט העליון בשבתו כבית משפט גבוה ל"צדק", גלום כל השקר שבשיטה. השקר הגלוי והשקר הנסתר; השקר המתחייב והשקר המאולץ; השקר הקבוע והשקר המזדמן.

מדובר בפסק הדין בעניינו של הסרט "ג'נין ג'נין", הידוע לשמצה. (לא רק הסרט, גם פסק הדין. בעיקר פסק הדין).

הרקע: ערבים פותחים במלחמה על ישראל. כל אזרח נעשה מטרה לכדורי מרצחים. הכבישים נשלטים בידי

צלפים ערביים שהופכים אותם למלכודות מוות. מניין הנרצחים חוצה את קו ה-500. העיר ג'נין הופכת לקן צרעות ארסיות. ממנה יוצאים מדי לילה ערבים צמאי דם לרצוח יהודים. אחרי התלבטות קשה, יוצא צה"ל למבצע קרקעי נרחב בערים בהן שלטו המחבלים ובתוכן ג'נין.

רק בחודש מרץ 2002 נרצחו ביהודה ושומרון למעלה מ-30 חיילים ומתנחלים. באותו חודש פוצצו עצמם 11 ערבים ברחבי המדינה ובתוך כך רצחו 81 יהודים. שיאו של מסע רצח זה היה הטבח הנורא במלון פארק בנתניה, בעיצומו של ליל הסדר. 30 יהודים קיפחו שם את חייהם. אובדן הביטחון האישי היה מוחלט ותחושה של קריסה מדינית השתלטה על הכל. למרות גישתו החולנית לפיה "איפוק הוא כוח", לא נותרה לאריאל שרון ברירה אלא להורות על פעולה צבאית נרחבת. צה"ל קיבל היתר לצאת למבצע "חומת מגן".

הכוחות צוידו בהנחיות קשוחות: להיכנס לערים ולכפרים שהפכו בסיס ומקלט למחבלים; לתפוס ולעצור אותם ואת שולחיהם, ולשים יד על מקורות המימון. כן נצטוו הצבא להחרים נשק ואמצעי לחימה. אבל יחד עם הפקודה לפגוע באוחזי הנשק הוברר היטב לצה"ל שעליו **להימנע מפגיעה באוכלוסייה האזרחית**. בכל מחיר!

בניגוד לכל התחזיות, הקרב הקשה ביותר במבצע חומת מגן היה בעיר קטנה יחסית, בג'נין. הערבים מלכדו את מחנה הפליטים שבעיר והכינו מארבים בסמטאותיו הצרות. צה"ל ערך קרבות מבית לבית. שבוע ימים אחרי התחלת המבצע, נקלעה קבוצת לוחמים למארב שגבה מאתנו מחיר יקר: 13 חיילים נפלו בתקרית. הקרב שהתנהל אחר כך, במאמץ לחלץ את לוחמי היחידה ולהכריע את הערבים התוקפים, תבע קורבנות בקרב הפלשתינאים. למחנה הפליטים נגרם הרס רב. בישראל נמתחה ביקורת חריפה על התנהלותו המתונה מדי והמהוססת של הצבא. כתוצאה ממנה גדל מספר הקורבנות בקרב לוחמי צה"ל: 23 חיילים נוספים נהרגו ו-75 נפצעו.

ואז החלה להירקם עלילת הטבח בג'נין.

הפלשתינאים טענו שישראל ביצעה השמדת עם מכוונת בתושבי העיר. השקרנים הערבים דיברו על למעלה מ-3,000 הרוגים. העלילה זכתה לתפוצה אדירה בעולם המערבי וגרמה נזק תדמיתי כבד לישראל.

משנחשף השקר גוועה העלילה, בשקט בשקט...
כמעט.

כי לפתע הגיח לתודעת הציבור יוצר סרטים בשם מוחמד בכרי. הוא ביים סרט בשם "ג'נין, ג'נין", שהציג את ה"נרטיב" הפלשתינאי.

עם שוך הקרבות נכנס בכרי למחנה הפליטים בג'נין לצלם ולהקליט את תגובות תושביו. על יסוד מה שצילם ובעזרת הדבקות מצוצות מן האצבע ערך את סרטו. מלכתחילה, ובמוצהר, לא התיימר מוחמד בכרי להציג את האמת. הסרט היה גדוש בשקרים, בסילופים ובהזיות. למעשה מדובר היה בהפקת תעמולה גסה.

המועצה לביקורת סרטים בישראל פסלה את הסרט להקרנה מסחרית בנימוקים הבאים:

- מדובר בהצגה מסולפת של אירועים במסווה של אמת דוקומנטרית, העלולה להטעות את הציבור;
- מדובר בסרט תעמולה, המציג באופן חד-צדדי את עמדת הצד עמו מצויה מדינת ישראל במצב מלחמה, ובעת שמלחמה זו עדיין נמשכת, ואין זה ראוי שהמועצה תיתן יד והכשר להקרנתו;

- מדובר בסרט, הפוגע פגיעה קשה ברגשות הציבור, העלול לחשוב בטעות כי חיילי צה"ל מבצעים באופן שיטתי ומכוון פשעי מלחמה, וזאת בניגוד מוחלט לאמת ולממצאים העובדתיים בבדיקות שנערכו על-ידי צה"ל ועל-ידי גורמים בינלאומיים;
- הצגת האירועים גובלת בהסתה ויוצרת דה-לגיטימציה לעצם קיומה של מדינת ישראל;
- עקרונות היסוד וטבעה של דמוקרטיה שאינה חפצה לאבד עצמה לדעת, מחייבים, לטעמה של המועצה, להימנע ממתן אישור והכשר להקרנת הסרט האמור.

הבמאי הגיש עתירה לבג"ץ נגד החלטת המועצה לביקורת סרטים. בית המשפט **קיבל** את העתירה והתיר את הקרנתו המסחרית של הסרט.

הטענה המרכזית שעמדה לדיון היתה שהסרט "ג'נין ג'נין" הוא כל-כולו שקר. איש לא סתר זו טענה זו, ועל כן – כל שהשופטות שישבו בדין נדרשו להכריע בו היה: האם חופש הביטוי כולל גם את הזכות לשקר.

לשאלה המדהימה הזו נתן בית המשפט העליון
תשובה מדהימה שבעתיים: **כן! מותר לשקר!** זה חוקי
ולגיטימי!

וכך כתבה השופטת אילה פרוקצ'יה, בפסק הדין
שהתיר את ההקרנה:

חופש הביטוי הינו זכות יסוד רחבת היקף
המשתרעת דרך כלל גם על **ביטוי שקרי ומסולף**.
האמצעי להתמודד כנגד השקר והסילוף אינו
בהכנעתו של השקר על דרך הטלת איסור על
השמעתו, אלא בעשיית שימוש מקביל בחירות
הביטוי הנתונה לכל אדם להציג את האמת
ולהתמודד באמצעותה כנגד הסילוף והכזב בשוק
רעיונות ודעות פתוח וחופשי. בזרימה חופשית
ובלתי מבוקרת של מידע, דעות, רעיונות,
והערכות, סופה של האמת לגבור על השקר.
והתמודדות זו היא מסמני ההיכר של חיי חופש
במשטר דמוקרטי.

הנה, במחי פסק דין אחד, הופרכה האמונה העיוורת
ביכולתן של הרשויות לפקח אחת על חברתה וכולן על
השלטון.

מפסק הדין אנו למדים שהעיתונות ומה שנלווה אליה (כגון הסיסמאות הנבובות והשקריות "חופש הביטוי" ו"זכות הציבור לדעת") עלולה להיות מנוצלת לרעה בצורה נבזית ביותר.

ועוד: שבית המשפט לא ייצא להגנת האמת. הוא יפקיר אותה לאנחותיה, ויותר איתה מתבוססת בדמה. מדבריה הנואלים של השופטת עולה שהאמת צריכה "לעשות שימוש מקביל" בחירות הביטוי כדי להתמודד מול השקר. אחרי שהוברר לנו שהמימון לסרטו של בכרי בא מאוצרו הגדוש של ערפאת, באמצעות יאסר עבד רבו, שר ההסברה שלו ברשות הפלשתינית, נראית המלצתה התמוהה של השופטת פרוקצ'יה כפרובוקציה בעלמא.

לו היתה גישה נחשבת תמיד הלכה קבועה וקובעת בבית המשפט, כלומר: לו סברו השופטים שיש להתיר **כל** פרסום ובתוך זה גם פרסום כוזב ושקרי – ניחא! אלא שלא זה המצב! בית המשפט מחליט מה מותר ומה אסור לומר ולפרסם בהתבסס על השקפתו הפוליטית השקופה: שמאלנית ואנטי-יהודית במובהק. כותב שורות אלו נידון בעבר על ידי אותה מערכת משפטית עקומה למאסר בפועל, לקנס ולמאסר על תנאי – בגלל **פרסום אמת**. יחד עם מיכאל בן חורין, יואל לרנר ונתנאל עוזרי הי"ד, עמדתני

לדין **והורשעתי** על פרסום "ברוך הגבר", ספר המביא לקורא את מפעל חייו המופלא **והאמיתי** של הקדוש ברוך גולדשטיין, ה' יקום דמו!

הנה מוכח שהפרדת הרשויות אינה עובדת. לא בתאוריה ובמיוחד לא בשעה שמבקשים ליישמה הלכה למעשה. במציאות היומיומית, כל אחד עושה שבת לעצמו!

מלכים טובים. מלכים רעים.

ההיסטוריה מלמדת שהיו לעם ישראל מלכים רעים
מאד, שהמיטו אסון על עמנו. מסיבה זו יש המבקשים
ללמוד מן העבר, ולהימנע מהכתרת שליט שברבות הימים
נתחרט על המלכתו. הסיבה לחששם היא שלעולם לא ניתן
יהיה להשתחרר מאחיזתו אם הוא יתגלה כשליט רע, שהרי
מדובר במלך לכל ימי חייו, ואחריו יבוא בנו, ובן בנו. ואנו,
אנא אנו באים?

למעשה, זו הנקודה בה מרגישים שוללי המלכות
חזקים יותר. או, אם לנסח את זה בלשון אחרת, אפשר
לומר שכאן טמון הפחד הגדול ביותר מפני המלכות.

ההגונים שבין השוללים מנסים לשטוח את
טיעוניהם בדיון תרבותי בו מבקשים לבסס את החשש
בדוגמאות מן העבר הרחוק.

בדרך כלל דיון כזה מתחיל, נערך, מעמיק ומסתיים
בנימוקים ad hominem, מכוונים לגופו של אדם. גישה כזו
מאפשרת למתנגדי המלכות לנופף בשמותיהם של מלכים

לא לגמרי הגונים. וכאלה היו בשפע! השלב הבא הוא להסתמך על המלכים הרעים שהוזכרו ולהטיל דופי במלכות **כשיטה**. אודה ביושר שאף מצדדי המלכות – ואנכי בתוכם – נוהגים במקביל להצביע על פוליטיקאים מושחתים, שכידוע גם הם לא חסרים, כדי להוכיח שהסיאוב הוא התוצאה ההכרחית של הדמוקרטיה.

כשבאים לעמת שיטה מול שיטה, חייבים ליצור תנאי השוואה הוגנים ככל שניתן. אם נרצה לבדוק איזה משולש מבין שניים רחב יותר, אסור יהיה לנו להצמיד קודקוד אל מול בסיס. התוצאה של "בדיקה" כזו תהיה לעולם פגומה בתכלית.

יש לדחות על הסף השוואה אם זו נערכת בין מלך צמא דם מתקופה קדומה לבין רפובליקני בן ימינו, מוצלח ונאור. וגם לא ההפך! לא פרעה מלך מצרים מול ג'ון פ' קנדי ולא דוד המלך מול ג'מל עבדול נאצר.

בורא עולם הטביע באדם יסודות טובים ויסודות רעים ונתן לו את חופש הבחירה. על כן, אך טבעי הוא שיהיו גם מלכים טובים וגם מלכים רעים. מאותה סיבה אפשר לצפות שיהיו דמוקרטים רעים וגם דמוקרטים טובים. לפיכך, חייבים לדחות בשאט נפש את השאלה הפרובוקטיבית הנזרקת לחלל האוויר בויכוחים על מלכות:

"מה? אתה רוצה משטר כמו בסעודיה?" בוודאי שלא! אבל גם השואל לא ירצה לחיות במשטר כמו זה שבסוריה או במצרים, למרות שהללו אינם משטרים מלוכניים. בסעודיה, בסוריה ובמצרים ממשיך המשטר להתקיים למרות אופיים המושחת של השליטים בגלל שתי סיבות: א) פחד ודיכוי. ב) השלמה של הנשלטים.

אבל גם כשנתרחק מן העולם המוסלמי הלא מלבב, גם אז לא יתאווה שואל השאלה הקנטרנית לחיות במשטר כמו זה שהיה נהוג בארגנטינה של חואן דומינגו פרון או מאוחר יותר של קרלוס מֶנֶם. מדובר בשני שליטים שנבחרו **באורח דמוקרטי** והביאו – כל אחד בתורו – אומה גדולה לעברי פי פחת.

מתוך שלוש מדינות הציר שלחמו יחדיו במלחמת העולם השנייה נגד כוחות הברית, רק אחת – יפן – הייתה קיסרות. בשונה מהירוהיטו קיסר יפן, שלא עמד לבחירה בידי עמו, גם היטלר וגם מוסוליני נבחרו בארצותיהם על פי מיטב דקדוקי השיטה הדמוקרטית.

וצריך בהחלט לזכור ולהזכיר שוב את העובדה שרוסיה הסובייטית הייתה "דמוקרטיה עממית" ויוסף סטאלין, רוצח ההמונים, כונה "שמש העמים" בפי אבותיהם הרוחניים של אנשי השמאל ה"ליברלים" של

היום, אלו המתרפקים כל כך על השיטה הדמוקרטית. ועוד, כפי שכבר הזכרתי, שהמוטו המרכזי של משטר אימים זה היה: "לא אל, לא מלך, לא גיבור".

אפשר להוסיף עוד דוגמאות רבות ואפשר גם להסתפק רק בעוד אחת: פרס, הלא היא איראן של השאה ריזה פהלווי. איראן היתה פעם מדינה בעלת משטר מלוכני. ובלי צל של ספק היה זה משטר אימתני, שביסס את כוחו באמצעות דיכוי אכזרי של נתיניו. באותו משטר השירות החשאי "סאבאכ" היה יותר מלך מהמלך. המהפכה האסלאמית העממית של חומייני שמה קץ למשטרו של השאה, אך לא לסבלם של האיראנים. ובכן, יבואו נא מוקירי "רצון הציבור" ויחליטו מה טוב יותר? באיזה משטר יעדיפו לחיות? באיראן של השאה, שעמדה על מכונה באמצעות כידונים ועינויים, או באיראן של האיטולות, שעומדת אף היא על כידונים ועל עינויים, אך גם על אינדוקטרינציה אסלמית קנאית, אכזרית, חשוכה ואיומה?

בקיצור: שליט יכול להיות טוב או רע, על פי מבנהו הנפשי. עמו יכול לסבול בהשלמה את רודנותו או למרוד בו. אך כל זה אינו נוגע כהוא זה לאופיו של המשטר.

כי זאת יש לדעת: האכזר חוגג רק כל עוד קורבנו מוג-הלב מסכים.

תומכי הדמוקרטיה טוענים טענת שווא: אם שליט בשיטה הדמוקרטית אינו טוב לאזרחים אחרי שנבחר, הם באים ומחליפים אותו **בלי שפיכות דמים**. היא טענת שווא משני טעמים:

הטעם הראשון. מי הוא זה שיחליט אם אותו שליט סרח ועל כן יש להפילו? "הרוב!" הם עונים מיד. שוב הרוב. הרוב הלא חכם הזה. הרוב **שכבר בחר** שליט לא טוב שעכשיו יש צורך להחליפו.

(במאמר מוסגר ואם נעזוב את הצד התאורטי לרגע וננתח את המציאות הקיימת בישראל, הרי שהחלפת מנהיג לא טוב ולא אהוד אינה מלאכה פשוטה כל עיקר. בארבעים השנים האחרונות הפסיד שמעון פרס בכל מערכת בחירות בה השתתף, בין אם פנימית בתוך מפלגתו ובין חיצונית כמו בחירות כלליות. למרות זאת, האיש עדיין תקוע לנו כמו עצם בגרון. עכשיו הוא "משנה לראש הממשלה" **עם סמכויות מיוחדות**. אז איך אפשר עוד לטעון שכאשר המנהיג מאכזב – פשוט מחליפים אותו?).

הטעם השני: אם השליט הנבחר הלא טוב הוא גם בעל אופי אכזרי, וזה בדרך כלל בא כרוך ביחד, הוא לא יהסס לבטל את הדמוקרטיה ולהשליכה לפח האשפה. שלטונו אז יהיה חסר רחמים ורווי דם כפי ששום שלטון מלוכני לא היה. ארבע דוגמאות מן המאה העשרים די בהן

כדי להמחיש עובדה זו. שנים באמריקה הלטינית: חואן פרון בארגנטינה ופולחנסיו באטיסה בקובה; ושניים באירופה המערבית: אדולף היטלר ימ"ש בגרמניה ובניטו מוסוליני באיטליה. חשוב לשוב ולהדגיש שארבעתם נבחרו בבחירות דמוקרטיות. הם נשארו כאלה כל עוד הדבר עלה בקנה אחד עם יכולתם לנהל את המדינה כראות עיניהם. דוגמה נוספת? בבקשה: פרדיננד מארכוס בפיליפינים. ואפשר להמשיך כך עוד ועוד עד אשר יִקְלָה הזמן... והמה לא יִקְלוּ.

אין ספק שגם בארצנו מתפתחת אותה גישה: אדם שהגיע לשלטון במהלך של בחירות משנה את הכללים, משנה את תפיסת עולמו, מקשיח את יחסו למתנגדיו, וסופו שרודה בהם ובכולנו.

אפשר כמובן לציין גם רודנים מסוג אחר לגמרי, כמו סאלזר בפורטוגל, פינולה בצ'ילה ופידל קסטרו בקובה. השלושה תפסו בכוח את השלטון ברגע שראשי המדינה הנבחרים (באורח דמוקרטי) נהגו בניגוד לציפיותיהם.

ללמדך שהשיטה הדמוקרטית אינו מבטיחה לא טוב ולא יציבות. ייתכן שהשליט הנבחר יהפוך לרודן, או שרודן הבא מחוץ למערכת ידיח אותו. וייתכן גם – למה לא? –

שהשליט הנבחר יענה על ציפיות הבוחרים ויהיה טוב. אבל בשום פנים לא ניתן לקבוע בוודאות שכך יהיה!

אלו הרואים בעין יפה את השיטה הדמוקרטית הייצוגית טוענים כי המלכות היא שיטת משטר שאבד עליה קלח, צורת שלטון מן העבר, שאין לה מקום בעולם המודרני. הם סוברים שהעתיד שייך רק לדמוקרטיה והדמוקרטיה שייכות רק לעתיד. העובדה שצורת המשטר ה"דמוקרטית" קרויה באותו שם שניתן לה לפני כאלפיים חמש מאות שנה ביוון, לא מערערת אצלם את השכנוע העצמי העמוק שלהם: דמוקרטיה ועתיד חד הם!

אוטו פון הבסבורג מציין שלא בכדי אנו מדברים על "צורת" המשטר (Form of Government). במדעי המדינה אין כמעט התייחסות ל"מהות" המשטר (Essence).

ובכל זאת, לא האיש האוחז ברסן השלטון ואף לא השיטה הם בסופו של חשבון הצד המכריע. בלי ספק נודע להם משקל רב. אך המהות חשובה יותר.

אשר על כן, כשאנו מדברים על מלכות, כוונתנו היא ל"מלכות ישראל", בה כותב לו המלך ספר "משנה תורה" המלווה אותו כל הזמן לכל מקום. זאת כדי להזכיר לו מי

באמת הריבון. מי ציווה למנותו מלך והעניק לו את סמכויותיו הרבות, וככלות הכל – בפני מי הוא נותן דין וחשבון. זאת בדיוק כוונת הכתוב בגמרא: "נשיא (= מלך) – אין על גביו אלא ה' אלהיו" (הריות יא:ב).

לא לו המתיימרים ללמוד מן ההיסטוריה ומשום כך סוברים כי להמלכת מלך על ישראל עלולות להיות השפעות הרסניות, ראוי שנזכיר כי אפשר – וצריך – ללמוד ממנה. ובלבד שהלימוד ייעשה בהגינות.

כפי שכבר נכתב כאן, אכן מלמדת ההיסטוריה שבמקרים לא מעטים המיטו מלכים לא טובים אסונות על עם ישראל.

אלא שההיסטוריה הזאת נשענת על תיאורי המקרא. אך ורק עליהם. כדי לִאֶשֶׁשׁ או לבטל את החשש הקיים מפני מלכים גרועים שעלולים לקום עלינו, מחייבים הדעת וההגיון שאם תיערך השוואה בין אותם מלכים לבין ראשי ממשלה מן העידן הנוכחי (במטרה לגבש דעת לכאן או לכאן) תיעשה השוואה זו בכלים שווים ככל שניתן. היות שאין לנו כלים להעריך כיצד היו מלכי ישראל התנ"כיים מתנהגים לו ניצבו על כס ראשות הממשלה במשטר דמוקרטי, לא נותר לנו אלא לערוך את ההשוואה על ידי "הבאת" ראשי ממשלות ישראל אל תקופת המקרא ולשפוט

אותם על פי אמות מידה מקראיות. שיפוט כזה יהיה בר ביצוע רק אם נשכיל להמיר את המונחים הנקוטים בלשון המקרא בטרמינולוגיה הפוליטית של ימינו.

הביטוי "ויעש הישר בעיני ה'" – יש להדביק אל מי שנטייתו לאומית במובהק, למי שאינו בז לערכי התורה והיהדות, למי שמבין ארץ ישראל מהי, למי שגאה ביהדותו ואינו רואה בה תאונה מצערת.

את היפוכו – "ויעש הרע בעיני ה'" – חובה להצמיד אל מי שנטש ערכים אלו, למי שחשובה בעיניו הערכתם של שליטים זרים ומוכן לוותר על נכסי צאן ברזל של העם למען הערכה זו, למי שמתרפס בפני הגוי, למי שנכנע לאויביו, למי שמטפח תרבות זרה, למי שחושב שאיפוק הוא כוח.

את הבמות הידועות לשמצה, שהקימו או שהסירו חלק מן המלכים, או שהשאירו אותן על כנן כדי לרצות את ההמונים, אף שידעו כי אסורות הן – את הבמות הללו אפשר להקביל היום לערכים "אוניברסליים" נפסדים, למוסדות מקולקלים מן היסוד. לתקשורת, לפרקליטות ומערכת המשפט, לפוליטיקה המפלגתית ולחיקוי כל דבר זר. יש לכל אחת מן הבמות הללו כינוי מסבר את האוזן, כמיטב המסורת האורֶוּלִיאנית. כך למשל, חבורתו של

אהרן ברק מכונה "שלטון החוק" או "עליונות המשפט" (שמות קוד לרודנות בית המשפט העליון); התקשורת העוינת, המורעלת והמרעילה, זוכה לכינויים הפתטיים "חופש הדיבור" או "זכות הציבור לדעת"; עיקור המסורת וביטול הערכים הלאומיים מסתופפים תחת השם המתקתק "מערכת החינוך" (מחדש?) וועדת דברת שלה. בעצם, הבמות המודרניות הולכות בעניין הזה בעקבות אחיותיהן המקראיות. גם אז ביקשו להתוות מהות אחרת על ידי שינוי שם, ולפיכך נאמר על האשרה, המולך, והבעל "אלה אלוהיך ישראל". אין כל חדש תחת השמש.

לו היו הפרמטרים של הבחינה זהים או לפחות דומים לאלה שהזכרנו, כי אז "ויעש הרע בעיני ה'" היה הציון של כל ראשי הממשלה שהיו למדינת ישראל, למן הקמתה ועד ימינו אנו. מה שנאמר על מלכי יהודה וישראל הלא הגונים בתיאורי התנ"ך היה מחוויר לעומת הגיוני שלהם. ראשי הממשלה היו ניצבים אלף דיוטאות נמוך יותר. המקרא היה דן אותם ברותחין.

יהדות בלי אזיקים דמוקרטיים

במדינת ישראל חלוקים היהודים בדעותיהם.
חלוקים מאד. בכל נושא ונושא!

ברמות להט שונות הם נחלקים לימין ושמאל מדיני;
לימין ושמאל כלכלי; לדתיים מול חילוניים; לדורשים
תקיפות ונחישות במלחמה בערבים מול הדוגלים בפשרות
וויתורים; למבקשים להשתלב במרחב ובעולם לעומת
האמונים על הקביעה המקראית של "עם לבדד ישכון
ובגויים לא יתחשב".

כך זה נראה במבט ראשון. אלא, שאחרי קילוף
מקצת משכבת הקרום העוטפת את הוויכוח האידיאולוגי
כביכול, נחשפת חלוקה אחרת, לוחטת לא פחות: חלק
רוצים מדינה יהודית ולא דמוקרטית; חלק רוצים מדינה
דמוקרטית ולא יהודית; וחלק רוצים מדינה שתהא גם
יהודית וגם דמוקרטית.

עניינו של חיבור זה הוא להוכיח כי החלופה
הראשונה היא הנכונה, הצודקת, המסתמנת, ובעצם

היחידה שהיא אפשרית: יהדות בלי אזיקים דמוקרטיים.
אשר על כן – חלופה זו קום תקום!

צריך להודות שהקבוצה השניה, זו השוחרת דמוקרטיה בכל מחיר, גם על חשבון ערכיה היהודיים של המדינה – מחזיקה בטענה מובנת. אדם שיהדותו היא לו לטורח, טבעי שירצה להתנער ממנה, להשליך אותה מאחורי הגו. השאלה היחידה שניתן להפנות אליו היא, מדוע הוא מאמין שכדאי וראוי להתמקם במרכזו של עולם ערבי רחב מני ים כדי להקים ולקיים סתם עוד מדינה דמוקרטית, שאינה נבדלת בתכניה מאלו המצויות בשפע בחלקי עולם אחרים. אם היהדות איננה גורם שיש להתחשב בו, לשם מה צריך את ישראל דווקא?

הקבוצה השלישית, זו המתעקשת על "אופיייה היהודי והדמוקרטי של ישראל", היא ללא ספק קבוצת הרוב (בקרב האזרחים היהודיים, כמוכן). בפרק ו', שהכתרנו בשם "עוילעם גוילעם" לכבודו של אותו גוף אמורפי וחסר דעה עצמית המכונה "רוב", דיברנו על חשיבותו ועל דרך חשיבתו. ומפני שבאותו פרק לובנו כבר הדברים – לא נחזור כאן על אותן הנמקות. הצבענו שם על הסתירה הלא ניתנת ליישוב בין האופי הדמוקרטי של המדינה לבין האופי היהודי שלה. וגם על זה לא נחזור. מה שבהחלט מצריך הדגשה מיוחדת הוא עניין אחר: הסיסמא "יהודית

ודמוקרטיית" אכן קנתה לה אחיזה בקרב הציבור, אך לא בעקבות ניתוח לוגי או בגלל נטייה רגשית. לא עליונותה על פני תפיסות אחרות הקנתה לה פופולריות כה בולטת, ולא בשל כך אימץ אותה ההמון. שינונה הבלתי פוסק הוא שהביא אותה אל פסגת האהדה. חזרו עליה פעם ועוד פעם ופעם נוספת. המנטרה הזו הושמעה עד לזרא בכתבות רדיו וטלוויזיה, בנאומים של פוליטיקאים ובהרצאות של פרופסורים מדופלמים, בפסקי דין ומעל כל במה אפשרית. איש לא טרח לנמק, איש לא התמודד עם הסתירה, איש לא האמין ביושר בתוכנה או באמיתותה. רק השמיעו אותו חזר והשמע. עד שנקלטה בתודעה הלאומית.

אבל לא לעולם חוסן. הנה הגיע היום בו התחילו אנשים חושבים להבין שהסיסמא "יהודית ודמוקרטיית" ריקה מתוכן. שהיא אחיזת עיניים, סם משכר ומערפל חושים. דבר והיפוכו! הם לא רוצים עוד לחיות במצב של סכיזופרניה מתמדת, של פיצול אישיות מדינית. וכאשר באה ההתפכחות, בחר חלק מן הציבור, לדאבון לבי, באופציה הדמוקרטית. חלק אחר העדיף לדבוק ביהדות. וחלק לא מבוטל מבקש להמשיך ברמייה העצמית. חלק זה מוסיף לטעון שאין סתירה, ואפילו אם יש – אפשר לחיות אתה. חיי האינטלקטואליים כבר היום קשים מאד. אבל הם יהיו קשים עוד יותר בעתיד. אנו נדאג לכך!

כי זאת יש לדעת: גם לו יכולנו להתעלם מן הציווי ההלכתי להקים את המלכות, דבר שכמובן לא בידינו, גם אז יישאר על כנו ההכרח להקים בארץ ישראל מסגרת שלטונית שלא תהיה דומה למה שיש לנו היום, כמעט בשום שטח משטחי העשייה הציבורית. זו תהיה מסגרת שלטונית יהודית צרופה. מלכות שְׁפָלַת דמוקרטיה.

תפקידיה של הציונות לא תמו ולא הושלמו. החובה לספק לעם היהודי הגנה – פיזית ורוחנית כאחת – חובה זו רק גברה לאחרונה. היא בולטת יותר לנוכח גלי האנטישמיות המתפרצים חדשות לבקרים בעולם, ולנוכח ההתבוללות הגוברת.

אלא שמדינת ישראל מתקשה למלא את חובתה להגן על יהודי העולם. משימה ראשונית זו נעשית קשה יותר ויותר לביצוע. אף שהמדינה הוקמה אך ורק למטרה הזו, ישראל אזוקה היום בכבלי מוסרנות מסרסת ומשפטנות דווקאית. המדינה, שנחשבה עם ייסודה לכלי שבא לשרת את עם ישראל, הפכה למטרה בפני עצמה. קברניטיה תופסים היום את ייעודה המרכזי כספקית רווחה ושגשוג ל"כל אזרחיה", לרבות הלא יהודים שבה.

בזמן שמדינת ישראל משתמשת בצבאה לעקירת יהודים מבתיהם (כדי לרצות את אויביה הערביים ובתקווה

להיראות טוב בעיני התקשורת העולמית, וגם זה לזמן מוגבל), יהיה זה מגוחך אפילו לדמיין, לחלום או להשתעשע באשליה שישראל תשגר כוח צבאי להצלת קהילה יהודית במדינה נידחת כלשהי, שבה נשקפת לה סכנה. למן הרגע שמדינת ישראל חדלה לראות את עצמה מחויבת להגן על כלל היהודים בכל מקום שבעולם, איבדה למעשה את זכות קיומה. אין בה עוד צורך! הצלת יהודים היא בעצם הצידוק היחיד לקיומה!

ישראל השלימה מזמן עם העובדה שהיא אינה מסוגלת לספק הגנה ליהודי העולם. לפרקים נראה שהיא גם השלימה עם העובדה שלא תמיד צריך או אפשר להגן על יהודיה שלה, אזרחי המדינה. כשצה"ל מבכר להעמיד חיילים עבריים בסכנת-חיים לבל ייפגעו ערבים "חפים מפשע", הוא מועל בתפקידו. בתחילה יצרו קברניטי המדינה האוליגרכיים מצב דברים בלתי אפשרי זה ואחר כך השלימו אתו. ובעקבותיהם השלימו גם אזרחיה הכנועים, הפוסט-ציוניים.

כתוצאה מן ההשלמה הטרגית הזו נגזר לשבט גורלם של יהודי העולם: יהודים במדינות שבהן נהנים מחופש – יוכלו להגיע לישראל, אם רק ירצו. לעומתם, יהודים הנתונים במצוקה במדינות בעלות משטרים אנטישמיים –

יחרץ גורלם לכליה. פועל יוצא מן הסיטואציה הזו הוא שישראל – למעשה – מספקת "הגנה" למי שאיננו זקוק לה: ליהודים בארצות הרווחה בלבד.

כך מתכחשת ישראל לעצמה. שכן, ייעודה הראשון של ישראל כמדינה, ייעודה האמיתי – היחיד בעצם – הוא להיות בית לאומי לכל העם היהודי.

התכחשותה של ישראל לייעודה המקורי באה לידי ביטוי בדבריהם של שופטי בג"ץ. הם השמיעו אותם בעתירה שעניינה דרישה להפסיק את הקצאת קרקעות הלאום של הקרן הקיימת ליעודים יהודיים. דברי השופטים שדנו בעתירה פשוט מרוקנים מתוכנו את המפעל הציוני. העתירה הוגשה נגד מנהל מקרקעי ישראל, גוף ממשלתי שמנהל מאז הקמת המדינה את אדמות הקרן הקיימת לישראל (**לעם** ישראל, צריך לומר).

מן הדברים שנביא בהמשך מזדקרת לעין העובדה שלשופטים לגמרי לא ברור מהי הקרן הקיימת לישראל. לפיכך נזכיר קודם שתי עובדות-יסוד:

- הקק"ל נוסדה בי"ט בטבת תרס"ב (29 בדצמבר 1901) "כנאמן העם היהודי בכל העולם על אדמתו בארץ ישראל".

- הדבר ייעשה על ידי "רכישת אדמות ראשונות בארץ ישראל על ידי העם היהודי בשביל בני העם בארצם".

(המובאות לקוחות מן האתר הרשמי של הקק"ל באינטרנט)

חשוב לשים לב לתאריך ייסודה: יובל שנים לפני הקמת המדינה ובג"צה.

למעלה ממאה שנים אחר כך, בעתירה הזו, בא שופט ערבי, סלים ג'ובראן, ומותח ביקורת חריפה על "אפלייתם לרעה" של יישובים ערביים בקבלת הטבות מהמדינה על-פי מפת אזורי העדיפות הלאומית, ובאמצעות מתן הנחות מפליגות לחיילים משוחררים ברכישת קרקעות הקק"ל בנגב ובגליל.

בדיון שהתקיים בבג"ץ בפני הרכב מורחב של שבעה שופטים, בחודש טבת תשס"ה (דצמבר 2004), אמר ג'ובראן: "זו אפליה זועקת לשמיים, וזה מביא אותי לתסכול. השאלה היא אם הממשלה צריכה לדאוג לכל המגזרים. הרי יש מצוקת דיור נוראה גם במגזר הערבי".

נשיא בית המשפט העליון, היהודי אהרן ברק, אמר באותו דיון כי "על פניו יש כאן אפליה, והנטל המוטל על המדינה כבד מאוד".

השופט מישאל חשין, אף הוא יהודי, אמר: "אני רוצה להבין מה פירוש המושג 'חיזוק הפריפריה'. האם זה שווה-ערך למושג 'יהוד הגליל'? יכול להיות שיהוד הגליל הוא ערך כשר ולגיטימי, אולי לא – אבל דברו דבר לגופו. לא צריך להתבייש בזה".

חובה לתת את הדעת על ביטוייהם של השופטים הללו: "אולי יהוד הגליל הוא ערך כשר ולגיטימי... **ואולי לא!**"

האמירות האומללות הללו של שופטי בית המשפט העליון, מקורן בצרה צרורה אחרת: הכפפת יהדותה של מדינת ישראל לערכים "דמוקרטיים", "ליברליים", "שוויוניים". ייתכן שערכים אלו חשובים, אבל אסור בתכלית שהם יבואו על חשבון היעדים הלאומיים של עם ישראל, כי לשם היעדים הללו הוקמה המסגרת הקרויה "מדינת ישראל". בקצב זה של פסיקות בג"ץ אנטי-יהודיות, לא ירחק היום בו תוגשנה – ותתקבלנה בלי ספק – עתירות נגד חוק השבות, בעד ביטול ההמנון "התקווה" ואפילו נגד שמה של המדינה, כדי שיתן ביטוי גם לאזרחיה שאינם מבני ישראל. כל זה למען השוויון המקודש בין ערבים ויהודים במדינה **היהודית**. אחריהן תבוא מן הסתם עתירה להפריד את הדת (היהודית) מן המדינה. סוף התהליך יהיה לנתק את היהדות כמכלול מן המדינה. ואולי

אפילו זה לא יהיה הסוף. ייתכן שאחריו יבוא גם ניתוק היהודים עצמם מן המדינה. שהרי ניתוקם מחבלי מולדת כבר החל. וניתוק זה התקבל באמצעים דמוקרטיים.

הדברים שצוטטו מפיהם של שופטי בג"ץ ואנומליות רבות אחרות בחיי המדינה, הם שהביאו חוקר מצטיין כד"ר יצחק רביד לקבוע ש"במציאות הנוכחית, מדינת ישראל אינה משרתת את המטרה הציונית, או שתורמת מעט מאד להגשמתה". ד"ר רביד הוסיף עוד בהרצאתו בכנס הרצליה, כי "החוסן הלאומי של מדינת ישראל אינו חופף בהכרח את החוסן הלאומי של העם היהודי."

מכאן התקצרה לו מאד הדרך עד אשר הגיע המומחה לחקר ביצועים למסקנה הנועזת ש"אם תמשיך המדינה להתנהל כפי שהיא מתנהלת היום, לא יהיה מנוס והקהילה היהודית במדינת ישראל תיאלץ להגן על עצמה: אם לא במסגרת המדינה – אז במסגרת וולונטרית. לא קשה להעלות על הדעת שאולי נצטרך להקים מחדש את התנועה הציונית, לאסוף כסף לקרן הקיימת, לגאול שוב את אדמות הלאום, להקים מערכת חינוך ובריאות. נקווה שלא נצטרך לחדש את 'עלייה ב' ולהביא לארץ 'עולים בלתי לגאליים'."

כדי להבין אותו, הבה נחזור על דבריו בכנס הרצליה: "החוסן הלאומי של מדינת ישראל אינו חופף בהכרח את

החוסן הלאומי של העם היהודי." ובתרגום חופשי: החולה יכול למות, ובלבד שהרופא יישאר שבע רצון.

כדי למנוע מצב מביך כזה, מבקש ד"ר רביד להתחיל הכל מבראשית. אולי הוא צודק ואין דרך אחרת. אבל אם המסגרות החדשות-ישנות שהוא חושב עליהן תהיינה מיוסדות שוב על שיטות ממשל דמוקרטיות, הוא יגיע אחרי יגיעה רבה לאותו מקום. המדינה החדשה שתקום "לא תשרת את המטרה הציונית, או תתרום מעט מאד להגשמתה".

לעומתו, חותרים אנו לכינון מלכות ישראל כהלכה, על פי הציווי האלוהי ועל פי השכל הישר. על פי הצורך ועל פי הרצון. על פי הערגה לעטרה שאבדה לנו ועל פי כיסופי הדורות.

נלמד מן העבר ולא ניפול שוב לאותם בורות נשברים אליהם כבר נפלה פעם הציונות המדינית.

ייתכן שחלק מן הכלים ששימשו את הקמתה של מדינת ישראל יהיו טובים גם להקמת המלכות. אבל ייתכן גם אחרת. הכוחות העיקריים שיצאו אז במלחמה נגד הרעיון הציוני היו העולם המוסלמי, האימפריאליזם הבריטי, הצורך הנאצי והאדישות היהודית.

הכוחות שייאבקו לסיכול רעיון המלכות, ועל זה נרחיב בפרק י"ג, יהיו בעיקר כוחות יהודיים. וזה כמובן מצריך היערכות שונה לגמרי.

אבל כך או כך, במלכות ישראל שתיכון, יהוד הגליל יהיה תמיד "ערך כשר ולגיטימי". בלי פקפוקים וחיבוטי נפש של שופטים אוויליים. ולא רק הגליל יזכה ל"יהוד". כל מערכות חיינו וכל חבלי ארצנו – זו תהיה מנת חלקם.

ומה עוד, למשל, צפוי לעבור הליך של "יהוד" עם כינון המלכות?

קודם כל היהדות עצמה. היא **תיוהד** ובאורח נמרץ. אז תשוב להיות קשורה למהות אופיו של גור אריה יהודה, לא בכור אבל בחיר בניו של יעקב אבינו. וכשכך יהיה – תקוים בנו הַבְּרָכָה אֲשֶׁר בָּרְכוּ אֲבִיו: "יְדָד בְּעַרְףְּ אִיבִיד".

זו תהיה התמורה הראשונה למצב שיתהווה כשיישב מלכנו על כס מלכותו. בן-רגע, באבחת חרב, יופסק הנוהג הנפסד של ריצוי האויב ופיוסו, של התחשבות בו, של דאגה ל"חפים מפשע" בקרבו. המלך, ראש צבאותינו, ידע היטב

היטב כיצד מכריעים מערכה: מטילים מצור על העיר אשר הוא עשה עמך מלחמה – **עד רדתה**. בלי הנחות! כך ילמד מן התורה. אכן, הוא יאלף את העם בינה ויסביר: יש פתרון צבאי לטרור!

יהוד מערכת המשפט. בגלל דחיפותה, אחת המשימות הראשונות של מלכנו תהיה ליידד את מערכת השפיטה. ולכשיצליח במשימה והסנהדרין תהיה זו המופקדת על עשיית דין וצדק בממלכה, לא תישמענה עוד אמירות מנותקות והזויות, כמו זו של השופט בדימוס חיים כהן, שאמר: "ערכיה **האמיתיים** של היהדות הם הערכים האוניברסליים שעוגנו בחוקי היסוד הללו".

(החוקים הללו לא יעברו הליך של יהוד, כי אין מה ליידד אותם. שבירתם היא טהרתם. הם יבוטלו כליל).

במלכות יהודה נהיה משוחררים מן ההגיגים הסהרוריים של אהרן ברק, ולא נשמע עוד דברי הבל מעין אלה: "ערכיה של מדינת ישראל כמדינה יהודית הם הערכים האוניברסליים הללו, המשותפים למרכיביה של החברה הדמוקרטית".

יהוד מערכת החינוך. יש דברים שהמלך ייעשה דווקא בכפיה, כמו הדמוקרטים – רחמנא ליצלן! גם למלך

תהיה תוכנית "ליבה" למערכת החינוך, שתיכפה על כולם. הכל ילמדו על מי שאמר והיה העולם, כולם יידעו מי נתן תורה לעמו ישראל ומה היא התורה הזו. כל דרדק וכל עולל יהיו מודעים למחויבותנו אליה. שום בוגר של מערכת החינוך הזו לא ירצה לטשטש את ההבדלים בינינו לבין שאר העמים. למעשה, תכלית החינוך המלכותי תהיה לברר מה היא מטרת החיים. ולפעול להגשמת מטרה זו.

כן, בוודאי! במערכת החינוך של מלכנו יילמדו גם מדעים. מדעים מתקדמים צריך לומר, כפי שהיה נהוג אצל אבות אבותינו עוד מקדמת דנא. הם, שידעו לחשב את תנועת הכוכבים ולבנות על פיה לוח שנה מדהים בדיוקו התקף עד היום, הניחו לנו יסודות מדעיים. על פי יסודות אלו נדע להביט על היקום ולקרוא בהתפעלות: מַה רָבוּ מַעֲשֵׂי ה'! כָּל־מַחְכְּמַת עֲשִׂית! מְלֶאכֶת הָאָרֶץ קִנְיָנָה! זֶה הַיָּם, גְּדוֹל וְרָחֵב יָדָיִם. שָׁם רָמַשׁ וְאִין מִסְפָּר, חַיִּית קִטְנוֹת עִם גְּדֵלוֹת. ואף היי-טק יילמד במערכת, ומזעור גם כן. אבל גם כשמדעני המלך ייצרו את המתקדמים במעבדים הזעירים, העונים לשם הלוועזי microprocessors, גם אז יגידו: מַה קִטְנוֹ מַעֲשֵׂי ה'! כָּל־מַחְכְּמַת עֲשִׂית! מי שיתחנך אצל שלוחי המלך לעולם לא יאמר בלבבו: כחי ועצם ידי עשה לי את החיל הזה, מפני שגישת מערכת החינוך

במלכות לא תתמקד על "איך?" ו"למה?". היא תעמוד בעיקר על הבנת "למה?". על התכלית!

יהוד תעשיית האמנות. במלכות לא יהיה אמנים "אנשי רוח" כדוגמת אלו שכבר הזכרנו. רק יוצרים אמיתיים, כמו בצלאל בן אורי בן חור למטה יהודה, אותו יהודי חכם ונבון שבנה את כלי המקדש. יהודי – שהרי בא משבט יהודה; חכם ונבון – כי ה' אמר: וְאִמְלֵא אֹתוֹ רוּחַ אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבְתַבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה. הנה לכם **"איש רוח אלהים"**. זה מה שדרוש לנו וזה מה שיהיה!

יהוד המאזן הדמוגרפי. במלכות לא תהיה בעיה דמוגרפית. המלך, שנושא בחיקו ספר משנה-תורה והולך עמו לאן שרק פונה, יזכור תמיד את שכתוב בפרק ל"ג של ספר במדבר:

וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל־מֹשֶׁה בְּעֶרְבַת מוֹאָב עַל־יַרְדֵּן יְרֵחוֹ לֵאמֹר: נֹא דַבֵּר אֶל־בְּנֵי יִשְׂרָאֵל וְאָמַרְתָּ אֲלֵהֶם כִּי אַתֶּם עֹבְרִים אֶת־יַרְדֵּן אֶל־אֶרֶץ כְּנָעַן: נַב וְהוֹרְשָׁתֶם אֶת־כָּל־יְשֵׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְאַבְדֹתֶם אֶת כָּל־מִשְׁכֵּי־תֶם וְאֵת כָּל־צִלְמֵי מִסְכַּתְתֶּם תִּאבְדּוּ וְאֵת כָּל־כְּמוֹתֶם תִּשְׁמִדוּ: נַב וְהוֹרְשָׁתֶם

אֶת־הָאָרֶץ וַיִּשְׁבְּתֶם־בָּהּ כִּי לָכֶם נָתַתִּי אֶת־הָאָרֶץ
 לְרֵשֶׁת אֹתָהּ: נֹד וְהִתְנַחֲלֶתֶם אֶת־הָאָרֶץ בְּנוֹרָל
 לְמִשְׁפַּחְתֵיכֶם לְרֹב תִּרְבּוּ אֶת־נַחֲלֹתוֹ וְלִמְעַט
 תִּמְעַיֵט אֶת־נַחֲלֹתוֹ אֶל־אֲשֶׁר־יֵצֵא לוֹ שְׂמָה הַנוֹרָל
 לוֹ יִהְיֶה לְמִטּוֹת אַבְתֵיכֶם תִּתְנַחֲלוּ:

מלכנו יזכור את הפסוקים הללו **על מנת לקיימם**,
 כי בהיותו צדיק, יהיה כל חפצו בקיום מצוותיו של הקב"ה.
 ומה עוד שבהיותו גם חכם שעיניו בראשו – לא ירצה
 חלילה לעבור על הציווי, פן תפול עליו האחריות לאזהרה
 שבהמשך:

נָה וְאִם־לֹא תוֹרִישׁוּ אֶת־יֹשְׁבֵי הָאָרֶץ מִפְּנֵיכֶם וְהָיָה
 אֲשֶׁר תוֹתִירוּ מֵהֶם לְשָׂכִים בְּעֵינֵיכֶם וְלִצְנִינִים
 בְּצַדִּיקֵיכֶם וְצָרְרוּ אֹתְכֶם עַל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר אֹתָם
 יֹשְׁבִים בָּהּ: נו וְהָיָה כְּאֲשֶׁר דִּמְיִתִּי לַעֲשׂוֹת לָהֶם
 אֲעֲשֶׂה לָכֶם:

ינא

הכרחי, כדאי, צודק ואפשרי

יהיה לנו מלך – אני יודע.
יהיה לנו מלך כי זה הכרחי.
יהיה לנו מלך כי זה כדאי.
יהיה לנו מלך כי זה צודק.
יהיה לנו מלך כי זה **אפשרי**.

כבר כתבתי בהקדמה מה שפרופ' ישראל אלדד הסביר בספרו "המהפכה היהודית". הוא ציין שלציונות, התנועה המדינית לגאולת עם ישראל, היו שני מקורות: אחד חיובי ואילו השני שלילי. החיובי הוא שאיפה המתמדת של היהודים לקדם את גאולתם. המקור השלילי היה האנטישמיות המודרנית.

עוד הוספתי שכשם שלציונות היו שני מקורות חיות, כך גם לרעיון כינון המלכות.

המקור החיובי הוא שאיפת הדורות לראות שוב נצר לבית דוד עוטה תכלת וארגמן ויושב על כסאו, ואילו המקור השלילי של הרעיון הוא הקריסה המואצת של

המערכות הקיימות הנהוגות בישראל. אלדד המשיל את מקורותיה של הציונות למקורות המים המזינים את הירדן. וכך כתב בספרו:

"שלושה מקורות לירדן. מהם, שניים כבר בידינו. השלישי, החצבני, עוד לא (כבר לא, צריך היום לומר, אחרי הנסיגה המבוהלת מלבנון, כי אלדד כתב את ספרו בשנת תשל"א) אצל לעתים, מנת חלקם של נהרות, למרבה הצער. אבל איך שלא יהיה, בידינו לעשות שימוש בכל אותם שלושה מקורות, כך שלא יהיה מקרה בו מימיו של מקור אחד יבוצזבו על ידי האחר או יוסטו מאפיקם".

כשאנו באים לדון בהיתכנותו של רעיון המלכות, נראה שגם לו שני אפיקים. אחד שהוא חיובי פחות מן השני.

ייתכן שנגיע אל המלכות **בדרך המלך**. וייתכן שלא, שנזדקק דוקא לדרך עקלקלה. טוב יהיה אם ייווצר מצב בו מרבית עם ישראל ידרוש מלך. אך צריכים להיות מוכנים גם לדרך הקשה.

בפרק השני של מסכת סנהדרין מובא הסבר מפורט מדוע התנגד שמואל הנביא לדרישת העם להמליך מלך.

ההסבר דרוש, שהרי זו היתה מצוות עשה שהשם הטיל עליהם, כפי שהתורה מעידה:

יֵד כִּי־תָבֹא אֶל־הָאָרֶץ אֲשֶׁר יְהִנֶּה אֱלֹהֶיךָ נֹתֵן לְךָ וְיִרְשָׁתָהּ וַיִּשְׁבְּתָהּ בָּהּ וְאָמַרְתָּ אֲשִׁימָה עָלַי מֶלֶךְ כְּכֹל־הַגּוֹיִם אֲשֶׁר סָבִיבְתִי: טו שׁוֹם תַּשִּׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ אֲשֶׁר יִבְתֵּר הו' אֱלֹהֶיךָ בּוֹ מִקְרָב אַחֶיךָ תַּשִּׁים עָלֶיךָ מֶלֶךְ לֹא תוּכַל לַתֵּת עָלֶיךָ אִישׁ נִבְלִי אֲשֶׁר לֹא־אַחֶיךָ הוּא:

(דברים יז).

מדוע, אם כן, ביקש הנביא להטיל אימה על העם? מדוע פנה אליהם בדברים הקשים המזומנים להם עם מינוי המלך? מה ראה לנכון להזהירם כי:

יֵא וַיֹּאמֶר זֶה יְהִיֶה מִשְׁפָּט הַמֶּלֶךְ אֲשֶׁר יִמְלֹךְ עֲלֵיכֶם אֶת־בְּנֵיכֶם יִקַּח וְשָׂם לוֹ בְּמִרְכָּבָתוֹ וּבִכְרָשָׁיו וְרָצוּ לִפְנֵי מִרְכָּבָתוֹ: יב וְלָשׁוֹם לוֹ שָׂרֵי אֲלָפִים וְשָׂרֵי חֲמֹשִׁים וְלַחֲרָשׁ חֲרִישׁוֹ וְלַקָּצֵר קִצִּירוֹ וְלַעֲשׂוֹת כָּל־מְלַחְמָתוֹ וְכָל־

רָכְבוּ: יג וְאֶת־בְּנוֹתֵיכֶם יִקַּח לְרִקְתוֹת וּלְשִׁבְחוֹת
 וּלְאֵפוֹת: יד וְאֶת־שָׂדוֹתֵיכֶם וְאֶת־כַּרְמֵיכֶם
 וְזֵיתֵיכֶם הַטּוֹבִים יִקַּח וְנָתַן לְעַבְדָּיו: טו
 וְזֵרְעֵיכֶם וְכַרְמֵיכֶם יַעֲשֶׂר וְנָתַן לְסַרְיֵסִיו
 וּלְעַבְדָּיו: טז וְאֶת־עַבְדֵיכֶם וְאֶת־שִׁפְחוֹתֵיכֶם
 וְאֶת־בְּחֹרֵיכֶם הַטּוֹבִים וְאֶת־חֲמוֹרֵיכֶם יִקַּח
 וַעֲשֶׂה לְמִלְאכָתָו: יז צֹאנְכֶם יַעֲשֶׂר וְאַתֶּם
 תִּהְיוּ־לוֹ לְעַבְדִּים:

(שמואל א' n)

על השאלה הזו עונה הגמרא כך:

רבי נהוראי אומר: לא נאמרה פרשה זו אלא כנגד
 תרעומתן, שנאמר "ואמרת אשימה עלי מלך
 וגו'". תניא, רבי אליעזר אומר: זקנים שבדור
 כהוגן שאלו, שנאמר "תנה לנו מלך לשופטנו",
 אבל עמי הארץ שבהן קלקלו, שנאמר: "והיינו גם
 אנחנו ככל הגוים, ושפטנו מלכנו ויצא לפנינו".

מורי ורבי, פרופ' ישראל אלדד, התייחס בספרו רב
 הקסם "הגיונות מקרא" לפרשת המלך, וכך כתב:

על תביעת העם "אשימה עלי מלך" באה התשובה החיובית המודגשת: "שום תשים עליך מלך". על ההנמקה של העם "ככל הגויים אשר סביבותי" באה ההסתייגות וההבדלה: "אשר יבחר ה' אלוהיך בו". משמע: מלך – כן. ככל הגויים – לא. או: מלך ככל הגויים, אך לא מכל הבחינות ככל הגויים.

[...]

ואל תתמה על שמואל הנביא. אם בעיניו היה רע הדבר שדרש העם מלך ככל הגויים, בעיני ה' לא היה רע, שעל כן גם ציחו "כל אשר יאמרו שמע בקולם", כדבר אלהים אל אברהם כאשר רעה היתה בעיניו תביעתה של שרה לגרש את ישמעאל ואלהים אמר לו: "כל אשר תאמר אליך שרה שמע בקולה". שרה היטיבה לחוש את ההיסטוריה וכך חש העם בדורו של שמואל כי הגיעה השעה להמליך מלך.

וכשם שבפרשתנו באה פרשת המלך מיד לאחר פרשת השופט אשר ימרה את פי התורה, כן בשמואל לא בא העם לתבוע מלך כי אם לאחר ששמואל שם את בניו שופטים לישראל "ולא הלכו בניו בדרכיו ויטו אחר הבצע ויקחו שוחד ויטו משפט". משמע: ניוונה של השפיטה בשערים מביא עמו את התביעה למלך. אימתי? כשהעם הוא בדרגה גבוהה. וזה ודאי שלא ככל הגויים, שאצלם יומלך מלך כשהם פרימיטיביים ומלכם פרימיטיבי, לעתים

אף לא ידע קרוא וכתוב. ובהתבגרותם – יורידוהו. בישראל תביעת המלך באה מפני שאין השופטים שומעים בקול התורה, ואין העם ממליך אלא על פי ה', הוא פונה אל הנביא בדור.

מהו אם כן "ככל הגויים"? אין זו אלא השאלה חיצונית, כאשר ילמדו חרושת ברזל אצל פלשתים, אך החרב תהיה חרב לה'; כאשר יביאו אדריכלים מצור אך המקדש יהי מקדש לה'. אילו פתחו את דברי ימיהם במלך בטרם היות להם נביא ותורה, היתה הסכנה כי ילכו גם בתוך בדרך הגויים. אולם הן משה "לא נחם דרך ארץ פלשתים", לא הביאם לכיבוש ארץ מיד, ככל הגויים. משה הובילם תחילה להר סיני, הכשירם תחילה הכשרה רוחנית, ורק עם תום ארבעים שנה ולאחר מתן כל החוקים והמצוות יאמר להם: לאחר שתתיישבו, אם תבקשו מלך ככל הגויים, ביטוי חיצוני זה לשלטון, שום תשימו עליכם מלך. כי אם תשימו עליכם מלך בטרם הייתם לעם ונחלתם אדמה, יתבע הוא מכן כבוד אדנות ואולי אף אלוהות. אך בבואו למלוך עליכם ואתם כבר על האדמה אשר ה' נתן לכם, ויותר מזה: בבואו למלוך עליכם וכבר תורה ומצוות, כבר חוקה בידכם – אין סכנה, כי אם אדרבא, ברכה בו: שום תשימו עליכם מלך, כי הגיע התור, כי הגיע בתור, ואין תור זה מבטל את התורה. שהרי שום תכונה מתכונות מלכיהם של גויים לא

נמצאת בו: הוא אמנם נלחם את מלחמותיכם, וודאי גם ירחיב את גבולכם, אך לא הוא המנחיל לכם את ארץ **האבות**. הוא אמנם ישפוט אתכם, אך לא הוא המחוקק, שהרי יכתוב לו את ספר התורה **הזאת** ומלפני כהנים ולוויים. כלומר, כפוף הוא המלך בכל ענייני הרוח והדין לתורה קיימת, לתורה מחייבת. סוסים וזהב ונשים לא ירבו לו, ובכן גם פאר מלכות מופלג לא יהיה לו. ואף על פי כן מלך העם יהיה, ומשיח ה'. **מלך עממי** הוא ממקורו, כי על פי דרישת העם יבוא וממנו יבוא – מקרב **אחיך** – ומשיח ה' הוא מסמכותו, כי על פי נביא נבחר ועל פי התורה ימלוך.

שום דבר אינו אסור אך ורק מכיוון שהוא "ככל הגויים", רק תועבות הגויים וחוקותיהם אסורות הן שאם לא כן אתה אומר: כל הגויים חורשים וזורעים וקוצרים ונלחמים, יהיו המעשים אסורים עלי? או שמא אתה גם אומר: באחרית הימים כאשר ינהרו כל הגויים אל הר ה', לא תעשה כן אתה כדי לא להיות ככל הגויים, ונמצאים הם **עולים אל הר ה' ואתה יורד?**

אם כן אין "ככל הגויים" דבר פסול מן התורה. הפסול מתחיל אם **הכל** ככל הגויים, אם לא רק דרך ארץ ומלכות ארצית היא ככל הגויים כי אם גם דרך הרוח ומלאכת השמים נעשות ככל הגויים. מלכי הגויים ששופטים היו

את עמיהם ומוציאים אותם למלחמות, לא כפופים היו לשום תורה בכלל ולתורה הזאת בפרט, אולם מלך ישראל אשר בפתח מלכות הוא כותב לו את ספר משנה התורה הזו, דוק: **משנה** התורה הזו, שבו כל ההעמקה הרעיונית, האמונתית והמוסרית של תורת משה, מלך זה ממילא חדל להיות "ככל הגויים", ולו רק היתרונות הגלויים לעין של משטר מלוכה, לעוז ולהדר, לליכוד העם, שלא כל איש הישר בעיניו יעשה כבימים שאין מלך ומלכות בישראל, ולהטלה מרוכזת של כל כוחות העם נגד אויבים. שלא כבימי דבורה וברק שמתנדבים בלבד יצאו נגד פורעי פרעות בישראל, ורק שריד עם גבורים יצאו לשערים למלחמת ה', ולאחר המלחמה שוב איש **לאהליך** ישראל ואף **לאלוהיך** הרבים והחדשים. ואין צורך לומר מה עמוקה הזיקה של מלכים כדוד וחזקיה לרוח ה' ולנביאים שליחי ה'. אך מלכי ישראל ש"עשו את הרע בעיני ה'", אף שם אתה מוצא מלכים המתמלכים על פי נביא, כירבעם ויהוא, ונביא הרץ לפני מרכבת מלך לתת כבוד למלך ישראל, כאשר רץ אליהו לפני מרכבת אחאב. וחירם מלך צור, זה מלך הגויים השולח את חרשיו חרשי גויים לבנות את בית המקדש לה' בירושלים אומר באגרתו לשלמה: "ברך ה' אלהי ישראל **אשר עשה את השמים ואת הארץ אשר נתן לדוד המלך בן חכם יודע שכל ובינה אשר יבנה בית לה' ובית למלכותו**". איזו

בניה היא בניה של בינה? אם הוא בונה בית לה'. בין אם קרוב כבר חירם מלך צור לאמונה הישראלית בין אם הוא נוקט לשון זו כנותן כבוד לאלוהי עם מיודד ומלך בעל ברית, הרי זה ביטוי לאותו יחוד של מלכות יהודה וישראל המאוחדים עדיין בירושלים. זה **השער** לשמים אומר יעקב בהקיצו מחלומו בבית אל. יש בארץ שער לשמים ומלך ישראל ההולך בדרך ה' מגשים חלום מחוקק זה של אב קדמון. אם הצדק הוא בשערי הארץ או אם חוש הצדק והצורך המדיני-היסטורי מפותח למדי בקרב העם בשערי הארץ באין שופט בישראל או בניוון שופטים בישראל, עולה מלמטה התביעה למלך ובא האישור, ובא הברכה מלמעלה. **נביא** יוצק שמן קודם על ראש איש כשאול, גבוה משכמו ומעלה מעל כל העם; או על ראש נער כדוד, גבוה **מנפשו** ומעלה מעל כל העם. ושניהם מקימי המלכות הגדולה ליהודה וישראל.

הנה מלכך בא לך. זה מלך לציון צדיק ונושע, הוא מושיע לישראל בחרב גבורה להמשילו מים עד ים, והוא **עניו וצנוע** כלפי פנים. מתנשא על גויים בשבט ברזל ינפצם ואינו מתנשא על אחיו. זה מלך ישראל, זו מלכות בישראל.

(עד כאן תורף לשונו הצחה של מורי ורבי).

ובחזרה לגמרא ולרב נהוראי. כמו בדור ההוא, כך גם בדורנו. אם נשאל מלך בתרעומת, ונבקש להיות ככל הגויים במובן הרע של המילה, קשה תהיה הדרך. אבל אם נשאל כהוגן מלך לשופטנו, נגיע אליו **בדרך המלך**.

ולפני שנמשיך, נזכיר לעצמנו פעם נוספת את שאמר רבי משה בן מימון, הנשר הגדול, שקבע בפרק י"ב של הלכות מלכים, כי "כל אלו הדברים וכיוצא בהן לא ידע אדם איך יהיו עד שיהיו". עם זאת, מפשוטם של דברי החכמים, מניתוחם ומהתאמתם למצבנו, מסתבר כי בכל מקרה נגיע אל המלכות באחת משתי הדרכים:

הראשונה

אם נחכים ונבין את יעודנו, נדבק במסורת אבותינו ונישען אך ורק על אבינו שבשמים. אם נבטל את המערכות הקורסות, הממיטות אסון על חיינו, ונתנתק מכל מה שריח אורחות הגויים נודף ממנו, כי אז יופיע נביא, יצביע על בחיר ה', נצר לבית דוד, וימשח אותו בשמן המשחה אם יהיה צורך (מלכי בית דוד אינם נמשחים, אלא אם יש מחלוקת, וזאת כדי לבטלה). כאשר זה יקרה, ישוב העם היהודי לימי תפארתו, יחוש את האדנות על ארצו ויממש אותה, ימגר את אויביו – ושלום על ישראל!

והעולם? עולם כמנהגו הולך, שכבר אמר הרמב"ם:

מפני זה נתאוו כל ישראל, נביאיהם וחכמיהם לימות המשיח, כדי שינוחו ממלכות שאינן מניחות להן לעסוק בתורה ובמצוות כהוגן, וימצאו להם מרגוע וירבו בחכמה, כדי שיזכו לחיי העולם הבא, לפי שבאותן הימים תרבה הדעה והחכמה והאמת, שנאמר "כי מלאה הארץ דעה את ה'", ונאמר "ולא ילמדו איש את אחיו ואיש את רעהו", ונאמר "והסירותי את לב האבן מבשרכם". מפני שאותו המלך **שיעמוד מזרע דוד** - בעל חכמה יהיה יותר משלמה, ונביא גדול הוא קרוב למשה רבנו. ולפיכך, ילמד כל העם ויורה אותם דרך ה'. ויבואו כל הגוים לשומעו, שנאמר "והיה באחרית הימים נכון יהיה הר בית ה' בראש ההרים". וסוף כל השכר כולו והטובה האחרונה - שאין לה הפסק וגרעון - הוא חיי העולם הבא. אבל **ימות המשיח הוא העולם הזה** - ועולם כמנהגו

הולך, אלא שהמלכות תחזור לישראל. וכבר אמרו חכמים הראשונים: אין בין העולם הזה לימות המשיח אלא שיעבוד מלכויות בלבד.

(רמב"ם, הלכות תשובה ט:ב).

השנייה

רוב העם לא ישכיל להתחבר אל יעודו. הוא יתמיד במרדנותו, ימשיך להתפלש בעבודה הזרה המודרנית לסוגיה: כסף, כוח, כבוד, פירסום (והכל במילה לועזית אחת: רייטינג), ויוסיף להקטיר בבמות שהזכרנו בפרק "מלכים טובים. מלכים רעים". כי אז, מלאכת כינון מלכות בית דוד תוטל על **המיעוט**. במקרה זה, ישוב ויעלה על הפרק רעיון הקמת "מדינת יהודה", אך זו הפעם בדמות "**מלכות יהודה**". זה בלתי נמנע. ישראל שאנו מכירים תישאר כפי שהיא, **בשלב הראשון**. כבר היום מונח היסוד הרעיוני למלכות יהודה. אף תחילת התשתית קיימת ומתרחבת. שטחה של מלכות יהודה יהיה השטח בו מתפתחות 170 נקודות ישוב יהודי, במחוזות ששוחזרו בתשכ"ז, ובהן קרוב לרבע מיליון תושבים. זה אמנם מיעוט אוכלוסין, אך בלידתה, בשנת תש"ח, מנתה מדינת ישראל כשש מאות אלף תושבים, כפליים או מעט יותר מכלל היהודים המתגוררים היום ביהודה ושומרון.

ובכן, מדברים אנו על שתי ישויות בארץ ישראל: המלכות והמדינה. יהודה וישראל. כאן המקום לברר מהו ההבדל העמוק והמהותי ביותר, ההבדל הפנימי, שביניהן. הדבר יעזור לנו לחוש את הצפוי לנו בעתיד. ומי טוב מישראל אלדד לעשות זאת?

אין לך מושג זר לרוח ישראל, לנפש הגזע העברי מהמושג: מדינה. [---] מדינה היא מוגש חומרני. [---] צא ובדוק ותמצא שאף באחד ממקורות היהדות אין אף רמז למושג המדינה. תמיד מדובר על מלכות. ובכל פעם שתפגוש במלה מדינה, תיווכח שזו מוסבית לעולם הגויים, והחכמים בכל הדורות הבינו הבנה עמוקה, כי אין להם לגויים באמת אלא מדינה, כי על כן אין להם אל-חי, כי אם אלילים. [---] מלכות איננה אמצעי לארגן את חיי הציבור אשר יחידיו הם אולי במקרה נזדמנו בפונדק משותף זה. מלכות היא מטרה לעצמה. מלכות היא ביטוי לצורך נפשי עליון המקרב את האדם יותר לאלוהות. כי על כן האלוהים הוא מלך המלכים [---] על כן לא הפרט הוא היחידה במלכות, כי אם המשפחה [---] משפחות מהוות את תאי הגוף הזה: אומה. ונשמתה של האומה היא המלכות. [---] מלכות ישראל, תנועה זו מן הנמנע היא שתיכשל

באחת מאלה, שורשה בנשמת האומה ובמקור אל-חי ומטרה היא עצמאות: מלכות".

עם כינונה של מלכות יהודה, יעדיפו חלקים מן המתיישבים לעבור למדינת ישראל, אך אחרים יבואו ממנה אל יהודה במספרים העולים על העוזבים. כף הנדידה תטה בסופו של דבר לטובת המלכות. זה ברור כשמש. על מעט מזער מן התופעה הצפויה ניתן ללמוד מן החינוך החילוני, הקרוי "ממלכתי", שמאבד רבבות תלמידים לטובת החינוך הדתי לסוגיו (ממלכתי-דתי או חרדי). כמעט כל עלייה גדולה שתגיע, תעדיף, מתוך בחירה חופשית ורצונית, לקבוע את מקום יישובה ביהודה. על הלך רוח כזה אפשר היה ללמוד מדבריה הפשוטים והבהירים, שהגיונם חזק כצוק, של אותה אישה צעירה שעלתה ממה שהיתה פעם האימפריה הסובייטית: "אני יהודיה, אין לי שום נקודת חיבור אל הישראליות". כך מדברת אישה שלא קיבלה חינוך "דתי", כמו שאומרים. היא ביטאה את רגשותיה בעקבות דבריה הנואלים של דליה רביקוביץ', המשוררת שביקשה לשלול מן העולים החדשים את הזכות לבחור, כי הם פשוט לא הטילו את הפתק של אהוד ברק.

הבעיות הקיומיות המציקות היום למדינת ישראל רק עתידות להחריף. בלי אלו שיעדיפו את מלכות ישראל על פני הדמוקרטיה – ילך משקלם של הערבים ויגבר.

"מדינת כל אזרחיה" תקבור את שארית הכבוד הלאומי של היהודים שיוותרו בישראל. תהליך עיקור יהדותה של "המדינה היהודית והדמוקרטית" יואץ. חיי היהודים יהיו קשים מנשוא. ואז יבוא שוב גל הגירה אדיר מישראל ליהודה.

מלכות יהודה לא תתקוטט עם מדינת ישראל על נכסים. על זה לא תלך לרבנות. הפרידה תהיה ידיונית, שלא לומר אבירית. על שטח לא תהיה כל מחלוקת, שכן ישראל רואה כבר היום ביהודה, שומרון, עזה והגולן נטל שיש להשתחרר ממנו מהר ככל האפשר. אחרי האכזבה שהנחילו הערבים הקרויים פלשתינאים לאגף השמאלני המנוכר, חזרו דובריו להשתעשע שוב ב"אופציה הירדנית" והיום אחרי מות הכלב המכונה "ראיס" מבקשים להשליך את יהבם על אבו מאזן. ובכן, אם כל חפצם הוא למסור את שטחי מולדת למי שרק יסכים לכרות עמם שלום, **מלכות יהודה** היא המועמדת המועדפת ללא ספק. ברית שתיחתם בחותם המלך היהודי, תכובד ללא סייג. היא לא תהיה דומה לחוזה שייחתם (אם ייחתם) עם מלך בדווי, נכדו של לוכד נחשים במדבר שהבריטים העלוהו לגדולה, עם מעריצו של הסכם חדייב או עם מחמוד אבאס, מכחיש השואה.

יהודה תשאיר לישראל את פאר יצירותיה: הכנסת, המפלגות, בתי המשפט, התקשורת, וההסתדרות. והוא הדין

לגבי האגודות "בצלם" ו"תנו לחיות לחיות". מלכות יהודה לא תדרוש אפילו את העגילים באוזן או את הנזמים באף. על "שלום עכשיו" מוכנה יהודה לוותר כבר עכשיו.

שמעון פרס ישמח לדעת כי פעם אחת לפחות הוא צדק, ועוד איך: **"היהודים ניצחו את הישראלים"**. אכן כן! אם יחזור פרס על האמירה שיצאה מפיו בעת הפסדו בבחירות של שנת 1996, הוא יצדיק את פרס נובל שקיבל על טירוף אוסלו. אמירתו המחודשת תירשם בדברי הימים של העם באותיות זהב. הוא ינצח סוף סוף בבחירות.

יב

עיטור בעיבור

אחרי שהובררה נחיצות כינון המלכות, עומדת לליבון שאלה חשובה מאין כמוה: מי הוא זה שיטול לעצמו את הכתר? מנין יבוא וכיצד יתגלה? מה יהיו תכונותיו? כיצד ינהל את שלטונו?

עומדת לליבון? לא בדיוק! את השאלה הגדולה הזו כבר ליבן אצ"ג בשנת תש"ד, בי"ד באדר בה. ולמרות התאריך, כלל וכלל לא נכתב השיר באווירה 'פורימית'.

אך זה שֶׁעָטַר בְּהִיּוֹתוֹ עוֹד בְּרַחֵם אָמוֹ -

עָטוֹר בְּעֵבוֹר -

וְדַמּוֹ מְדַמּוֹ שֶׁל דָּוִד וּמְמַזְג נֶפֶשׁוֹ:

בְּרַחֵם וּבְרַחֵם שִׁיר וְנִגּוֹן לְהַפְלִיא וּבְרַחֵם נְגִינָה,

חותר למלכות גדולה כמתכנת השכל הטוב,
 בים סוף ותיכון יחפרו ספינותיו הדגולות,
 אלהים יברך קברניטיו, ים יהי במהותם,
 ורחבות-שלטון-על-מרחק ברעיון חכמיו
 ובמיטב השיר של בחירי נביאיו.

עיטור בעיבור. שם מקור עוצמתו! לא אקט חיצוני
 (גם לא שמן המשחה) יעשהו ראוי. הוא ראוי מבטן ולידה.
 הוא נועד למלכות עוד טרם נולד. הוא אינו נבחר. הוא
 בחיר!

גם אחרי חורבן הבית – במיוחד אחרי חורבן הבית
 – שמרו בני ישראל על זהותם הרוחנית חזק מכל משמר.
 מדי יום עולים בבתי כנסיות כהנים לדוכן, נושאים את
 כפיהם ומברכים את העם באהבה: 'יְבָרְכֶךָ ה' וְיִשְׁמְרֶךָ. אֲרֵה'
 פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ וַיַּחַנְדֵּךָ יִשְׂאֵה' פְּנֵי אֱלֹהֶיךָ וְיִשֶׁם לְךָ שְׁלוֹם. שליח
 הצבור מקריא להם מלה במלה את תוכן הברכה, שלא
 נשתנתה קרוב לארבעת אלפים שנה ומן הסתם לא תשתנה
 לעולם. ביראה וברטט שומעים המתפללים את ברכתם של
 הכהנים ומכוונים את ליבם אליה. בזמן הברכה עוטפים בני
 עדות המזרח את בניהם בטליתם כדי להאציל אליהם את
 ברכת הכהנים. ארבעת אלפים שנה עברו... ואיש אינו

מפקפק בכך שאלה המברכים את העם אכן יחוסם מאהרן הכהן, אחי משה. זה כוחה של מסורה. אך לא רק! היום הוכח יחוסם גם מדעית. מבחן כרומוזום Y גילה שקיים אצל כל הכהנים כולם אלמנט שלא קיים אצל אחרים. למי שרק זקוק להוכחות שאין מסורת הדורות מספקת אותו. ואנו, אין חלקנו עמהם.

וכשם שמסורת היא בידינו מי הם הכהנים, כך מסורת היא בידינו מי הם צאצאים לבית דוד.

חמש משפחות מוחזקות כענפים ישירים של שורש המלוכה: אברבנאל, בנבנישת, דיין (יזאי חלב), חרל"פ, ושלתיאל.

מתוכן יבוא לנו מלכנו. הוא כבר בינינו, עוטר עוד בעיבורו ומחכה לשעת הכושר, שקרובה לבוא. "דמו מדמו של דוד – וממזג נפשו".

שלא כשואל, שיצא לחפש אתונות ומצא מלכות, הוא ייצא לחפש בכל מאדו מלכות, **דוקא מלכות**! ונקוה שלא ימצא, חלילה, אתונות.

"בר חץ ובר שיר ונגון להפליא ובר נגה". אלה הן תכונות המלך הדרוש לנו. מצביא שינהיג את מערכות

ישראל אל היעד הנכסף בעוז ובגבורה וברוממות, בבחינת "חותר למלכות גדולה – כמתכונת השכל הטוב". ומלכות גדולה, פירושה לא רק חומר וכיבושים. גם שיר ונגון להפליא יעשירו את חיינו במלוך עלינו מלכנו, כמצופה וכמתחייב מחוטר מגזע נעים זמירות ישראל.

אניות חיל הים של צבאו יפליגו להן בשני הימים הנושקים לחופי ארצנו הטובה והרחבה, ים סוף והים התיכון, ויניפו את דגל המלכות בהכרזן בקול גדול כי ברכת האל שורה עליהן ועל קברניטיהן. ספינות המלך יביאו אלינו סחורות, ומאתנו יצאו גם אל מדינות הים. אך תפקידן החשוב יהיה תמיד להבטיח את שלום ארצנו, לבל יהין אויב להתקרב אליה, להיות לו כבושה תחת ידיו.

בימי המלך תהיה ברכה בארץ, עד שיזרע אדם מלא כף תבואה, אפילו בראש ההרים, ויהיו השבלים טובות עד שירעשו ברוח הנושבת בהם כמו עצי הלבנון. בשדות תהיה הברכה, וכן גם בעיר.

להורות כדת ולהתנהג בענוות צדק הן מן המשימות החשובות המוטלות על המלך. והאמת שיתעסק בה כל היום, היא שתורה לו טכסיסי המלחמה להבטיח שעם ישראל לא יאונה לו כל רע.

המלך ידין עמו בצדק. מארמונו ירד אל בית המשפט, להיטיב גם עם עני ודל. לפיכך יאהבוהו ויעבדוהו, כי יראו העם שמלך צדיק הוא, ומציל את האביונים והעניים, שאין להם עזר.

זה המלך יבא על העם לטובתם, כמו המטר שיורד על העשב הנקצר ומצמיחו עוד, וכמו הרביבים הנוטפים בארץ ומצמיחים מקום הצמא. בימיו יחיה ישראל בבטחון גדול ובשלום אין כמוהו, ויקבץ ישראל שבגולה, להתאחד עם אחיהם שבארץ, תחת כנפי מלכותו.

דם העניים יהיה יקר בעיניו, לפיכך יושיע את נפשותיהם ויגאלם מיד הרשעים, שלא ישפכו את דמם עוד. הוא יגאל נפשם על ידי משפט וצדקה שיעשה עמהם. ויחייה כל אחד מהם, ולא די שיחייהו – עוד יעשירהו ויתן לו מזהבו. ויתפלל כל עני בעד המלך ויברכהו, והוא יתפלל בעד כל עני, כל היום, כל הימים.

זהו שאמר המשורר:

כִּי תִשׁוּבוּ אֶל הָאָרֶץ לְרִשְׁתָּהּ, שִׁימוּ עֲלֵיכֶם מֶלֶךְ –
וְהִכַּל הַכֹּל לְמִלְכְּכֶם:
הַתְּפַרְקוּ מִתְּכֵשִׁיטִים וְתָנוּם לוֹ, כִּי בְּפֹארוֹ פֹּאֲרְכֶם.
הָיוּ עֲנִיִּים וְהוּא עָשִׂיר עַל כֵּס אֲרָעְכֶם:

פי בעֲשׂוּ עֲשׂוּ עֲשׂוּ וְשָׁקְלוּ זֶהָב.
 אֵת מִיטֵב בְּנֵיכֶם מִתְּכַתְּבֵיכֶם וְאֲרִיגֵיכֶם לַחֲמֵכֶם וְיִינְגֵם -
 לַעֲבֹאוּ:

פי בְּתִקְפוֹ תִקְפֶּכֶם.
 וְאַתֶּם, אֲבוֹת לְיוֹצְאֵי עַבְא נְבַחְרִים, שְׂאוּ עֵינֵיכֶם וּרְאוּ:
 כֹּל נִיר בְּאַרְעֵכֶם טוֹב לְחַרְשׁ, הַרְבּוּ לְחַרְשׁ עַדִּי גְבוּל,
 וְלַעֲת אֲסִיף הַעֲלוּ יְבוּלְכֶם הַמְּבֹרָךְ אֶל אֲסִמֵּי הַמְּלֶךְ.
 וְהָיָה בְּרַבּוֹת הָעֵשֶׂר בְּאַרְיָן, בּוֹאוּ אֶל מְלַכְכֶם לֵאמֹר:
 מִיָּדֵי נְאֻמְנִיד בָּא הָעֵשֶׂר הַזֶּה בְּאַסְמִיד!
 עֲתָה, תֵּן לָנוּ חֶלֶק כְּחֶלֶק וּנְבֹרָךְ עַל הָעֵשֶׂר.
 וְהַמְּלֶךְ יַעַן לָתֵת חֶלֶק כְּחֶלֶק לְבַל יִהְיֶה דָד נְכֹלִים קְרַבְכֶם
 בְּאֲשֶׁר חָרַשׁ, זָרַע וְאָסַף גַּם הוּא.
 וְאַתֶּם אַזִּי תַעֲמְדוּ נִגְדָה-נָא לְמַלְכְּכֶם וְתֹאמְרוּ בְּתַפְלָה
 לְמַרְוּמִים:
 אֲבִינוּ שְׂבִשְׂמִים, אֲשֶׁרֵי חֶלְקֵנוּ, פְּרִי עֲמָלָנוּ הוּא זֶה אֲשֶׁר
 בְּרַכְתָּ בְּשֹׁדָה.

כְּבוֹדָנוּ הוּא.

בְּרוּךְ אַתָּה אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל שְׁנַתָּת לָנוּ נִיר לְמַלְכוּת רַבָּה, טַל

ומָטָר בְּעֵתָם,
וְשֵׁם מַלְכֵנוּ יְנוּן, בְּיָמָיו וּבְיָמֵינוּ שְׁלוֹם גְּבוּרֹת עַל יִשְׂרָאֵל.
אָמֵן.

מתנגדים למלך

שש כתות יתנגדו בחריפות לרעיון כינון המלכות, כל אחת וסיבותיה עמה: הערבים, התקשורת, מערכת המשפט, הפוליטיקאים, "אנשי הרוח", וקטני האמונה.

הערבים

אין צורך להכביר מלים כדי להסביר מדוע הם לא יאהבו את רעיון מלכות ישראל. בעידן המלכות הם לא יבחרו – ועל אחת כמה וכמה שלא ייבחרו. אבל לא רק הם לא יבחרו. אף אחד לא יבחר! מובן שמשחקי הבחירות יבוטלו עם כינון מלכות ישראל. לא יהיו עוד מצעי מפלגות שקריים, יועצי תדמית ויחצ"נים. ייעקרו אז מימון המפלגות והעמותות, פופוליטיקה וחנון קריסטל. הכל יהיה שונה, ולטובה!

מעמד הערבים – מי מהם שיישארו – יהיה כמעמד גרים תושבים ושום זכות פוליטית לא תישאר בידם. התנגדותם למלכות תהיה עזה ואולי אף אלימה. אבל **כבר היום** התנגדותם **למדינה הדמוקרטית** היא עזה ובודאי

אלימה. הערבים אינם קבוצת ההתייחסות שלי, איני חש כלפיהם כל רגש של כבוד, דעתם אינה מעניינת אותי ואני לא מאמין להם. על כן – התנגדותם אינה נחשבת בעיני כלום.

התקשורת

במלוך עלינו מלכנו תיפגע התקשורת העוינת פגיעה אנושה. שוב לא תשחיר את מעשיהם של שליחי הציבור, ושוב לא תלבין את פניהם של יריביה – מתנגדי הקו האנטי יהודי שלה. בעידן מלכות ישראל, התקשורת לא תיתן ביטוי לאויבינו ולא תצדיק כל מעשה נגד ישראל. היא לא תציף את בתינו בתיאורי זימה ופשע, ולא תעורר את היצרים האפלים ביותר של האדם. היא כמובן לא תקבע את סדר היום הלאומי. התקשורת איננה קבוצת ההתייחסות שלי, איני חש כלפיה כל רגש של כבוד, דעתה אינה מעניינת אותי ואני לא מאמין לה. על כן – התנגדותה אינה נחשבת בעיני כלום.

מערכת המשפט

היא בוודאי תתנגד, והתנגדותה תהיה חריפה ביותר. מערכת בתי המשפט צפויה לגייס את כל כותות ההתנגדות

האחרות, ולמעשה תהיה ספינת הדגל במלחמה לסיכול רעיון כינון מלכות ישראל. מערכת זו, ובראשה בית המשפט העליון, ששם לו למטרה לעקור מן השורש כל סממן יהודי במדינה, תאבד לא רק את השפעתה הגורפת, אלא את מעמד-העל שלה. היא תשמוט מידיה את הכוח שהעניקה לה הרודנות המשפטית של אהרן ברק. היא לא תוסיף להיות הריבון האולטימטיבי. מערכת המשפט תחדל להתקיים, גם להלכה וגם למעשה. במקומה תבוא הסנהדרין, המבססת את עבודת השיפוט שלה על המשפט העברי. לא יהיו לנו עוד תקדימים מן המשפט האמריקאי, הגרמני או האנגלי. משפט עברי יהיה לנו! שופטי בית המשפט העליון יודעים זאת, ועל כן צפויה מצדם התנגדות ללא פשרות. מערכת המשפט הרודה בנו בלי מעצורים, אינה קבוצת ההתייחסות שלי, איני חש כלפיה כל רגש של כבוד, דעתה אינה מעניינת אותי ואני לא מאמין לה. על כן – התנגדותה אינה נחשבת בעיני כלום.

הפוליטיקאים

מפני שכל מה שנכתב בגנותם הוא אמת, ולו מן הסיבה הזו בלבד, הם ינהלו קרבות אכזריים נגד רעיון המלכות. אם הם עיוורים כלפי צרכי העם – הרי שבדבר צורכיהם שלהם הם מפוקחים להפליא. על עתידם כקובעי

רצונותיהם של "עמך-ישראל" הם לא ירצו לוותר לעולם
 פֶּן יֵאָבֵד זֶה הָעָם שׁוֹב בְּגָאוֹן מְלָכִים כְּדָוִד. הפוליטיקאים אינם
 קבוצת ההתייחסות שלי, איני חש כלפיהם כל רגש של
 כבוד, דעתם אינה מעניינת אותי ואני לא מאמין להם. על
 כן – התנגדותם אינה נחשבת בעיני כלום.

"אנשי הרוח"

אמרנו את שאמרנו עליהם. אך גם לעת סיכום לא
 ראוי להוריד את המרכאות הכפולות מן הגדרה שהגדירו
 עצמם. יצירותיהם יהיו נחלת העבר, ובלי תקשורת מגויסת
 המטפחת ומנפחת אותן, שוב איש לא יידע על קיומן. כל
 הרדוד והנבוב שמוציאים היום "אנשי הרוח" מתחת ידם
 פשוט ייעלם מן הנוף, ולא מכוח צו מלכותי. לא יהיה צורך
 להדרש לו! "מלכת האמבטיה", "ימי ציקלג" ו"מיכאל שלי"
 יישארו רק כעדות חיה של עבר מת, עדות לשפל אליו יכול
 להגיע עם בשנאה העצמית שלו. "אנשי הרוח" אינם קבוצת
 ההתייחסות שלי, איני חש כלפיהם כל רגש של כבוד,
 דעתם אינה מעניינת אותי ואני לא מאמין להם. על כן –
 התנגדותם אינה נחשבת בעיני כלום.

כל אלה, וכאן אני הולך בעקבות אצ"ג, סנבלטים
 ולא יותר. מיעוט זניח, "אליטות" כביכול, שלא מסוגלות
 לראות בטובת עם ישראל. סנבלטים – על פי החורני

שבפרק ב' בספר נחמיה:

וַיִּשְׁמַע סַנְבַלְט הַחֹרֶזִי וְטוֹבִיָּה הָעֶבֶד הָעֲמֹנִי וַיֵּרָע
 לָהֶם רָעָה גְדֹלָה אֲשֶׁר-בָּא אֲדָם לְבַקֵּשׁ טוֹבָה לְבָנֵי
 יִשְׂרָאֵל:

קטני האמונה

שונה כת זו מקודמותיה. היא בוודאי קבוצת התייחסות בשבילי, ועוד איך! איני חש כלפיהם כל רגש של כבוד, אבל גם לא של בוז. דעתם מעניינת אותי, כי גם אם משונה היא בעיני, אפשר להאמין להם. אין בהם רוע. על כן לא אוכל לומר כי התנגדותם אינה נחשבת בעיני כלום. אדרבא! היא נחשבת עד מאד. למרבה הצער איני יודע כיצד אפשר להגביר אצלם את כוח הרצון, את דחף האמונה. רבים וגדולים ממני כשלו במשימה. התנגדותם לרעיון המלכות תהיה קשה ביותר, ואני נערך ברטט לקראתה. אוכל, בעזר ה', להתמודד עם כל התקפה עלי ועל הרעיון שאני מצווה לקדם, אבל פגיעתם של קטני אמונה תהיה פגיעה רעה.

איני מתיירא מן הפרושין ולא ממי שאינן פרושין,

ואף לא מן הצבועין שדומין לפרושין, שמעשיהן כמעשה זמרי ומבקשין שכר כפנחס. לא, איני מפחד מהם, כי יודע אני לזהותם. מתיירא אני רק מן **הלועגים**! כי מה שהיה – עלול לחזור ביתר שאת:

וַיִּשְׁמַע סֹבֵלֵט הַחֲרָנִי וְטַבְיָהּ הַעֲבָד הָעֲמוֹנִי
וְנִשְׁם הָעֶרְבִי וַיִּלְעָנוּ לָנוּ וַיִּבְזוּ עָלֵינוּ וַיֹּאמְרוּ
מַה־הַדְּבָר הַזֶּה אֲשֶׁר אַתֶּם עֹשִׂים?

בשירתו של אצ"ג יש קטע קשה יותר מכל הדברים האחרים שכתב, קטע מזרה אימה ממש. בדברו על המשיח – שבא וגורש בבושת פנים מפתח הר הבית, אומר המשורר:

אֵלֹהֵי קָמוּ עָלָיו בְּסִפְיוֹ, וְחָקְעוּ בּוֹ בְּלֵב – וְזָנַק עִם
סִפְיוֹ בְּלֵבוֹ מֵעַל לְגוֹפְיָהֶם.
אֵךְ יַעַן בְּלַעַג דְּקָרוּחוֹ – נִצְחָוּהוּ אַזִּי, הַרוֹכְלִים.

בוז ולעג! זו תהיה, כנראה, מנת חלקי מצד קטני האמונה. פחד אלהים!

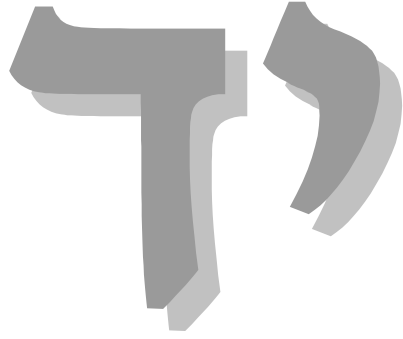
אכן, מתיירא אני מן הלעג – אך מתיירא אני יותר

מבוראי. אשר על כן, אתפלל בכל עוצמת ליבי, שיתן לי עוז-רוח לעמוד מול המצחקקים נעדרי החזון.

לכל כת וכת – ארס משל עצמה. קל וחומר לכולן ביחד. עניין זה, לעצמו, הוא סיבה טובה לכונן את מלכות ישראל ומיד. כי אף לא אחת מן הכתות אינה רואה בעם ישראל ובעתידו דבר שיש לדאוג לו, לטפחו ולקדמו. דבר שמעניין אותנו – אינו מעניין אותן. אין ספק שהכוח הרב המרוכז בידיהן יערום קשיים בדרך לכינון המלכות. לו רק יהי רצון שיקויים בי פסוק המענה לדברי הלעג של סנבלט:

וְאָשִׁיב אוֹתָם דְּבַר נְאוּמָר לָהֶם אֱלֹהֵי הַשָּׁמַיִם
הוּא יַצְלִיחַ לָנוּ וְנִאֲנַחֲנוּ עַבְדֵּי יְיָ נְקוּם וּבְנֵינוּ וְלָכֶם
אֵין-חֵלֶק וְצַדִּיקָה וְזִכְרוֹן בִּירוּשָׁלַם:

ככל שכוחן של כתות ההתנגדות גדול יותר – כך נפילתן תהיה קשה יותר. כינון המלכות הינה אידאה אדירה. על אף כל המכשולים – היא תנצח את מתנגדיה! במוקדם (אני מקווה) או במאוחר. אין כוח בעולם שיוכל לה. מלכות בית דוד קום תקום!

אחרית דבר

חכמי המדעים של האומות חילקו את העולם לשלוש קטגוריות: דומם, צומח וחי. חכמי ישראל הוסיפו קטגוריה רביעית, וכך קיבלנו דומם, צומח, חי ומדבר. אנו רשאים להוסיף דרגה נעלה עוד יותר על המדבר: זה הנכסף.

חילוק החי על ידי הוספת המדבר, בא להבדיל בין סתם חיה לאנוש. אבל ישנן גם מעלות שיש באדם זה ואין באחר: הרצון, התשוקה, הכיסופים, הזכרון, התקוה. הללו אינן תכונות המשותפות לכל המין האנושי. עם ישראל התברך בתכונות הללו בשפע והן שאפשרו לו לשרוד בסביבה אלימה, עוינת וצמאת דם. אבל דומה כי תכונות מבורכות אלה הולכות ונעלמות. כדי להמשיך ולשרוד, כדי לקיים את היעוד שלנו כיהודים, חובה עלינו לחזקן ולטפחן. בלעדיהן אנה אנו באים?

"אם תרצו - אין זו אגדה", סיכם ב. ז. הרצל את חזון המדינה הציונית שידע כי תקום.

"אין דבר העומד בפני הרצון", אומר הפתגם השגור כל כך בפי העם.

חזק לאין שיעור הוא הדימוי שנתן אורי צבי גרינברג, לאותו רעיון. וכה כתב אצ"ג בפואמה "פרקים בתורת המדינה", שבספר העמודים:

אין הנָּשֶׁר מְשִׁיג מְרַחֵקִים רַק בְּפִעֵל כְּנָפָיו
כִּי-אֵם כַּח-הַדְּחָף-שְׁלוֹ-בְּכֶסֶף-לְמְרַחֵק

אֵל אֵן וְעַד אֵן הוּא רוֹצֵה לְהַגִּיעַ - הוּא בָּא!

ועוד אמר, בהתייחסו למלך המשיח, ושמה צריך לומר למלך המשוח, למלך בשר ודם שיעמוד בראש מערכות ישראל, כחוק תורת משה וחזון הנביאים:

מֵאֵין יָבֵא? - יוֹדֵעַ אֲנִי כִי יָבֵא. הַדַּעַת תּוֹפֶסֶת מֵה
שְׁתוֹפֵס הַדְּמִיוֹן!

ומאורי צבי אל משורר אלוהי אחר. דברי קטרוג מן הקשים שנאמרו על עם ישראל – על ידי אוהבו הגדול נאמרו. בדברו על ירושלים שלו מנבא רבי יהודה הלוי שת בנה. ואומר לנו גם מתי:

... כי ירושלים אמנם תבנה כשיכספו לה בני ישראל תכלית הכסף, עד שיחוננו אבניה ועפרה.

דברי רבי יהודה הלוי, שמסר את נפשו על ירושלים – באהבה גדולה נאמרו. אך באורח פרדוקסלי היו דבריו אלו לכתב קטרוג מר וקשה. שכן, כל עוד אין ירושלים נבנית, סימן הוא כי לא ייחלנו לה מספיק, שלא השתוקקנו לה די, שלא ערגנו בכל כוחנו, שלא נכספנו לה **בתכלית הכסף**.

ויהודה הלוי כיוון אל ירושלים שלו, אל ירושלים של מקדש-מלך. אל ירושלים עיר-מלוכה.

הידיעה במעשיות כינון מלכות בית דוד קשורה בקשר של עבותות אל התשוקה, אל הכסופים, אל התקוה, אל הערבה, אל הרצון, אל הדמיון. אכן כן, הדעת תופסת מה שתופס הדמיון!

ולאומר: "לו יהי, אבל - מה לעשות? - זה לא מעשי, לא מציאותי", נשוב ונאמר: זה הכרחי, זה כדאי, זה צודק, זה אפשרי! זה גם יפה ומפואר, זה נשגב ומלא הוד! צריך רק לרצות.

על כן, אל נא תאמר "הייתי רוצה". אמור מעתה:
"רוצה אני".

בדרך (העוקפת) לגוש קטיף נמצא קיבוץ בשם "כיסופים". לא הרחק ממנו מיקם צה"ל מחסום כדי לפקח על היוצאים ובאים בשערי חבל עזה. כך נוצר, בלי משים, אחד הצירופים הצורמים ביותר בשפה העברית, צירוף לשוני מחריד שהאוזן ממאנת לשמוע: "מחסום כיסופים".

אין דבר כזה! כיסופים אינם מחסום! נהפוך הוא, כיסופים הם עמדת זינוק! בכוחם אפשר לפרוץ כל מחסום!

אל אן ועד אן נרצה להגיע - נבוא!

יהיה לנו מלך - **אני יודע**.